

T R A N S K R I P T
32. SJEDNICE PREDSTVANIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
ODRŽANE 9.7. 2008. GODINE, S POČETKOM U 10,00 SATI

PREDSJEDAVAJUĆI
NIKO LOZANČIĆ:

... zastupnici, poštovani gosti, otvaram 32. sjednicu Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

/INTONIRANJE HIMNE/

Kao što je uobičajeno, na sjednicu su osim zastupnika pozvani naši redoviti gosti, predsjedatelj i članovi Predsjedništva BiH, predsjedatelj i članovi Vijeća ministara BiH, predstavnici OHR-a, OSCE-a i drugih međunarodnih organizacija u BiH, koje redovito prate rad našeg doma, predstavnici određenih nevladinih organizacija. Na sjednicu su pozvani i predstavnici Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH i „Službenog lista BiH“ zbog razmatranja njihovih izvješća. Pozdravljam sve nazočne zastupnike i sve nazočne goste. Pozdravljam također predstavnike medija.

Prema informaciji iz službe, konstatiram da je na sjednici nazočno 34 zastupnika. Odsutnost, prema evidencijama službe, je opravdao uvaženi drugi zamjenik predsjedatelja doktor Milorad Živković, dok drugih pismenih opravdanja nemamo, niti usmenih. Konstatiram da sjednica ima kvorum za rad i odlučivanje.

Poštovane dame i gospodo zastupnici, prije nego što pređemo na raspravu o prijedlogu dnevnog reda, želim vas podsjetiti da smo vam dostavili pregled zastupničkih pitanja postavljenih od početka ovog mandata do 31. sjednice Doma, na koja nije odgovoreno do 25. lipnja 2008. godine. Ovaj pregled smo dostavili realizirajući zahtjev zastupnika Denisa Bećirovića na prošloj sjednici. Međutim, u ovom prijedlogu na 17. stranici u okviru neodgovorenih pitanja sa 23. sjednice, pogreškom se nalazi i Inicijativa gospodina Bećirovića u vezi sa zaduženjem Vijeća ministara, citiram: *da izradi i Parlamentarnoj skupštini dostavi tekst Zakona o zabrani svih neofašističkih organizacija i upotrebe njihovih simbola, uključujući zabranu ustaških i četničkih organizacija kao i onih koje se naslanjaju na tradiciju Handžar divizije*. Dakle, citirao sam dio iz Inicijative. Naime, na 28. sjednici Inicijativa zastupnika Bećirovića uvrštena je u dnevni red i nakon rasprave usvojen je zaključak sljedeće sadržine: *Zadužuje se Vijeće ministara BiH da pripremi Zakon o zabrani svih neofašističkih organizacija i upotrebe njihovih znakova*. Usvajanjem ovog zaključka, smatramo da je realizirana Inicijativa zastupnika Bećirovića na 23. sjednici. Toliko, što se tiče pregleda neodgovorenih zastupničkih pitanja.

Prelazimo sada na raspravu o prijedlogu dnevnog reda. I ovog puta, u odnosu na prijedlog dnevnog reda koji ste dobili u pozivu za sjednicu, imamo dopune. U dnevni red smo, uz

suglasnost i Proširenog kolegija Doma, uvrstili materijale koji su ispunili poslovničke uvjete za razmatranje, a to su:

- Prijedlog zakona o javnim sredstvima (prvo čitanje),
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, s Mišljenjem Povjerenstva za financije i proračun – predlagatelj: zastupnik Momčilo Novaković,
- Izvješće o radu i financijskom poslovanju Javnog poduzeća Novinsko-izdavačka organizacija „Službeni list BiH“ za 2007. godinu,
- Prijedlog zaključka zastupnika Rifata Dolića o izradi i podnošenju Informacije Vijeća ministara o stanju i statusu imovine države, firmi i građana BiH u zemljama nastalim raspadom bivše SFRJ, s planom aktivnosti na njenoj zaštiti i preuzimanju od strane legalnih vlasnika,
- Sporazum između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Norveške o financiranju rekonstrukcije i obnove fasade zgrade Parlamentarne skupštine BiH.

U redoslijedu ranije predloženog dnevnog reda ima jedna izmjena, a to je da je točka 3. sada 19. Odnosi se, znači na Zahtjev Zajedničkog povjerenstva za administrativne poslove za razmatranje Prijedloga odluke o izmjenama Odluke o ustroju Tajništva Parlamentarne skupštine BiH po žurnom postupku. Toliko što se tiče dopuna i izmjena dnevnog reda predloženog u pozivu za sjednicu.

Vi ste blagovremeno dobili materijale za točke koje su uvrštene u dnevni red. Na klupe ste dobili prečišćeni prijedlog dopunjenog dnevnog reda.

Otvaram raspravu o predloženom dnevnom redu.
Uvaženi zastupnik Denis Bećirović.

DENIS BEĆIROVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, uvažene kolegice i kolege .../smetnje sa mikrofonom/...

NIKO LOZANČIĆ:

Pet minuta pauze dok se tehnika osposobi.

/PAUZA/

NIKO LOZANČIĆ:

... informaciju da je sad s tehnikom sve uredi i riječ ima uvaženi zastupnik Denis Bećirović.

DENIS BEĆIROVIĆ:

S obzirom da smo ... na tački dnevnog reda gdje još utvrđujemo dnevni red, ja imam dvije intervencije vezano za dnevni red današnje sjednice.

Prva se odnosi na slijedeće i ujedno može biti i jedno pitanje: Zašto danas na dnevnom redu Predstavničkog doma nema tačke dnevnog reda koja bi nosila naziv *Plan za provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju BiH?*

Podsjećam da je to obaveza Parlamentarne skupštine BiH, posebno Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, koji je prije više od šest mjeseci usvojio Rezoluciju o ubrzavanju procesa pristupanja BiH u članstvo EU. Jedna dakle od tačaka te rezolucije i zaključaka ovog parlamenta je da će ovo doći na dnevni red pa, štaviše, to je trebalo doći na dnevni red i prije potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, međutim nije, a još je gore da evo i nekoliko sedmica i mjeseci poslije potpisivanja Sporazuma još uvijek ta tačka nije na dnevnom redu, a mislim da je suštinski bitna jer su sve zemlje koje su ozbiljno ušle u proces evropskih integracija imale jedan ovakav plan. Tako da postavljam to pitanje Kolegiju, s obzirom da je to već ...

NIKO LOZANČIĆ:

Uvaženi kolega, ja samo molim vas, znači ... poslije kad utvrdimo dnevni red, imat ćete zastupnička pitanja, pa imate pravo poslije, kakvo god hoćete pitanje. U ovom trenutku raspravljamo o prijedlogu dnevnog reda. Ako imate prijedlog da se neka tačka skine, recite i obrazložite, a, i ako imate prijedlog da se neka tačka uvrsti, recite i obrazložite. Zastupnička pitanja ostavite za tačku dnevnog reda koja se tako zove.

DENIS BEČIROVIĆ:

Dobro. Gospodine predsjedavajući, ja sam pokušao da to u blažoj verziji malo predočim, međutim mogu i u drugačijoj formi. Dakle, vi ste, kao predsjedavajući, dužni da provodite odluke Predstavničkog doma i tražim da ono što smo već zaključili danas bude napokon na dnevnom redu, a vi ste dužni da provodite ono što smo mi već izglasali. Toliko oko ovog prvog prijedloga.

Druga moja intervencija oko dnevnog reda današnje sjednice jeste ova deklaracija koju je SDS predložio danas u dnevni red Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH i ja predlažem ili da je SDS povuče ili da se obavi glasanje da se ovo danas skine s dnevnog reda. Treba je skinuti iz više razloga. Prvo što je politički, ja bih rekao, licemjerna i dolazi od predlagača, dakle od stranke, ne govorim o ljudima, koji apsolutno nemaju moralni ni ljudski kredibilitet da govore o bilo kakvim zločinima i ovu tezu, nadam se, da neću morati dalje apsolvirati i objašnjavati zašto to govorim.

Pod broj dva, mislim da je ona ljudski sramotna što se danas nalazi na dnevnom redu, dva dana pred obilježavanje genocida u Srebrenici. I mislim da je ovo pokušaj jedne političke stranke da pere svoju savjest i da bježi od istine i da pokuša, evo u ova baš dva dana, da tempira sada. Čudi me da je i u Kolegiju bio pristanak za to da uvrsti ovo pitanje danas u dnevni red, a za dva dana, dakle, obilježavamo godišnjicu najvećeg genocida u Evropi poslije '45.godine.

Naravno, razlog zašto ovo treba skinuti s dnevnog reda je i činjenica da je potpuno neobjektivna, nepotpuna i da se selektivno odnosi prema prošlom stoljeću, 20-om stoljeću, a da ne kažem da ima dosta i onih koji govore da je i geografski promašena, s obzirom da tretira zemlje Istočne i Srednje Evrope. Ja zaista mislim da danas ovo treba skinuti sa dnevnog reda, jer

mislim da ova deklaracija ovakva potpuno je na fonu stavova Srpske akademije nauka i umjetnosti i njenih glavnih teoretičara koji BiH proglašavaju za vještačku tvorevinu, koji ZAVNOBiH koji je obnovio državnost BiH također negiraju i danas upravo putem SDS-a žele donijeti jednu rezoluciju kojom će reći da su i komunisti bili zločinci na ovim prostorima, ne razlikujući situaciju u BiH i Jugoslaviji od onih zemalja sovjetskog bloka s kojima je bivša država '48. raskinula, ali to je posebna priča.

Ja naravno, sve ovo što govorim, moram reći da govorim jednom vrlo blagom terminologijom u odnosu na ono što se je čulo i što će se čuti od desetina nevladinih antifašističkih organizacija iz cijele BiH. Moram reći da nemam lično nikakav problem da osudim svaki zločin, bez obzira ko ga i kada učinio, međutim to ne treba raditi selektivno i to ne treba raditi s ciljem koji imaju sasvim druge namjere, nego ove koje su ovde proklamovane. Stoga zaista predlažem, ne bih želio više ni da se javljam u okviru dnevnog reda, da ovo skinemo s dnevnog reda jer dva dana pred obilježavanje genocida u Srebrenici da nama SDS predlaže bilo kakvu deklaraciju, o bilo kakvim zločinima, je zaista politički, blago rečeno, neprimjereno.

Dakle, moj je prijedlog ili da povuku, ako neće da povuku, da Parlament ovo skine s dnevnog reda.

NIKO LOZANČIĆ:

Mislite, samo da budem precizan za razliku od Vas, ja moram biti precizan, je li mislite na točku 22. uvaženog zastupnika, predlagatelja uvaženog zastupnika Momčila Novakovića?

DENIS BEĆIROVIĆ:

Da.

NIKO LOZANČIĆ:

Jer prijedlog SDS-a nemamo kao ...

DENIS BEĆIROVIĆ:

A on je poslanik SDS-a.

NIKO LOZANČIĆ:

Dobro, ali imamo njegov prijedlog, o.k.

Uvaženi zastupnik Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, cijenjeni članovi Savjeta ministara, drage kolege, tek kad sam prepisivao ovu rezoluciju koja je usvojena na Evropskom parlamentu, nisam znao da će to proizvesti ovakve insinucije i osjećanja u SDP-u. Vidite, dragi mladi kolega, Vi ne znate to vrijeme. I to vaše raskršćavanje '48. godine je ... jedan od najvećih zločina komunističkog režima i nije jedini. Da je jedini, kamo sreće.

Dakle, nisam ja predložio nikakvu rezoluciju, kao što se ovih dana moglo čuti i kako je sve ona opisivana nego rezoluciju koju je usvojio Evropski parlament. Ja ne vidim čemu

povezivati jedan dokument sa svim ovim o čemu kolege govore? Rezoluciju sam predložio ja, dakle poslanik u ovom parlamentu, Momčilo Novaković i moram reći da je to i moj lični stav prema komunizmu koji se eto podudara sa stavom Parlamentarne skupštine Evrope, Savjeta Evrope. Naravno da se on razlikuje od vašeg, jer vi baštinite i posledice, posebno materijale posledice komunizma, a očito je, i ove druge sada da prihvatate kao vaše. Ja neću govoriti o rezoluciji, rezolucija je prošla proceduru, znači koja ide i po tome, ona je obavezna tačka dnevnog reda i ne može se skinuti. Ustao sam samo da odbijem svaku vezu sa događajima o kojima je govorio kolega, jer ona nema nikakve veze sa tim. A što se tiče SDS-a i njenog prava moralnog i svakog drugog, ona je definisana zakonima ove zemlje. Mi smo platili visoku cijenu kao partija: mnogi događaji za koje snosimo i ne snosimo odgovornost u prethodnom vremenu. Naravno da ne želim vjerovati da vi imate bilo kakve veze sa cijenom koju smo mi plaćali ili da ste mogli uticati da ona bude ovakva ili manja. Ubijeđen sam da ni sada ne možete uticati na bilo koju cijenu.

Dakle, ja sam ovde poslanik izabran voljom srpskog naroda u RS, sa liste SDS-a i, sviđalo se to kolega vama ili ne, moraćete me trpiti, bar ovo do kraja mandata. I ma kako se vama sviđalo ili ne, ovo nije zadnja rezolucija koju ću ja predložiti u ovom parlamentu, vjerujte. A neću komentarisati sve one gadosti o kojima ste govorili.

NIKO LOZANČIĆ:

Prije nego što vam dam riječ, samo da kažem, znači da se o ovom vašem prijedlogu nećemo moći izjašnjavati jer se radi o obveznoj točki dnevnog reda, sukladno članku 45. čije izuzimanje s dnevnog reda nije dopušteno.

A sad izvolite, za repliku ste se javili, rasprava?

Uvaženi zastupnik Bećirović, replika. Javio se prvi, pa onda uvaženi zastupnik Dokić.

DENIS BEĆIROVIĆ:

Jesam li ja dobio riječ?

NIKO LOZANČIĆ:

Jeste.

DENIS BEĆIROVIĆ:

Hvala.

Da je gospodin Novaković prepisivao, ja to zaista ne sporim, vidi se da je prepisivao i da nije baš puno razmišljao o tome šta se događalo u pojedinim dijelovima Evrope. I to je jedino u čemu se nas dvojica možemo složiti. Sve drugo, aposlutno se ne slažemo.

Prvo, kada je gospodin Novaković prepisivao ovaj tekst, on je morao znati ili je trebao znati da je ta Evropa koja je donijela ovu deklaraciju, odnosno rezoluciju koju je gospodin Novaković prepisivao, sistemski neke stvari razriješila na mnogo drugačiji način nego BiH. Ta Evropa prošla je kroz jedan proces denacifikacije, kroz šta BiH nije prošla pa, čini mi se, čak ni počela taj proces. I to su potpuno dvije različite stvari. Ja znam da ni za SDS, ni za SANU u Beogradu nisu problem komunisti. Kakvi komunisti, problem je državnost BiH, problem je

ZAVNOBiH, a danas ova rezolucija treba da pomogne u raščišćavanju sa tekovinama ZAVNOBiH-a i ka konačnici, ka tome da se uništava državnost BiH.

Ja mislim, neću se puno ni obazirati na ovo o čemu govore ljudi iz SDS-a, njihovi stavovi su mi, kao i ovoj zemlji, jako dobro poznati. Međutim, svi drugi su danas na velikom ispitu. U ovoj zemlji nije nikakvu cijenu platio SDS. U ovoj zemlji su cijenu najveću platili građani BiH, žrtve SDS-ove politike i drugih. Od gospodina Novakovića je ova država očekivala da prvo predloži rezoluciju neku kojom će se ograditi od genocida u Srebrenici, kojom će osuditi Radovana Karadžića itd. pa tek onda, možda, doći do ovog pitanja. Da ne govorimo o tome da se može ovako selektivno pristupati ovako ozbiljnim pitanjima, pa zaboraviti, je li, na činjenicu da ovaj Parlament BiH nije još uvijek usvojio prijedlog zakona koji je već godinama ovdje u Parlamentu, kojim se zabranjuje negiranje genocida. Ovaj parlament još uvijek nije osudio četnički ili ustaški pokret u ovoj zemlji, koji je napravio genocid u Drugom svjetskom ratu. Ovaj Parlament još uvijek nije donio nijedan ...

NIKO LOZANČIĆ:

Istaklo vrijeme, isteklo vrijeme.

DENIS BEĆIROVIĆ:

Hoću da kažem.

NIKO LOZANČIĆ:

Potpuno ste izašli izvan okvira replike.

DENIS BEĆIROVIĆ:

Nisu prošle. Dakle, sve osude genocida svih totalitarnih režima ali problem je...

NIKO LOZANČIĆ:

Gospodine, uvaženi zastupniče, zloupotrebljavate govornicu Parlamentarne skupštine i govorite izvan vremena koje Vam je dopušteno. Govorite izvan točke dnevnog reda, govorite izvan replike, dijelite lekcije čitavom Parlamentu ovdje. Ja Vas molim da se suzdržite. Vi replicirate čitavom Parlamentu. Znači, ja Vas molim, nemate ...

/govore uglas predsjedavajući i Bećirović/

NIKO LOZANČIĆ:

Riječ ima uvaženi zastupnik Branko Dokić.

BRANKO DOKIĆ:

Gospodine predsjedavajući, hvala Vam što ste mi dali riječ. Vi ste mi pomogli sada ovom Vašom intervencijom. Ja sam htio prvo Vas malo napasti, a onda reći ono što sam htio da kažem, ali lako je Vas napadati, to razumijem.

Ja znam da mnogo vrijedi jedna ... narodna poslovice, koja kaže: *Svaka neizgovorena zlata vrijedi* i možda bi i meni bolje bilo da je se držim. Međutim, ovdje je ... prevršila mjeru. Ova priča gospodina Denisa je potpuno izvan konteksta onoga ... o čemu mi treba da

raspravljamo. Ovo je diskusija o ovoj tački dnevnog reda. A tu diskusiju ćemo mi, odmah da unaprijed kažem, ja neću podržati ovu rezoluciju, ali ne iz razloga kojeg je Denis govorio nego iz drugih razloga i ja ću o tome diskutovati. Ovdje se zaista radi o stvarima koje nemaju veze sa ovim. Oспоравати jednoj stranci koja je izabrana u ovaj parlament, jednako kao i sve druge, govori o tome da ovdje postoje stranke koje teže da uspostave neravnopravnost i nejednakost poslanika koji sjede u ovim klupama, s jedne strane.

S druge strane, dovodeći ovo u vezu sa, evo, događajima koji će biti za dva dana i koji su se desili prije toliko godina na dan, za dva dana, dovodeći to u vezu sa SANU, to je zaista, da ne upotrijebim prave riječi, bez komentara sam. I ovdje se ne radi ni o čemu drugom, nego jednom običnom politikanstvu gdje se zloupotrebljava ovih prvih sat vremena zasjedanja skupštine, kada su prisutni mediji, da se pošalje nekakva poruka, vrlo ružna poruka, da se razumijemo. Ja sam očekivao od partije, koja je zagovornik ovakvih priča, da djeluje pomirljivo, pa i kad je u pitanju, evo, i ova rezolucija. I mogu da razumijem da ne prihvataju ali sa sasvim druge tačke gledišta nego što je ovdje prezentovano.

Stoga, na kraju, završiću, i bolje bi bilo možda da se nisam ni javio. Gospodine predsjedavajući, moja je sugestija da, ako ne možete obezbijediti prenos kompletne sjednice Predstavničkog doma, da se zahvalite BHTV1 da ne prenosi ni ovih prvih sat jer ga trošimo uzalud, gdje pojedini poslanici i pojedine partije zloupotrebljavaju to, namećući za tih sat vremena nekakve stavove koji su potpuno izvan ...

NIKO LOZANČIĆ:

I Vaše je vrijeme isteklo. Zahvaljujem Vam.
Uvaženi zastupnik Jozo Križanović.

JOZO KRIŽANOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

U stvari, moja intervencija je više poslovničke naravi. Vi ste rekli da je nemoguće skidati ovu tačku dnevnog reda zbog toga što je ona po Poslovníku obvezna. Predlagač rezolucije poziva se na član 148. u kojem se govori samo o rezoluciji. Prema tome, nije to obavezna tačka dnevnog reda i onda je moguće odlukom ili predlagača ili Parlamenta da se skine sa dnevnog reda. Samo sam htio da pojasnim ovu Vašu konstataciju.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Ova tačka dnevnog reda je prošla kompletnu proceduru i postala je obvezna tačka dnevnog reda.

JOZO KRIŽANOVIĆ
/nije uključen mikrofón/

NIKO LOZANČIĆ:

Tako, tako je, samo o dnevnom redu. I ja vas sve skupa zamoljavam da predlažete, ako imate, nove točke dnevnog reda i da predlažete, ako imate, prijedloge za skidanje neobveznih točaka dnevnog reda. Ja imam tumačenje tajnika Doma da se radi o obveznoj točki dnevnog reda.

Ima li drugih prijedloga za izmjene i dopune dnevnog reda?
Uvaženi zastupnik Zlatko Lagumdžija.

ZLATKO LAGUMDŽIJA:

Zahvaljujem se, gospodine predsjedavajući.

Ja bih molio, samo radi dosljednosti, da nam se tačno, da nam tajnik Doma, ukoliko Vi smatrate da to treba tajnik Doma da kaže, da nam objasnite na osnovu čega, na osnovu kojih tačaka Poslovnika je ovo obavezno, tako da se Dom ne može, pri utvrđivanju dnevnog reda, izjašnjavati o prijedlogu o skidanju.

Mi nemamo ništa protiv. Naš stav je savršeno jasan, gospodine predsjedavajući. Ne želim da govorim o sadržini. Obrazloženje zašto hoćemo da se skine tačka dnevnog reda je zato što smatramo da, ... zbog vremena u kojem se nalazimo, nije čak pristojno danas o ovome razgovarati. Tim više što i te zemlje na koje se pozivamo, prvo su osudile, i to Vijeće Evrope prvo je osudilo ono što ovaj parlament nije uspio da osudi. Sljedeća stvar, gospodine predsjedavajući, pošto su ovdje netačni fakti, ... čim prestaju biti fakti navedeni, da se radi o prepisanoj rezoluciji Vijeća Evrope, to nije tačno, ona nije prepisana. Ona je, što kažu, modificirana, jer predlagač kao i drugi to trebaju znati ovdje radi samodostojanstva, samopoštovanja. Mi ne sporimo. Mi smo, ponavljam, ovdje u Parlamentu pravni i politički sljedbenik Saveza komunista BiH. Ništa nije sporno. I mi smo spremni da razgovaramo, na svaki mogući način, o onome što se dešavalo u ovoj zemlji. Ali, gospodine predsjedavajući, mala djeca znaju, a naročito zapadna Evropa, da ova rezolucija Vijeća Evrope se odnosi na komunističke režime koji su vladali u srednoj i istočnoj Evropi u prošlom vijeku. Dozvolite da BiH u prošlom vijeku nije bila u kategoriji zemalja komunističkih srednje i istočne Evrope. BiH je bila dio Jugoslavije i ona je bila ni tamo, ni ovamo. A gdje je bila?

NIKO LOZANČIĆ:

Taman sam pomislio da nećete raspravljati o točki.

ZLATKO LAGUMDŽIJA:

Dakle, ja samo želim da vam kažem, gospodine predsjedavajući, molio bih Vas da ne bih morao ...

NIKO LOZANČIĆ:

Dobit ćete odgovor.

ZLATKO LAGUMDŽIJA:

...dakle, ponavljam još jednom argumentaciju da se izjasnimo o tome, radi ovih par argumenata koji su toliko očigledni, da se ova tačka skinе. A gospodin Bećirović je, kao što i red nalaže, prvo zamolio gospodina Novakovića da se ovo danas skinе. On to nije uvažio, nema nikakvih problema, neka se Parlament samo izjasni o prijedlogu Kluba poslanika SDP-a, ako hoćete od Denisa Bećirovića da se ovo skinе. A inače, koliko je meni poznato, ne znam što ste se uzбудili, ovo se ne prenosi. To što vidite negdje kameru uz stalak, ne znači da ste kod kuće na televiziji.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi kolega Lagumdžija.
Riječ ima uvaženi zastupnik Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Pa, vidite, ja nisam u mogućnosti, sve i da hoću, da skinem ovu rezoluciju danas, da povučem, nisam u mogućnosti jer poslovnički ona više nije moja pošto je prošla komisijsku fazu. Dakle, ovo je rezolucija Komisije koja ju je podržala. Dakle, poslovnički nije moguće da ja to uradim, čak i da hoću, iako naravno ne bih je skinuo zato što ja ne dovodim uopšte u kontekst sa događajima o kojima kolege govore i taj njihov pokušaj da na taj način me prisile da povučem, samo zato što je dovode u taj kontekst, je za mene neprihvatljiv i nekorektan. Dakle, nije ... /u isto vrijeme govori i predsjedavajući/.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem se ... /govori istovremeno kada i gospodin Novaković/.

Ja ću citirati odredbe članka 64. stavak (2) *Obvezna tačka je ona koja je prošla proceduru, u skladu s Poslovníkom*. Ovo je toliko jasan ovaj stavak da mu ne treba nikakav komentar.

Ima li drugih prijedloga?
Uvaženi zastupnik Prodanović.

LAZAR PRODANOVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, uvažene kolege poslanici, gospodo ministri i gosti, ja imam primjedbu Vama, zapravo Kolegiju, ukoliko je moguće ... pri narednom utvrđivanju izmjena i dopuna dnevnog reda ... da vodite računa da se manji broj novih tačaka uvrštava. Naime, u ovaj dnevni red uvršteno je pet, odnosno, preciznije rečeno četiri nove tačke i jedna podtačka u dnevnom redu. To meni, a pretpostavljam i drugim uvaženim kolegama, stvara probleme za pripreme za aktivno učešće na sjednici. Naime, radi se o dva zakona, jednom izvještaju i jednom zaključku i jednom međunarodnom sporazumu. Ako je moguće da ubuduće ili ako takvu odluku donosite da Kolegij zasjeda makar dva dana prije sjednice da bismo mi na vrijeme bili obaviješteni.

Hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Ovaj dnevni red je utvrdio Prošireni kolegij Doma... i imali smo iste takve dileme, ali smo se na Proširenom kolegiju ipak opredijelili da idemo sa prijedlogom ovakvog dnevnog reda kako ne bismo onemogućili zastupnike da raspravljaju o svim točkama dnevnog reda koje su ispunile poslovničke uvjete za raspravu.

Uvaženi zastupnik Lagumdžija.

ZLATKO LAGUMDŽIJA:

Gospodine predsjedavajući, ne bih želio da sada ovdje otvaramo polemiku o Poslovniku. U krajnjem slučaju, Vi ste tumač, na kraju, Poslovnika i Vaša volja će biti uvažena, samo želim radi korektnosti da kažem da ovo što je kolega Novaković rekao u velikoj mjeri je, najblaže rečeno, izvan pravila ponašanja u Parlamentu. Vama je dobro poznato da su skidane tačke, povlačeni materijali nakon obavljenih rasprava, pred glasanje. Dakle, možete povući materijal. Ali nema problema, neće da se povuče i uredu je, samo da se, što kažu, da znamo jedni s drugima odlično ovdje o čemu se radi. Imate političku većinu, imate političku volju, imate možda i matematsku većinu, nema problema, vi ćete to izglasati ali, što kažu, nema razloga da ovdje jedni drugima objašnjavamo ono što svi dobro znamo da nije tačno.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Drugih nemam prijavljenih. Pošto nemamo nijedan konkretan prijedlog za prijedlog izmjena i dopuna dnevnog reda, konstatiram da 32. sjednica Zastupničkog doma ima sljedeći

DNEVNI RED

- 1. Usvajanje Zapisnika 31. sjednice Zastupničkog doma;**
- 2. Zastupnička pitanja i odgovori;**
- 3. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih stranaka – predlagatelj: zastupnici Šefik Džaferović, Niko Lozančić i Milorad Živković (drugo čitanje);**
- 4. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o udrugama i zakladama Bosne i Hercegovine (drugo čitanje);**
- 5. Prijedlog zakona o zaštiti domaće proizvodnje unutar Sporazuma CEFTA – predlagatelj: zastupnik Jerko Ivanković Lijanović (drugo čitanje);**
- 6. Prijedlog zakona o dopunama Zakona o upravnim sporovima (drugo čitanje);**
- 7. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odličjima Bosne i Hercegovine – predlagatelj: zastupnik Beriz Belkić (prvo čitanje);**
- 8. Prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o flaširanim pitkim vodama BiH (prvo čitanje);**
- 9. Prijedlog zakona o javnim cestama (prvo čitanje);**
- 10. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, s Mišljenjem Povjerenstva za financije i proračun – predlagatelj: zastupnik Momčilo Novaković;**

11. Izvješće Zajedničkog povjerenstva o usuglašavanju teksta Zakona o Fiskalnom vijeću Bosne i Hercegovine;
12. Godišnja platforma o obavještajno-sigurnosnoj politici – podnositelj: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine;
13. Godišnje izvješće Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine za 2007. godinu;
14. Izvješće o radu i finansijskom poslovanju Javnog poduzeća Novinsko-izdavačka organizacija „Službeni list Bosne i Hercegovine“ za 2007. godinu;
15. Imenovanje ombudsmana u Instituciju ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine (prijedlog liste Ad hoc povjerenstva za imenovanje ombudsmana u Instituciju ombudsmana za ljudska prava BiH);
16. Prijedlog zaključaka Povjerenstva za promet i veze Zastupničkog doma u povodu rasprave o točki: Poslovanje Javnog RTV servisa Bosne i Hercegovine i mjere za prevladavanje stanja utvrđenog revizorskim izvješćima o finansijskom poslovanju Javnog RTV servisa BiH za 2005. i 2006. godinu;
17. Izvješće Povjerenstva Kolegija o nastojanju za postizanje sporazuma o Prijedlogu zaključka zastupnika Sadika Ahmetovića sa 31. sjednice Doma (u vezi sazivanja sjednice Vijeća ministara BiH radi razmatranja Zahtjeva decertificiranih policajaca);
18. Izbor člana Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, sukladno članku 8. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću;
19. Zahtjev Zajedničkog povjerenstva za administrativne poslove za razmatranje Prijedloga odluke o izmjenama Odluke o ustroju Tajništva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine po žurnom postupku;
20. Promjene u članstvu povjerenstava Doma, zajedničkih povjerenstava obaju domova i izaslanstava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine – predlagatelji: klubovi zastupnika;
21. Imenovanje tri člana u Zajedničko povjerenstvo obaju domova radi usuglašavanja teksta Zakona o jedinstvenom matičnom broju;
22. Prijedlog rezolucije o osudi komunističkih režima – podnositelj: zastupnik Momčilo Novaković;
23. Prijedlog zaključka zastupnika Rifeta Dolića o izradi i podnošenju Informacije Vijeća ministara o stanju i statusu imovine države, firmi i građana Bosne i Hercegovine u zemljama nastalim raspadom bivše SFRJ, sa planom aktivnosti o njenoj zaštiti i preuzimanju od strane legalnih vlasnika;
24. Davanje suglasnosti za ratificiranje:
 - a) Programa finansijske suradnje između Vijeća ministara BiH i Ministarstva industrije, turizma i trgovine Kraljevine Španjolske,
 - b) Sporazuma između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Makedonije o suradnji u zaštiti od prirodnih i drugih katastrofa,
 - c) Memoranduma o razumijevanju između Vijeća ministara BiH i Vlade Kanade – Kanadski projekt za mlade i zdravlje na Balkanu,
 - d) Memoranduma o razumijevanju između Vijeća ministara BiH i Vlade Kanade – Kanadski projekt u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na Balkanu,
 - e) Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Norveške o financiranju rekonstrukcije i obnove fasade zgrade Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Prelazimo na prvu točku utvrđenog dnevnog reda:

Ad. 1. Usvajanje Zapisnika 31. sjednice Zastupničkog doma

NIKO LOZANČIĆ:

Zapisnik ste dobili. Ima li primjedbi? Nemam prijavljenih za raspravu. Zaključujem raspravu.

Prelazimo na drugu točku dnevnog reda:

2. Zastupnička pitanja i odgovori

NIKO LOZANČIĆ:

Odgovore na pitanja, do ove sjednice, dobili su zastupnici: Husein Nanić od Vijeća ministara, na pitanje postavljeno na 19. sjednici; Rifat Dolić od Vijeća ministara, na pitanje postavljeno na 23. sjednici; Sadik Ahmetović od Ministarstva pravde, na pitanje postavljeno na 23. sjednici; Sadik Bahtić i Velimir Jukić od Vijeća ministara, na pitanja postavljena na 26. sjednici; Šefik Džaferović i Beriz Belkić od Vijeća ministara, na pitanja postavljena na 28. sjednici; Rifat Dolić od Ministarstva civilnih poslova, na pitanje postavljeno na 28. sjednici; Rifat Dolić od Ministarstva sigurnosti, na pitanje postavljeno na 30. sjednici; Ekrem Ajanović od Kolegija Doma, na inicijativu podnesenu na 30. sjednici i Husein Nanić od Kolegija Doma, na pitanje postavljeno na 31. sjednici u svezi s dostavljanjem materijala u elektronskoj verziji.

Ima li komentara na odgovore koje ste dobili? Ima li prijavljenih za komentare?
Uvaženi zastupnik Sadik Bahtić

SADIK SADO BAHTIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Prije svega imam komentar na ovo što sam dobio – kratko ću – pregled ... poslaničkih pitanja, gdje ja nisam dobio odgovor na 11 svojih postavljenih poslaničkih pitanja. Po meni su itekako važna pitanja, odnose se sva na ekonomiju ... povećanje prihoda i na one odluke koje su nanijele štetu ugledu BiH u inozemstvu kao što je isporuka Alžirske grupe, prodaja zlata, imovina Saveza komunista itd. Mislim da su to ključna pitanja. Nemojte, kolega Lagumdžija, mahati glavom, nisam ja kriv što ste Vi glavni glumac u mojim pitanjima. Kada ste to radili, niste mene pitali. To je znači na ova ukupna pitanja.

Imam komentar na ovaj odgovor – zahvaljujem se, zato što valja biti uporan – dva puta sam postavio pitanje o otimačini imovine Saveza komunista od strane SDP-a. Prvi put sam dobio nedefinisan odgovor. Drugi put sam opet postavio isto Ministarstvu pravde i oni su sada prosljedili Pravobranilaštvu BiH. I dobio sam odgovor koji decidno kaže: *Uvidom u ZK – taj i taj – i upisom u javnim knjigama proizilazi da SDP nije ... prava svojine, niti je posjednik predmetne nekretnine jer ista nije upisana u javne knjige.* Znači SDP nije, lijepo piše nije, i s tim

u vezi, imajući u vidu odredbe Sporazuma o pitanjima sukcesije koje ... smatramo da je nekretnina upisana u ZK uložak – to, to je vlasništvo BiH. Pa stoga pozivam Vijeće ministara da pod hitno pristupi sprovedbi odluke ovog parlamenta o popisu i donošenju zakona o oduzimanju nelegalno stečene imovine koju su građani BiH svi stvarali, a sada plodove uživa udruženje građana, par pojedinaca.

Razumijem, Vi ste kazali, sa pravne ... niste, politički jeste, ideologija ... Stoga, znači ovo moje pitanje Vijeću ministara ovdje: 'Šta se čeka, nezakonito uzimaju ogromna sredstva, imaju crne fondove, finansiraju sve živo, a to je imovina svih građana?'

Vidite kako je riješila Hrvatska, Slovenija, sve države, zašto mi ovdje da to ne riješimo!
Toliko, hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.
Ima li još komentara na dobivene odgovore?

BERIZ BELKIĆ:

Imam ja.

NIKO LOZANČIĆ:

Uvaženi prvi zamjenik predsjedatelja Beriz Belkić.

BERIZ BELKIĆ:

Poštovani predsjedavajući, kolegice i kolege, ja ne mogu reći da sam nezadovoljan odgovorom, ali sam nezadovoljan onim što mi u odgovoru kaže, dakle ponašanjem, odnosno postupkom Vijeća ministara. Naime, Vijeće ministara svojom odlukom izuzima Republiku Srpsku od obaveze emitiranja obveznica, svojom odlukom. Dakle, po meni, Vijeće ministara nije imalo pravo, svojom odlukom, praviti izuzeće od primjene, odnosno Republiku Srpsku, objašnjavajući da čeka odluku Ustavnog suda po Zahtjevu za ocjenu ustavnosti RS, zakon treba primjenjivati ne čekajući tu odluku. I mislim da Vijeće ministara je ovdje napravilo grešku. Ja ću vidjeti ... na koji način ću dalje postupiti.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.
Ima li još komentara na dobivene odgovore?

_____(?)
/nije uključen mikrofon/

NIKO LOZANČIĆ:

Komentar? Jesu li komentari?

_____(?)
/nije uključen mikrofon/

NIKO LOZANČIĆ:

Na dobivene odgovore ima li komentara?
Uvaženi zastupnik Šefik Džaferović.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, kolegice i kolege, dame i gospodo, ja sam dobio odgovor na jedno, ja cijenim, važno pitanje za ovu zemlju. To je pitanje ... implementacije i realizacije ovih zakona iz oblasti visokog obrazovanja i da odmah kažem da je odgovor, ovdje koji je stigao, jedan vrlo opsežan i konkretan odgovor. Ja se zahvaljujem ...Ministarstvu civilnih poslova koje je sačinilo jedan ovakav odgovor i mislim da bi ovo trebao da bude primjer ... kako treba davati odgovore na poslanička pitanja. Ovo je zapravo jedna široka informacija ... na ovu temu.

Ali bez obzira što sam zadovoljan odgovorom – odgovor opisuje ... stanje u ovoj oblasti onako kako jeste – ja moram kazati da nisam zadovoljan stanjem i mislim da biste vi iz Kolegija trebali da razmislite, ... sada je na vama da pokrenete jednu inicijativu, ja vam ovo samo stavljam kao ideju: da se na jednoj od sjednica Predstavničkog doma stavi kao tačka dnevnoga reda *Realizacija zakona iz oblasti obrazovanja*, budući da nam pristižu obaveze koje se tiču bolonjskog procesa. Ovaj materijal može da posluži kao jedna solidna ... osnova za to, naravno on može biti i doraden.

Ja se još jedanput zahvaljujem predlagачima ... Ministarstvu civilnih poslova na izradi ovakvog odgovora.

Toliko, hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.
Uvaženi zastupnik Okolić se javio da komentira.

MIRKO OKOLIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Poštovani ministri, predstavnici i ostali članovi Saveta ministara, predstavnici nevladinih organizacija, sredstava informisanja, međunarodne zajednice, dragi gosti, ja sam htio kazati, ali evo, kad su dali riječ već da prokomentarišem pitanje na koje nisam dobio odgovor i da ga ponovo postavim, odnosno potenciram jer je goruće prirode. Ako je to sad moguće i ako nastavim, vidim da nema više odgovora na ovim, na dobijene.

Naime, ja sam postavio poslaničko pitanje: *Šta se misli preduzeti na privremenom rješenju smanjenja zagušenja saobraćaja na magistralnom putu Zenica – Sarajevo, Sarajevo – Tuzla, naročito od Vogošćanske do Stupske petlje?* I nisam na to dobio odgovor. S obzirom da je to pitanje zaista goruće i da smo svjedoci svi mi ovdje koji dolazimo iz tog pravca i ulazimo u Sarajevo sa sjevera da je ponekada potrebno preko dva sata da se uđe u Sarajevo, ne može se zadovoljiti odgovorom da se pravi zaobilaznica oko grada Sarajeva i da će ona biti završena neke tamo 2010. ili 2011. godine i da tu ima određenih problema. Ja sam decidno postavio pitanje: *Šta se misli uraditi na privremenom rešenju smanjenja zagušenosti saobraćaja i vremena*

predviđenog u prelasku tog puta? A mislim na sledeće: tamo postoje određena mjesta gdje je moguće proširiti kolovoz, odnosno saobraćajne trake, postoje određena mjesta gdje su dozvolili parkiranje motornim vozilima svih kategorija koje prave problem u tom saobraćaju. Nedostatak ili skoro nema ih nikako, ali uglavnom, nedostatak saobraćajne policije koja bi trebala da pomogne u rešavanju te saobraćajne gužve je sve to što prouzrokuje vrijeme da se na to dionici mora ostati više nego od Modriče ili Prnjavora do Vogošćanske petlje i mislim da na to pitanje treba da se odgovori: 'Šta se misli privremeno uraditi do završetka petlje?'

Ja svoje poslaničko pitanje ponavljam koje sam u ranijoj formi dao.

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Velimir Jukić.

VELIMIR JUKIĆ:

Evo, ja moram reći, izraziti svoje nezadovoljstvo, pa čak i razočarenje sadržajem odgovora. Dakle, pitanje je bilo: *Šta će BHT1 učiniti da popravi kvalitetu signala i pokrivenost signalom jednog dijela BiH, što je njegova zakonska obveza? Radi se konkretno o Hercegovini i zapadnoj Bosni.*

U odgovoru, kažu da će raditi u skladu sa svojim mogućnostima, a to otprilike znači da neće raditi ništa, zato što ne mogu raditi ništa, jer je njihovo finansijsko stanje tako loše itd. Mislim da su ipak trebali drugačije odgovoriti, a to je da čine sve što mogu da, ne znam ni ja, će u prioritete svoje, ne znam ni ja, financiranja rada staviti upravo rad na predajnoj mreži itd. Međutim, čini mi se da su odgovorili tek toliko da evo odgovore na pitanje.

A ja ću ponoviti. Vrlo usko za ovo vezano jeste i pitanje plaćanja RTV takse. Dakle, ponovo se očekuje da građani ... plaćaju taksu za uslugu koju ne mogu konzumirati. Pa onda me podučava fino, onaj ko je odgovor pisao, da se RTV taksa plaća na posjedovanje TV prijemnika. Vrlo interesantno, a obvezu svoju ne spominju, niti kažu da će riješiti u neko dogledno vrijeme svoju zakonsku obvezu da poprave taj signal! Dakle, evo ne znam šta bih ... rekao osim da je to ipak neodgovorno prema svojoj zakonom utvrđenoj obvezi. I pozivam ljude iz ovog servisa da budu odgovorniji u izvršavanju svojih zakonom predviđenih obveza i da stvarno vode računa o tome da je njihova obveza i da trebaju pokriti cijeli prostor BiH svojim i to kvalitetnim signalom.

I još samo ... mali dodatak. FTV ima dosta dobar signal na tom području, ne znam kako ne koriste njihova iskustva ili možda njihove odašiljače itd. Vrlo zanimljivo!

VINKO ZORIĆ

/nije uključen mikrofoni/

VELIMIR JUKIĆ:

Znam, evo kolega Zorić dobacuje da je to sa Biokova. Jeste. Zašto ne stavi i BHT1 svoje odašiljače na Biokovo? Ako može FTV, zašto ne bi mogao i BHT1? I ja ću zaključiti šta ja mislim. Ja mislim da nema volje da se to riješi, i to je najveći problem. Niti poduzimaju ono bar

što mogu da ... riješe. Naravno da nemaju novaca, da su u dubiozi itd. ali, ako ovako budu radili i odnosili se prema svim svojim drugim obvezama kao prema ovoj obvezi, onda će biti u još gorjoj poziciji. I zato mislim da je vrijeme da se stvarno bude odgovornije i da se radi što se uraditi može i da se popravi stanje koliko se može popraviti. Ne očekujemo idealno, ali ipak nije takvo da se ne može uraditi ništa.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Jukiću.

Nemam više prijavljenih za komentiranje dobivenih odgovora. Idemo redoslijedom. Pročitat ću kakav ja imam redoslijed ovdje. Uvaženi zastupnik Slavko Jovičić, Denis Bećirović, Husein Nanić, Šemso Mehmedović, Lazar Prodanović.

SLAVKO SLAVUJ JOVIČIĆ:

Poštovani predsjedavajući, uvaženi članovi Saveta ministara, predstavnici nevladinih organizacija, naravno i medija, gosti iz međunarodnih organizacija, dame i gospodo poslanici, dakle, od druge sjednice postavljao sam stalno pitanja o nacionalnoj zastupljenosti tri konstitutivna naroda u institucijama BiH. Istina, od nekih sam dobio odgovore sa kojima sam zadovoljan, od nekih nisam ništa dobio ali, sve da i jesam dobio, sad postavljam konkretno pitanje.

Kada će se ispoštovati ta odluka o konstitutivnosti naroda i ravnopravnoj zastupljenosti?
U ovom mandatu, sljedećem mandatu, za sto godina, nikada i da odustanem od te priče. Ako ovaj parlament i institucije BiH ne mogu da sprovedu ovu odluku o zastupljenosti i ravnopravnosti tri konstitutivna naroda i ostalih, naravno, šta onda mi tražimo i o čemu mi razgovaramo? Ja nisam ovdje da se napravi čistka ljudi koji su zastupljeni sa procentom koji ne odgovara. Ali, kad će se tražiti rješenja? Naravno da sam zadovoljan, takođe, sa drugim dijelom pisma jer je Savjet ministara krenuo u odlučnu borbu sa raščišćavanjem tamo oko utroška onih sredstava od raznih komisija, telefona, auta, sve ono što sam tražio i ponovo ću tražiti. Jer je revizorski izvještaj pokazao da tu ništa nije urađeno.

I naravno, postavljam drugo poslaničko pitanje. Ne znam zaista kome da ga postavim, ali ovom parlamentu i ovoj državi i institucijama:

Kada će se početi vraćati imovina Srpske pravoslavne crkve u Sarajevu?

Naravno, odnosi se na cijelu BiH, a u Sarajevu zgrada Bogoslovskog fakulteta sada je vlasništvo Ekonomskog fakulteta; Međureligijsko vijeće koje se zalaže za toleranciju, suživot, razumijevanje, uvažavanje i, ne znam sve šta, jedno je od vrlo važnih udruženja koje pomaže da dođe ovdje do kakvog-takvog povjerenja, a ne pomirenja, jer je pomirenje individualni čin. Kada će se početi vraćati ta imovina, jer je opšte poznato da je ogroman dio i Katoličke crkve i Islamske zajednice vraćen, mogu li više Srpska pravoslavna crkva i njeni vjernici trpiti uvrede i anatemu od ove zemlje. Ja mislim da je ovo Kanton Sarajevo i njima je pitanje: 'Kada će to riješiti? U ovom mandatu, u idućem mandatu, za sto godina, nikada ili nekada?'

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Denis Bećirović.

DENIS BEĆIROVIĆ:

Ja imam dva pitanja i za razliku od onih poslanika koji suštinske probleme i suštinske teme vide u periodu od '45. do '90. ja mislim da su suštinske teme put BiH u EU. Stoga moje prvo pitanje je: Parlamentarna skupština BiH, odnosno Predstavnički dom je usvojio ovu rezoluciju i neću obrazlagati ovo što sam govorio u dnevnom redu. Tačka 3. te rezolucije obavezala je Vijeće ministara BiH da, citiram: *odmah pristupi jasnom definisanju Plana za provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju*. Da su se realizirali ovi zaključci Predstavničkog doma, odnosno da je Vijeće ministara postupilo onako kako je trebalo, mi bismo to već imali danas na dnevnom redu i vjerovatno i prije. Kako do ovog trenutka to nije došlo na dnevni red i iz, po mom mišljenju, neopravdanih razloga, jer nema prečeg pitanja u ovoj zemlji od ovog, postavljam pitanje Vijeću ministara:

Zašto niste dostavili plan za provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Parlamentarnoj skupštini BiH na razmatranje?

A podsjećam da je taj zaključak sadržan u tački 3.

I drugo pitanje, s obzirom da me je predsjedavajući Predstavničkog doma uputio da to postavim u okviru poslaničkih pitanja, evo ja ću iskoristiti i na takav način da pitam predsjedavajućeg i Kolegij Predstavničkog doma:

Zašto ne realiziraju tačku 9. ove rezolucije?

A, podsjećam da je ova rezolucija objavljena i u „Službenom glasniku BiH“.

Između ostalog, u ovoj tački 9. stoji: da mi svakih šest mjeseci, najmanje dakle jednom u šest mjeseci, razmatramo izvještaj Vijeća ministara, izvještaj stalnih i zajedničkih komisija oba doma o toku, rezultatima i narednim aktivnostima u procesu priključivanja u članstvo EU.

Zahvaljujem.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Husein Nanić.

HUSEIN NANIĆ:

Zahvaljujem se, predsjedavajući.

Kolegice i kolege poslanici, članovi Vijeća ministara, gosti, ja bih htio danas postaviti poslaničko pitanje ministru Ministarstva finansija i trezora. Na prošloj 31. sjednici Predstavničkog doma pod tačkom 16. Davanje saglasnosti za ratifikaciju međunarodnih ugovora, između ostalog, dali smo saglasnost na tri kreditna sporazuma između BiH i BAWAG Banke iz Austrije za nabavku medicinske opreme za tri zdravstvene institucije u ukupnoj vrijednosti oko 9 miliona eura. Ti sporazumi nastali su na osnovu Sporazuma o finansijskoj saradnji između Vijeća ministara i Vlade Republike Austrije, potpisanog u martu 2006. godine.

Ne želeći ni na koji način osporavati potrebu podrške tim sporazumima, što sam dokazao i glasanjem za ista, oni su mi povod da ministru finansija, odnosno Ministarstvu finansija i trezor postavim sljedeće pitanje:

Da li u BiH postoji jedinstven registar svih kredita na koje je Parlamentarna skupština BiH dala saglasnost? I, ako postoji, molim da mi se dostave popis istih.

I, na osnovu kojih kriterija i po kojim procedurama se pokreće zahtjev za dobivanje povoljnih kredita, ko o tome odlučuje i utvrđuje prioritete, jer je činjenica da je Parlamentarna skupština BiH do sada dala saglasnost na mnoge kreditne sporazume, a da ti kriteriji nisu objašnjeni i da nije na najbolji način pojašnjena procedura odabira kredita. Kao poslanik iz Izborne jedinice 1. primijetio sam, evo u sadašnjem mandatu, da do sada niti jedan kredit nije odobren za Unsko-sanski i Livanjski kanton, a cijenim da je potrebno i da se mora voditi računa o podjednakoj regionalnoj razvijenosti. Također je činjenica da kada govorimo o ovom segmentu potrebe podrške određenim regijama da Kantonalna bolnica i Univerzitet u Bihaću imaju najlošiju opremu i uvjete za rad, te da je Kantonalna bolnica udaljena od kliničkih centara u Tuzli, Sarajevu i Mostaru skoro 400 km i nisam siguran da neka druga institucija može imati prednost ispred ove dvije ukoliko postoje kriteriji razrađeni u nadležnoj instituciji.

Napominjem da su ova tri pomenuta 150 km udaljeni jedni od drugih, a da je Kanton Bihać, Kantonalna bolnica Bihać preko 400 km udaljena od kliničkih centara koje pružaju ... zdravstvene usluge i građanima iz Unsko-sanskog kantona.

Zahvaljujem se.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Šemso Mehmedović.

_____ (?)

(nejasno)

NIKO LOZANČIĆ:

Šemsudin, ispričavam se.

ŠEMSUDIN MEHMEDOVIĆ:

Gospodo, predsjedavajući, kolegice i kolege zastupnici, uvaženi gosti, ja imam jedno kratko pitanje a koje je, evo mogu slobodno da kažem, u povodu 130-te godišnjice Berlinskog kongresa. Naime, za četiri dana je 130 godina od Berlinskog kongresa na kome su definisane granice i balkanskih država. Stoga moje pitanje je Vijeću ministara i Državnoj komisiji za granice:

Šta će Vijeće ministara i Državna komisija za granicu uraditi da se vrati BiH morski zemljouž Sutorina veličine 75 km² sa dvije katastarske opštine Sutorina i Kruševica, dužine od 7 km bh. obale koji su bez ugovora, prilikom primjene Uredbe o razgraničenju između federalnih republika (BiH, Crne Gore, Hrvatske i Srbije), nezakonito inkorporirali, tj. unijeli u sastav Federalne republike Crne Gore pa bi se na osnovu navedenih činjenica ova teritorija Sutorine trebala smatrati integralnim dijelom države BiH, s obzirom na nepovredivost avnojevske granice? I da li će Predstavnički dom i Vijeće ministara kao i Državna komisija s tim u vezi prići u okviru svojih nadležnosti rješavanju ovog pitanja na jednak način sa ostalim aktuelnim teritorijalnim razgraničenjima koja se vode između bivših republika nakon disolucije SFRJ?

Ja imam ovdje jedno široko obrazloženje, ali neću ga čitati nego bi samo na kraju rekao da: na osnovu odluke AVNOJ-a iz februara '45. godine uz prisustvo međunarodnih predstavnika i Nacionalnog komiteta kao privremene vlada, odlučeno je da BiH bude omeđena granicama prema odlukama usvojenim na Berlinskom kongresu 1878. godine. Odluka AVNOJ-a je dovoljan pravni osnov da se pokrene pitanje Sutorine kao neotuđivog dijela bosanske teritorije koja nijednim ugovorom, niti međunarodnim aktom nije dovedena u pitanje.

Hvala lijepo.

PRVI ZAMJENIK
PREDSJEDAVALJUĆEG
BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Lazar Prodanović.

Molim šefove klubova da pozovu poslanike u salu jer i suviše veliki broj poslanika je vani.

LAZAR PRODANOVIĆ:

Uvaženi gospodine zamjeniče predsjedavajućeg, kolege poslanici, poštovani gosti, ja imam dva pitanja. Jedno je ... pitanje koje smo juče dogovorili na sjednici Parlamentarne grupe za populaciju i razvoj, a drugo ću postaviti kao poslanik u ovom parlamentu. S obzirom da je predsjedavajući Parlamentarne grupe za populaciju i razvoj odsutan, ja ću u ime njega i mojih uvaženih kolega koji su članovi ove grupe, a povodom Svjetskog dana stanovništva, koji je 11.7., juče smo imali jedan značajnu sastanak, na kome smo ponovno aktuelizirali pitanje i dogovorili da u Parlament uputimo poslaničko pitanje Savjetu ministara, a ono se odnosi na to:

Kada će Savjet ministara razmatrati i u parlamentarnu proceduru uputiti Kairsku rezoluciju, dakle, Kairski dokument o stanovništvu i razvoju? (a ova značajna međunarodna konferencija koja je ... održana septembra 1994. godine, poznato je da Parlament BiH je nikada nije ratifikovao i smatramo da je to od posebnog značaja za BiH).

Naime, kada govorimo o Svjetskom danu stanovništva, za BiH je alarmantan podatak da BiH unazad niz godina, nažalost, ima jako nisku stopu prirodnog priraštaja koja je nešto viša od nule, za prošle godine ona je bila svega 0,4% ...U tom smislu, mišljenja sam da bi Parlament morao ratifikovati ovaj dokument i nakon toga Savjet ministara i svi nivoi vlasti u BiH, u skladu sa ovim međunarodnim dokumentom, napraviti adekvatan plan akcije kako se ne bi suočili sa mnogo gorim posljedicama koje nas čekaju u narednom periodu, ukoliko ne budemo slijedili ... ovu problematiku ..., odnosno, usvojenu ... ovom Kairskom rezolucijom. No normalno, BiH zbog ratnog perioda nije ni bila u situaciji prisustvovati, ali niti ratifikovati ovaj dokument ali nema opravdanja, za ovih 13 godina, zbog čega on nije stavljen u parlamentarnu proceduru. To je moje prvo pitanje, rekao sam, u ime Parlamentarne grupe za populaciju i razvoj, a povodom Svjetskog dana stanovništva.

Drugo pitanje, uputio bih Savjetu ministara, a ... ono glasi:

Zahtijevam od Savjeta ministara da mi se dostavi spisak institucija čiji je osnivač BiH, ... u kojima je istekao mandat u upravljačkim strukturama, bilo ... neposrednim rukovodiocima ili upravnim odborima?

Naime, povod za ovo moje pitanje ... su informacije koje posjedujem da ima nekih ... institucija čiji je osnivač BiH u kojima je već par godina ili nekoliko godina istekao mandat imenovanim neposrednim rukovodiocima ili upravnim odborima.

Hvala vam.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Rifat Dolić.

RIFAT DOLIĆ:

Gospodo, predsjedavajući, cijenjene kolegice,

BERIZ BELKIĆ:

Rifate, jedan trenutak samo, molim Vas, Rifate, samo jedan trenutak. Poštovani poslanici, evo ja u ime vas pozdravljam predsjednicu Parlamenta ... Republike Albanije gospođu Jozefinu Topali i njezine saradnike.

/APLAUZ/

BERIZ BELKIĆ:

Dobro došli. Mi ćemo naravno nastaviti raditi.

Izvolite, gospodine Doliću.

RIFAT DOLIĆ:

Gospodo, predsjedavajući, cijenjene kolegice i kolege i uvaženi gosti, ja za danas imam jednu poslaničku inicijativu i jedno poslaničko pitanje. Inicijativa je Vijeću ministara BiH za izradu *Strategije zaštite ekonomije i građana BiH od nekontrolisanog rasta cijena izazvanog rastom potrošnje i cijena energenata na svjetskom tržištu*. Inicijativu za hitnu izradu ove strategije mislim da nije potrebno posebno obrazlagati, a minoran uticaj BiH na ovaj svjetski proces nije opravdanje da BiH i njene institucije vlasti budu indolentne naspram posljedica koje nekontrolisano povećanje cijena svakodnevno izaziva po ekonomiju i građane BiH. Ekonomija i građani BiH trenutno su na ovakvu pojavu ranjiviji od svih država u Evropi zbog ograničenih mogućnosti korištenja kako monetarnih tako i fiskalnih mehanizama za njeno amortiziranje.

Privrednici već naveliko ulaze u stanje neizvjesnosti. Građani, a posebno oni na granici siromaštva, dodatno su opterećeni socijalnom nesigurnošću, dok ruke trljaju oni koji su uveliko izvan domašaja inspeksijskih službi i koji su pripravnici za profiterstvo u vanrednim prilikama. Mislim da bi jedna ovakva strategija urađena od strane kompetentnih ljudi sa razrađenim mjerama, ako ništa drugo, pomogla da bh. ekonomija na vrijeme gradi odbrambeni mehanizam od posljedica ovog svjetskog problema, a da institucije vlasti na svim nivoima na vrijeme poduzimaju aktivnosti na zaštiti onih kategorija građana koje to najviše pogađa.

Moje poslaničko pitanje je upućeno ministru finansija i trezora u Vijeću ministara BiH, a glasi:

Na koji način su u BiH normativno uređeni finansiranje i kontrola finansiranja vjerskih zajednica?

Javna je tajna da je, uz sve uvažavanje autonomnosti vjerskih zajednica, pitanje njihovog finansiranja i kontrole finansiranja neopravdano izvan okvira zakona i da se iza neovisnosti i autonomnosti vjerskih zajednica kriju brojne zloupotrebe i malverzacije sa novcem vjernika, a sve češće i sa novcem poreskih obveznika, naravno u dijelu ... koji se za vjerske zajednice izdvaja iz budžetskih sredstava.

Hvala lijepo.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Remzija Kadrić.

REMZIJA KADRIĆ:

Zahvaljujem se, zamjeniče predsjedavajućeg.

Ja imam jedno pitanje koje glasi:

Polazeći od konstatacije Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira u BiH od 25. juna 2008. godine u kojem se, između ostalog, navodi, citiram: 'da državni i entitetski organi vlasti već četiri godine ne uspijevaju postići sporazum o prvom cilju, tj. o raspolaganju državnom imovinom, zbog čega je bilo neophodno da visoki predstavnik još jednom produži zabranu raspolaganja državnom imovinom' (zatvoren citat), a što je učinjeno odlukom visokog predstavnika za BiH, izmjenama i dopunama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom u BiH, kao i odlukom o izmjenama i dopunama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom oba entiteta i Brčko Distrikta BiH od 25. juna 2008. godine, tražim od Vijeća ministara da ... mi dostavi potpunu informaciju u vezi sa ovim pitanjem, ...te o tome da li ima slučajeva kršenja odredaba pomenutih zakona i u kojim slučajevima i iz kojih razloga je bilo izuzimanje određene državne imovine od zabrane privremenog raspolaganja iste.

Hvala vam.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Snježana Rajilić. Odsutna.

Poslanik Sadik Bahtić.

SADIK SADO BAHTIĆ:

Zahvaljujem.

Moje pitanje je opet, po drugi put, oko prodaje zlata, malo modificirano. Kao što izgleda ovdje vrijedi Vijeće ministara; dva puta sam Alžirsku grupu postavio – pokrenuto je; dva puta sam imovinu Saveza komunista – pokrenuto je; da vidimo sada oko zlata i, predsjedavajući, ovo je direktno za Vas.

Tražim od Vijeća ministara da mi odgovori na sljedeće pitanje u vezi prodaje monetarnog zlata koje je poslanik Zlatko Lagumdžija, u vrijeme alijanse, prodao i oštetio državni budžet za ogromna sredstva.

- a) *Želim da mi se odgovori postoji li odluka Vijeća ministara ili Parlamenta, Parlamentarne skupštine BiH o prodaji monetarnog zlata, koji su naši preci stoljećima mukotrpno sakupljali i čuvali ... banci? Nema primjera u svijetu da je neka država tako nešto uradila?*

- b) *Kolika je prodajna cijena državnog zlata i koja je cijena u tom periodu bila na svjetskom tržištu, jer po mojim pouzdanim informacijama zlato je prodato po dosta nižoj cijeni od tržišne, a nakon te štetne prodaje država BiH je, vjerovali ili ne, dnevno gubila i po 12 miliona dolara, dnevno 12 miliona dolara zbog štetne prodaje tog zlata?*
- c) *Šta je Vijeće ministara u tom periodu rukovalo da se oslobode rezerve monetarnog zlata i u šta su pare potrošene?*
- d) *Da li je tačno da su se od prodajne cijene zlata državni i entitetski vrhovi obavezali da će najmanje 10% sredstava od prodaje namijeniti razvoju i upotrijebiti za finansiranje ... resursa, ... i za edukaciju iz oblasti informacionih tehnologija kako bi Lagumdžija sebi i svojim prijateljima otvorio prostor za ubiranje honorara. Čak i tako, po tako dosta nižoj cijeni, donesen je zakon 10% da se, ljudi, peru pare.*

I tražim odgovor jer, po mojim saznanjima, nema odluke ni Vijeća ministara ni odluke Parlamenta, a država na stotinu miliona maraka oštećena.

Hvala.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Todorović.

JOVAN TODOROVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo!

Pitanje:

Kada se mogu očekivati grantovi za finansiranje poljoprivrede i ruralnog razvoja sredstava iz predpristupnih fondova EU?

Pitanje upućujem Vijeću ministara. Odgovor tražim u pismenoj formi.

Hvala lijepo.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Mehmed Suljkanović, Adem Huskić.

Ja se izvinjavam, dobio sam podatak da je Suljkanović, a u pitanju je Adem Huskić.

ADEM HUSKIĆ:

Zahvaljujem.

Ja imam jedno pitanje koje je u stvari pitanje, a može se smatrati i kao neka vrsta inicijative, upućeno Vijeću ministara, odnosno Ministarstvu za civilne poslove, a tiče se implementacije Zakona o sportu. Evo, vrlo važno pitanje je, ja molim da se ne osjeti kao kritika koja može, eventualno, ... dobiti takve konotacije, zaista nije. Znači, ja izuzetno cijenim rad ministra Novića, ali želim da znam dokle se došlo sa ovim?

Naime, Zakon o sportu je usvojen krajem februara i objavljen u Službenim novinama početkom aprila. U poglavlju 2. Zakona govori se o interesu i ciljevima BiH u sportu. Tako u članu 8. govori o utvrđivanju strategije sporta i programu razvoja, a član 9. govori o sadržaju te strategije. Član 10. predviđa da strategiju i program rada usvoji Parlamentarna skupština BiH na

prijedlog Vijeća ministara. Članovi 67. i 68. govore o olakšicama za sportske organizacije, odnose se na olakšice za ulagače sredstava za razvoj sporta.

Sve ovo, po mom mišljenju, podrazumijeva jedan dugotrajan posao na implementaciji ovog zakona kako bi on imao svoj puni smisao. Najnovija dešavanja u nogometu odnosno u Fudbalskom savezu, govore da nam je neophodna što brža implementacija zakona, pogotovo u pogledu vlasničkih odnosa u klubovima.

Pitanje, dakle za Ministarstvo civilnih poslova, glasi:

Da li je Ministarstvo krenulo sa aktivnostima u pravcu implementacije Zakona, odnosno u izradu podzakonskih akata? Ako jeste, dokle se došlo u tom smislu a, ako nije, ja onda apelujem na Ministarstvo da taj posao počne raditi što prije, kako bi se ova društvena djelatnost što kvalitetnije definirala i postavila na zdrave noge?

Zahvaljujem.

BERIZ BELKIĆ:

Hvala.

Ja vidim ovdje prisutnog resornog ministra, ako je eventualno spreman odmah da odgovori, o.k, ako ne, može i pismeno. Evo, ... da iskoristimo da budemo praktični.

Izvolite, gospodine Noviću, ja sam uvjeren da Vi možete odgovoriti.

SREDOJE NOVIĆ

Uvaženi predsjedavajući, poštovani gospodo poslanici, samo vrlo kratko. Kad je riječ o Zakonu o sportu, vi ste vidjeli u prelaznim i završnim odredbama koji je rok za donošenje odgovarajućih podzakonskih akata. Ovo ministarstvo je blagovremeno formiralo već komisiju od stručnjaka, da kažem eksperata, koji upravo rade na svim podzakonskim aktima i ja očekujem da će tokom ljeta, da kažem ljetnih mjeseci, negdje do septembra mjeseca, biti urađeni gotovo svi podzakonski akti, koji će omogućiti da se u tom pravcu naravno implementira i ostali dio ovog zakona. Što se tiče Agencije za antidoping kontrolu, već su preduzete potrebne mjere: donesena je odluka od strane Savjeta ministara o početku rada ove agencije, raspisan je konkurs za direktora ove agencije i preduzimaju se druge mjere oko smještaja ove agencije u Tuzli, tako da što se tiče Ministarstva nastojimo zaista da pratimo ovu oblast u granicama koja je u našoj nadležnosti.

Hvala.

BERIZ BELKIĆ:

Hvala, gospodine Noviću.

Nadam se da ste, gospodine poslaniče, zadovoljni s odgovorom. Hoćemo, sigurno možemo shvatiti kao jedan podsticaj ove aktivnosti koja se vodi.

Dakle, ja imam još samo prijavljenu, za poslaničko pitanje, gospođu Snježanu Rajilić, ali nje trenutno nema. Ja sam iscrpio, ja se izvinjavam gospodinu Zoriću. Dakle, gospodin Zorić. Izvolite.

VINKO ZORIĆ:

Pozdravljam sve nazočne.
Ja imam jedno pitanje.

BERIZ BELKIĆ:

Je li još neko bio, molim vas, prijavljen, da ga nisam pročitao. Nije. Hvala.

VINKO ZORIĆ:

Ja imam jedno pitanje, odnosno inicijativu prema Zajedničkom povjerenstvu za ljudska prava, prava djeteta, mlade, iseljništvo, izbjeglice, azil i etiku. Vlada Federacije BiH je, naime, donijela uredbu po kojoj nositelji odličja Zlatni ljiljan trolist i zapovjednici do određene razine mogu ići u prijevremenu i povlaštenu mirovinu. Sadržajno u toj odluci nema ništa sporno u smislu tko i pod kojim uvjetima može ostvariti to pravo. Sporan je rok. Naime, taj rok je istekao jer je bilo ograničeno vrijeme podnošenja zahtjeva. Mišljenja sam da stečena prava ne može nitko oduzeti i želim da gore navedeno povjerenstvo ispita tu odluku, odnosno uredbu i da mi odgovori krše li se na taj način ljudska prava onima koji su stekli te uvjete, a nisu u datom momentu podnijeli zahtjev? To pravo bi trebalo biti trajno, a pravo je onoga tko ga je stekao kad će i hoće li ga uopće konzumirati.

BERIZ BELKIĆ:

Evo, na ovaj način mi smo iscrpili listu prijavljenih za poslanička pitanja. Gospođa Rajilić će morati to uraditi drugi put.

Prelazimo na treću tačku dnevnog reda. Radi se o:

Ad. 3. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih stranaka – predlagači: zastupnici Šefik Džaferović, Niko Lozančić i Milorad Živković (drugo čitanje)

BERIZ BELKIĆ:

Na 29. sjednici Predstavničkog doma, ovaj zakonski prijedlog je usvojen u prvom čitanju. Nadležna ... Komisija za finansije i budžet je dostavila izvještaj 20.6. Također je nadležna komisija podržala tekst predloženog zakona, izmjena i dopuna ovog zakona, a u plenarnoj fazi nismo dobili amandmane.

Gospodin Džaferović, izvolite, ja se nadam da ćete Vi ići sa ovom inicijativom o kojoj smo jučer razgovarali.

Izvolite.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Nisam upoznat sa tom inicijativom. Volio bih da čujem ...

BERIZ BELKIĆ:

Mi smo – da Vas podsjetim ... ja sam propustio da kažem, naravno, gospodine Križanović, vrlo rado – dakle razgovarali o jednoj situaciji koja se desila vezano za amandmane koje je gospodin Križanović uputio, ali je adresirao, da tako kažem, prema Kolegiju i mi smo na Proširenom kolegiju ocijenili, ako se naravno složi Predstavnički dom, da omogućimo, ... aktuelizaciju ovih amandmana, jer su dati u roku, ali na pogrešnu adresu. Možda ih je trebalo proslijediti nadležnoj komisiji, i da na taj način vratimo, odložimo, vratimo ovaj izvještaj Komisiji i otvorimo mogućnost gospodinu Križanoviću, a i gospodinu Novakoviću, kojeg nije Komisija pozvala na sjednicu. Ja sam mislio ... da je to bitno reći.

Izvolite.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Hvala Vam.

U svakom slučaju, pomogli ste mi. Dakle, u tom slučaju, kolega, nema ni potreba da ja bilo šta govorim ... ovdje, ali evo, kad sam već ustao, budući da se radi o važnom zakonu, da kažem samo nekoliko ... napomena.

Prvo, dakle ovdje se samo kao formalni predlagači pojavljuju trojica ljudi, predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg Interresorne radne grupe. Ovo je treći zakon kojeg je uradila Interresorna radna grupa koju je formirao Predstavnički dom i Dom naroda, te Parlamentarna skupština BiH, nakon Izbornog zakona i Zakona o sukobu, izmjena Izbornog zakona, izmjena i dopuna Zakona o sukobu interesa koji su već usvojeni u ovom domu, dakle imamo i ovaj treći zakon. Budući da ja iz Vašeg pojašnjenja, gospodine predsjedavajući, razumijevam da praktično komisijska faza nije završena, jer greškom nisu uvršteni amandmani koji su stigli na vrijeme, ali nisu stigli na pravu adresu, onda ćemo imati priliku da na nekoj od narednih sjednica govorimo o sadržaju, dok naravno nadležna Komisija za finansije i budžet ne kaže šta misli o tome. Ali evo, na kraju, samo jedna rečenica. I za ovaj zakon, kao i za prethodna dva, važi da predstavlja jedan ili dva ili nekoliko koraka naprijed u odnosu na postojeće stanje, poboljšanje dakle teksta, ostavljeno je nekih spornih momenata koji su se pojavljivali u praksi i mislim da omogućava kvalitetnije uređenje ove materije u odnosu na postojeći zakon.

Toliko, hvala vam.

BERIZ BELKIĆ:

Hvala, gospodine Džaferoviću, također ste mi pomogli.

Dakle, ako smo se dobro razumjeli, kada budemo došli do faze glasanja, dakle ići ćemo sa prijedlogom koji je podržao i Prošireni kolegij: da se Izvještaj vrati Komisiji kako bi se omogućilo razmatranje amandmana gospodina Križanovića koji su zbog tehničkih okolnosti ostali ... netretirani i kako bi se omogućilo da se predlagač pozove na sjednicu Komisije.

Evo, na ovaj način, ako nema više prijavljenih, zaključujem raspravu o ovoj tački dnevnog reda.

Prelazim na četvrtu tačku. Radi se o:

Ad. 4. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o udruženjima i fondacijama BiH (drugo čitanje)

BERIZ BELKIĆ:

Podsjećanja radi, ovaj zakon smo na 30. sjednici usvojili u prvom čitanju. Ustavnopravna komisija je dostavila Izvještaj 27. Prijedlog zakona je podržan, usvojen u predloženom tekstu. Nije bilo amandmana ni pred Komisijom, a evo nema ni u plenarnoj fazi. Prilikom usvajanja prijedloga ovog zakona, na prijedlog gospodina Živkovića, mi smo tada usvojili zaključak koji glasi: *Zadužuje se Ministarstvo pravde BiH da nakon usvajanja zakona obavi reviziju svih dosadašnjih odluka o upisivanju udruženja i fondacija u registar BiH i uskladi ih sa ovim zakonom što se na neki način i podrazumijeva.*

Ali, evo, u svakom slučaju, otvaram raspravu o Zakonu o udruženjima i fondacijama. Dakle, radi se o drugom čitanju. Nemamo amandmana.

Gospodin Džaferović.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Dakle, gospodine predsjedavajući, kolegice i kolege,

Ustavnopravna komisija je podržala ovaj zakon jednoglasno; ... mi smo svjesni da se radi o izmjenama i dopunama ovog zakona. Predlažemo Domu da se usvoji. On predstavlja neko poboljšanje u odnosu na postojeći tekst. Ali ono što ja, u svoje ime, želim da kažem je da je ovo oblast koja zahtijeva stalno praćenje i ovo je samo sugestija, ne mora se glasati o njoj, nadležnom ministarstvu da sagleda, dakle, ... ukupno stanje u toj oblasti, da prati to stanje i da to Parlamentu ide, sa mogućim izmjenama i drugog tipa koje nisu mogle biti uzete u obzir sada, imajući u vidu metodologiju jedinstvenih pravila koja se izrađuju ovdje u Parlamentu i zakona koja usvaja Parlament kada je u pitanje djelovanje amandmanima na zakon koji predstavlja izmjene i dopune zakona.

Toliko, hvala vam.

BERIZ BELKIĆ:

Hvala, gospodine Džaferoviću.

Ima li još prijavljenih za diskusiju? Ako nema, zaključujem raspravu o tački četiri.

Prelazimo na petu tačku. Radi se o:

Ad. 5. Prijedlog zakona o zaštiti domaće proizvodnje u okviru Sporazuma CEFTA (drugo čitanje)

BERIZ BELKIĆ:

Predlagač je gospodin Jerko Ivanković Radi se o drugom čitanju. Zakon smo u prvom čitanju usvojili na 29. sjednici. Nadležna Komisija za vanjsku trgovinu i carine dostavila nam je Izvještaje u trećem mjesecu 2008. godine. Nije bilo amandmana u plenarnoj fazi. Napominjem da je ovaj zakon podržan od strane Komisije većinom glasova. Prilikom usvajanja ovog zakona u prvom čitanju, da vas podsjetim, mi smo, na prijedlog Kluba poslanika SDA, usvojili zaključak

sljedeće sadržine: *da se zadužuje Vijeće ministara BiH da izradi analizu učinka primjene Sporazuma CEFTA i mišljenje o Prijedlog zakona o zaštiti domaće proizvodnje u okviru Sporazuma CEFTA*. Također smo zadužili Vanjskotrgovinsku komoru BiH da dostavi podatke o vanjskotrgovinskoj bilanci BiH, s posebnim osvrtom na trendove nakon stupanja na snagu Sporazuma CEFTA. Rok za dostavu analiza i podataka je bio 30 dana. Mi smo, evo danas, bilo je nekih sporazuma, evo smo danas dobili Mišljenje resornog ministarstva i ja se nadam da je do svijeta vas došlo.

Mi smo također od predlagača dobili zahtjev da se poslanicima dostavi, da tako kažem, stručno sudsko vještačenje vezano za usklađenost ili neusklađenost ovog zakona sa Sporazumom CEFTA-e, odnosno da li on odgovara ... duhu ili sadržaju CEFTA-e. Naravno, predlagač je zahtijevao da obrađivač, odnosno autor te analize bude ovdje prisutan. Mi se na Kolegiju nismo opredijelili, smatrali smo da nije potrebno, da je bilo dovoljno da taj materijal dostavi.

Također smo imali i zahtjev od Udruženja poljoprivrednika ... da prisustvuju današnjoj sjednici, ali taj ...

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

BERIZ BELKIĆ:
Molim.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

BERIZ BELKIĆ:

Jeste odobreno, ali taj zahtjev kasno je i došao, ali mi smo imali praksu da nismo onemogućavali zainteresirane u procesu da prisustvuju. Evo, to je ono za uvod.

Otvaram raspravu. Gospodin Izetbegović.

BAKIR IZETBEGOVIĆ:

Stav Ministarstva koji je nedvosmislen da je ovo što se ... traži od kolege Lijanovića jasno kršenje Sporazuma CEFTA. Sličan stav smo imali i od ove agencije za direkcije. S druge strane, ... imamo upozorenja poljoprivrednika da su ostali potpuno nezaštićeni dvjema poljoprivredama sa istoka i sa zapada u kojima je upumpan novac, koje su jake, koje će naprosto da ih zbrišu u sljedećem periodu. Mi nismo imali prave ni do sada reakcije od strane Vijeća ministara, nismo imali prave mjere u koje bi bili uvjereni da im mogu takvu šansu dati, da se odbrane ovome što sad slijedi. SDA smatra da trebamo dati pet-šest mjeseci sebi vremena i Vijeću ministara i vidjeti šta se dešava sa spoljnotrgovinskim bilansom BiH, s obzirom na primjenu CEFTA-e, ali i na primjenu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju ... gdje ćemo imati potpuno uvođenje umanjениh carina, oslobađanje potpuno od carina robe koja dolazi iz Evrope itd.

Dakle, Klub SDA će dati tri zaključka. Prvi zaključak je: 'da odgodimo izjašnjavanje o ovome što je danas predloženo do kraja godine', a zatim: 'da se zadužuje Vijeće ministara i nadležno ministarstvo da do tog roka pripremi sveobuhvatne analize primjene CEFTA-e i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, spoljnotrgovinski balans BiH.' I pod tri: 'da se zadužuje Vijeće ministara da do kraja godine pripremi eventualne izmjene i dopune zakonskih propisa i podzakonskih akata kojima bi se u novonastalim okolnostima olakšalo privređivanje privrednim subjektima, bh. privrednim subjektima, sa posebnim akcentom na poljoprivredne proizvođače.'

Hvala vam.

BERIZ BELKIĆ:

Hvala, gospodine Izetbegoviću.

Naravno, ja Vas molim da u pisanoj formi to dostavite prije glasanja, s tim da, evo, dajem Vam informaciju da je praktično taj jedan već zaključak ranije bio ovdje usvojen, kad je riječ o efektima CEFTA-e itd. i da smo mi već dobijali neke podatke ali, evo, ja nemam ništa protiv da ga osvježimo i da ga ponovimo.

Izvolite dalje. Gospodin Bešliagić. Izvolite, gospodine Bešliagiću.

SELIM BEŠLAGIĆ:

Poštovane kolegice, poštovani kolege, poštovani predstavnici Vijeća ministara, poštovani gosti, ja moram da kažem da rasprava o CEFTA-i i rasprava o efektima za zaštitu domaće proizvodnje danas nakon potpisivanja Sporazuma o pridruživanju za mene je pitanje ... na koje ja ne mogu dati odgovor. Na to moraju dati odgovore, ja bih rekao, stručni ljudi koji bi analizom propisa i zahtjeva Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, analizom CEFTA-e i analizom naših postojećih zakona, mogli da kažu šta treba raditi. Danas smo, evo i svi smo dobili na klupi Odluku o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza koja je oglašena u Službenom glasniku od 2004. godine, 2002. godine, imali faktički mogućnosti da naše Ministarstvo za spoljnu trgovinu i ... napravi određen iskorak u ovom smislu o kome, evo čitavo vrijeme, gospodin Lijanović govori. Ovo što je danas još, ja bih rekao, za mene neprihvatljivije ... Puhalac čini mi se imenovan za ministra u RS i mi danas faktički nemamo ministra ... u ovom ministarstvu.

Prema tome, mislim da je ova situacija takva da donošenje bilo kakve odluke, u kojoj bi mi, kao Parlament, zauzeli određene stavove davanja prednosti CEFTA-i u odnosu na Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, bi bila jako velika greška. I zbog toga smatram da bi dobro bilo da se znači napravi jedna uporedna analiza svih ovih dokumenata, CEFTA-e, SSP-a, zatim ovih naših odluka o mjerama zaštite domaće proizvodnje i da u Ministarstvu, iako nema ministra, je li, ima zato njegov zamjenik i saradnici, napravi se ta analiza i dostavi što hitnije u ovaj parlament. Ja ne mogu da kažem da je to za sljedeću sjednicu ali sigurno je da je to stvar toliko ozbiljna da mi, kao parlamentarci, koji ... nismo baš u ovoj oblasti, ja bih rekao, ono stručni, moramo biti ubijedeni da će mjere koje budu poduzete – neće biti u kontradikciji sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju prema EU.

Zato bih zamolio da još jednom, i predlagača gospodina Lijanovića, pokušamo naći ovo rješenje jer meni stvarno više nije jasno: oslobađanje carina i svega od uvoza, mi očekujemo čak i pojeftinjenje roba, kakva je politika! U tom smislu itd., tako da bi, mislim, jedna analiza mogla da nam pokaže pravi put izlaska iz ove situacije.

Hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Bešlagiću.
Sljedeći za raspravu se prijavio uvaženi zastupnik Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Uvažene kolege, vrlo ću kratko o ovome.

Naime, svi mi imamo jednu ozbiljnu dilemu da li je ovo pravi način zaštite domaćih proizvođača ili nije. Naime, bilo bi dobro kad bismo mi ovako mogli sa ovim zakonom, odnosno donijeti ovaj zakon i na taj način zaštititi domaću proizvodnju. Naravno, oni koji nisu za to, imaju opravdanje, a dobili smo ga i danas na sto ovde od nadležnog ministarstva, da je to suprotno sada već usvojenom zakonodavstvu, da su međunarodni ugovori stariji od naših zakona itd.

Bilo kako bilo, usvojili mi danas ili ne usvojili zakon, odložili ga do analize ili ne odložili, do bilo koje analize, domaćim proizvođačima neće biti bolje. A, domaći proizvođači su, gospodo, u katastrofalnoj situaciji. I neću reći da je to krivicom ovog ministarstva ili ovog Savjeta ministara ili Sporazuma CEFTA ili, ne znam ni ja, kog dokumenta, ali u svakom slučaju jeste u takvoj situaciji u kakvoj sam maloprije rekao da jeste. Da li smo na nivou gdje postoje mogućnosti uradili svoj dio posla? Nismo, ni na nivoima vlada entiteta, ni vlada kantona. Jesmo li subvencionirali u dovoljnoj mjeri domaće proizvođače da mogu izdržati utakmicu? Nismo.

Ja ću uzeti jedan nprimjer, samo jedan primjer da navedem, da je prošle godine za uvoz sokova i voda potrošeno preko 140 miliona KM, a da smo u isto vrijeme izvezli nešto malo preko 7 miliona. Govoriti sada da su svi ti sokovi i sve te vode kvalitetnije od onih koje mi ovdje imamo, nema smisla. Govoriti da svi oni mogu jeftinije proizvesti nego što mi ovde možemo, i to nema puno smisla. Moram reći da sam imao priliku da razgovaram s jednim od najvećih proizvođača u ovoj zemlji, sa „Vitinkom“ iz Kozluka, odnosno sa ljudima iz „Vitinke“ koji su iznijeli niz argumenata koji ukazuju na neravnopravan odnos naših proizvođača i proizvođača evo, ... pošto govorimo o Sporazumu CEFTA, iz Hrvatske i Srbije. Ne samo zakonskih, ne samo onih koji su definisani propisima nego nekih drugih. Pa, recimo, ljudi kažu: da bi izvezli jedan šleper vode, on mora sada da stoji na granici prema Srbiji nekih 20-tak dana, zato što mora da se nosi na Institut, pa Institut mora da provjerava. Pa kad se izvrši analiza na Institutu, kad se vrati izvještaj sa te analize itd., tu prolazi nekih 15-20 pa čak i više dana. Naravno, šta znači ležarina jednog šlepera 20 i nešto dana na graničnom prelazu, ne treba govoriti i šta to znači u cijeni vode ili soka, onakav kakav jeste, takođe ne treba govoriti.

Da li smo mi i tu u dovoljnoj mjeri uradili svoj dio posla, pa obezbijedili potpuno iste uslove za uvoz voda ili iste prepreke jer ovo jesu prepreke, a ne zakonski preduslovi, dakle iste prepreke za uvoz kao što su drugi obezbijedili prepreke da ne bi iz naše zemlje ušle u njihovu zemlju. Evo samo govorim o sokovima i vodama. Ja mislim da ovaj zakon, bio prihvaćen, ne bio prihvaćen, upozorava na jednu činjenicu, a to je da ćemo, ukoliko vrlo brzo nešto ne poduzmemo, ostati bez domaće proizvodnje. Nećemo imati ni ovih 7 miliona u vodi ili sokovima ili nekim drugim proizvodima, koliko sad izvozimo.

Ne znam da li je održan ijedan sastanak, zajednički sastanak svih vlada, u čijoj je ovo nadležnosti, i da su ovo stavili na dnevni red kako bi iznašli rešenje da svako iz svoje nadležnosti uradi svoj dio posla i promijeni ovo stanje. Nisam imao informaciju i nisam uspio doći do informacije da se desio neki takav sastanak.

Ja mislim da je ustvari ovaj zakon i ova odluka o zakonu ustvari glasanje ili upozorenje Savjetu ministara da se ovom pitanju mora ozbiljno prići, mnogo ozbiljnije nego do sada. I to je upozorenje svim vladama da se o ovom pitanju mora mnogo ozbiljnije prići. Mi smo potpuno svjesni odnosa našeg zakonodavstva i međunarodnog zakonodavstva. Ali, glasanjem za ovaj zakon, mi ćemo podržati ovaj zakon, i predlaganjem zakona o izmjenama i dopunama PDV-a, ustvari mi želimo ... poslati jasnu poruku da se u ovoj zemlji nešto mora raditi, kako bi se zaštitili najsiromašniji i kako bi se zaštitila proizvodnja.

Dakle, ovo treba biti opomena bez obzira kako se ovaj zakon izglasao, da li se odložio, prihvatio, ne prihvatio, rješenje će neko morati tražiti, jer se neće – čak, ni prihvatanjem ovog zakona vjerovatno kasnije u proceduri u Domu naroda bi se desila neka druga situacija – znači, čak, i prihvatanjem ovog zakona ovdje nećemo poboljšati položaj domaće proizvodnje.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Novakoviću.

Sljedeći prijavljeni uvaženi zastupnik Slavko Jovičić.

SLAVKO SLAVUJ JOVIČIĆ:

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo, na jednoj od prethodnih sjednica sam samo onako kao šlagvort napomenuo da bi ova tema trebala biti tema za posebnu sjednicu Parlamenta jer ako ne budemo stvorili uslove kroz zakonsku regulativu i pomognemo našim proizvođačima i izvoznicima sasvim će relevantno biti hoćemo li usvojiti neki zakon o udruženjima građana, mi nećemo preživjeti. Pa sam takođe tada rekao da bismo mogli napraviti jednu platformu, evo bosanskohercegovački patriotizam kod izvoza roba, da se ne bavimo nacionalnim patriotizmima, pa ćemo se opet podijeliti Srbi, Bošnjaci, Hrvati i ostali, ali evo ovdje možemo imati konsenzus, jedinstven stav. Dakle, kao član Komisije za spoljnu trgovinu i carine više puta sam, ne više nego stalno učestvovao i nisam u dilemi kod donošenja ovog zakona iz jednog drugog razloga. Dakle, govorim o proceduri, potpuno svjestan da domaćim zakonom ne možemo mijenjati međunarodni sporazum. Kako onda usvojiti ovaj zakon, a dajemo podršku?

Drugo, ovde smo bezbroj puta govorili o CEFTA-i a CEFTA je sasvim drugačiji sporazum u odnosu na Sporazum o stabilizaciji sa EU jer u sastavu osam država CEFTA-e i tog ugovora nisu uglavnom članice EU ali je on međunarodni sporazum. Ono što sam uvijek tražio na Komisiji i, nažalost, što nikad Parlament nije ozbiljno razgovarao o ovome, ponavljam, kako ćemo preživjeti! Jeste to da smo uvijek imali informaciju da je naše ministarstvo resorno pripremlilo 62 mjere kako da ova država počne da diše i domaća proizvodnja. Ono što sam, ponavljam, uvijek insistirao jeste činjenica da te mjere nisu stupile na snagu. Pa evo, gospodin Novaković reče o toj vodi i pivama, možemo o svemu i svačemu. Mi imamo na stolu danas paket revizorskih izvještaja ovih .. i treba nam 10 sjednica da ih pročitamo i da raspravljamo o nečemu i to ćemo ih tako pustiti. Malo ćemo osuditi, bilo je kršenja ovog i onog, no nažalost, mi nikad

nismo imali prave izvještaje naših agencija koje je osnovao Savjet ministara ili mi. Recimo, Agencija za veterinarstvo, Agencija za kontrolu hrane i prehrambenih proizvoda itd. mi nikad nismo dobili njihove izvještaje da kažemo: Agencija za veterinarstvo je izvršila 504 kontrole, utvrdila to i to, problemi su tu i tu, pa da šleper piletine ne čeka na graničnom prelazu šest dana, koji mi izvozimo navodno u Hrvatsku, pa roba kalira, vrati se i sve propalo. Pa sam takođe ovde u Parlamentu ovde govorio i, ponoviću, drago mi je da građani odlično žive u Hrvatskoj i Srbiji ali mi je najdraže da mi ovde živimo dobro. Ovo je moja zemlja, ljudi.

Drugo, nikad nismo imali ozbiljne analize šta nam resursi u poljoprivredi znače, koliko ćemo zaposliti ljudi, koje su to investicije, a svi kad izađemo i imamo priliku pred medijima, EU ulaže 45% svog budžeta u stimulanje, subvencije, ne znam više šta, zaštitu neke proizvodnje u njihovim zemljama i onda kad oni sve to urade, neću reći sve, onda nama onaj otpad i smeće preko granice uđe ovdje, pa se ovaj jadni narod truje. Kaže: bolje je kupiti za 50 feninga neku robu stranu nego domaću od marku ili marku i po, a ne znajući šta mi to kupujemo jer je kontrola nikakva ili je nema. Dakle, ovo je jedna ozbiljna tema koja ne može biti tretirana putem samo ovog zakona. Ovaj parlament se definitivno mora uozbiljiti i eto, hvala Bogu, neke teške političke teme malo su sad po strani. Hajmo mi uzeti ovu temu u ozbiljno razmatranje. I pomoći ovim ljudima, jer ja kao član ove komisije, rekao sam na jednoj sjednici, ne mogu više da gledam poljoprivrednicima u oči. Kao da sam ja protiv njih. Kao da ja ne želim napredak ove zemlje. Kao da ja ne želim razvoj. Kao da ja ne želim da izvozimo robe, a ne da uvozimo ovu vodu i sokove 140 miliona, pive 150. Niko ne pita kako radi Banjaljučka pivara, Sarajevska pivara, Tuzlanska pivara! Da vidimo šta ćemo ovdje uraditi?

Naravno, svjesni potpuno činjenice da postoje ovi sporazumi koje je neko sklapao u ime ove zemlje, negdje smo prošli dobro, negdje ćemo tek posljedice osjetiti, je li to carina 70% ili je 80% ili je 40%, efekti se još ne znaju, pa će opet biti stara priča *na mostu smo dobili, na ćupriji izgubili*. I na kraju, kad sve ovo sublimiramo ili neku crtu podvučemo, ja se bojim da taj cunami ne odnese i most i ćupriju. Onda nećemo znati gdje smo. Dakle, ova tema se vrti kako je ovaj saziv i ranije. Ja sam pratio to i u ranijim sazivima, i nikada da se mi pomaknemo sa nulte tačke. Hoćemo li mi zaista shvatiti šta je interes ove zemlje, a to je da narod preživi. Zna li neko od nas – a znamo, barem nas upozoravaju, vidim svako veče na televiziji – koliko je potrošačka korpa, koliko su primanja u kantonima, entitetima u ovoj državi. Hoće li moći svi ljudi upisati djecu u školu, ali opet ponavljam, ono ključno pitanje, hoće li prvo preživjeti? Pa suludo je da ja upozoravam ovaj parlament da imamo zaista resurse, ova zemlja ima tri ključna resursa koja su dominantna danas, a za 10 godina će biti još važnija – energetika, energetski potencijali, potencijali u poljoprivredi koje još niko ne zna koliki su i voda! Dakle, imamo resurse privredne, prirodne, no nemamo volje da uđemo u ozbiljnu raspravu i kažemo ko je dužan da ovo riješi. Je li to ovo ministarstvo ili Savjet ministara, jesmo li mi, je li neko drugi i da ozbiljno se uhvatimo ukoštac da ovo počnemo rešavati.

Podržaću ovaj predlog gospodina Izetbegovića da to odložimo. A šta kad odložimo? Šta ćemo onda? Mi odlažemo stalno, stalno nešto odlažemo, odlažemo i nikad da to dovedemo do cilja. Izađe neko u javnost, šta god kaže, koju god cifru, neće pogriješiti. Mogućnost zapošljavanja u poljoprivredi 200 hiljada ljudi. Baš sam neki dan tražio od Privredne komore podatke, nemaju ni oni pojma. Nisu gazdinstva registrovana po entitetima, nije ovo urađeno, nije ono, nije ono. Pa hoćemo li stvarno više ovdje raspravljati sami i sebe dovoditi u poziciju da kao nešto znamo ili ništa ne znamo i na nama je kao neka odgovornost, a sve ovo ostavljati po strani i čekati ove (pod navodnim znacima, da se ne uvrijede) jadnike poljoprivrednike koji ne znaju

pošto će sada biti kilogram pšenice otkupne, koji ne znaju hoće li ikad stupiti na snagu to plavo dizel-gorivo, koji još ništa ne znaju, a mi očekujemo da ova zemlja počne da diše, da eto zaposlimo te ljude, da stupi ovaj neki zakon na snagu.

Ponavljam, sve sam za ovo, ali kao legalista ne mogu prihvatiti nijedan zakon koji krši međunarodni sporazum. Onda smo neozbiljna zemlja. I zato smo tražili na Komisiji mogućnost da sa Evropskom komisijom vidimo šta nam je raditi. Može li naše ministarstvo? Ponavljam, zaista s ovim ljudima izvanredno saradujemo ali oni su nemoćni. Kažem, 62 mjere pripremili, nisu dvije stupile na snagu, tri. Ko će to uraditi, natjerati nekoga da kaže - od danas mora biti ovako. Zašto? Zato da ova zemlja ne bankrotira. Ja vas molim kao kolege da zaista imamo na umu da poslije godišnjih odmora odmah, ako ćemo ovo odložiti, održimo tematsku sjednicu samo na ovu temu. I naravno, da ne bude poljoprivreda dominantna nego i industrija. Ako nešto izvozimo, da sve te pokazatelje imamo na stolu. Mi smo dobili informaciju od Ministarstva da se nešto spoljnotrgovinski deficit smanjuje. Smanjuje se, i to je dobro. Ali nije to dobro za BiH koja će sad tek pretrpiti štete u prvom talasu Sporazuma o stabilizaciji sa EU. Pa što bi moja baba pokojna rekla, jedan termin odličan: *dok se mi davranjšemo*, a to znači da se opametimo i osvijestimo, *mi ćemo potonuti*.

Dakle, ja vas molim, ne može se ovo više prelamati preko koljena i gledati ovim ljudima poljoprivrednicima koji vaze za našom pomoći, traže. Nemam ja čarobni štapić i ko god pomene od političara čarobni štapić, ja neću da ga gledam, jer nije on mađioničar. Ko ga tjera da ima čarobni štapić? Treba da ima nešto u glavi i ako ne zna, evo ja ne znam mnoge stvari, ali da pita one ljude koji znaju i da uozbiljimo stvar. I zato vas molim, jer vas zaista cijenim iz Kolegijuma, da ovo poslije godišnjih odmora imamo kao jednu tematsku sjednicu. Imali smo o svemu i svačemu. Svako nam je dolazio ovde i držao neka predavanja od kojih nismo imali koristi. Hajmo ovo staviti na sto i da raspravljamo izvoz, samo izvoz, firme koje izvoze! Da imamo informaciju do tada koje to firme izvoze, koje su im barijere, šta mi možemo da uradimo, jesu li to carine, akcize, tarife, da se ne vrtimo više u tom začaranom krugu i svi nudimo neka rješenja, a mi u goroj propasti. Ja nisam ovdje majka Tereza pa da ja sad kukam nad sudbinom naroda, ali ja živim s tim narodom kao i vi, gospodo. Jednostavno vas pitaju imate li vi mobilne telefone, zove li vas iko? Ja ne mogu da živim od naroda, kaže, gospodine Slavuj, pa me neko i uvrijedi, naravno i kaže šta hoće, hoćemo li mi preživjeti sutra, šta se ovo dešava, kakav još nas talas očekuje, nismo ni svjesni, a nigdje rešenja. Samo Uprava za indirektno oporezivanje koja se stavila iznad nas, pa ćemo i tu tražiti izmjene zakona. Kaže, izgubićemo 117 miliona ali ćemo mi to nadoknaditi povećanjem uvoza roba. Ja nisam za to što ćemo uvoziti smeće, sve i svašta?

Dakle, da zaključim, nije loš prijedlog gospodina Izetbegovića da to odložimo tamo do određenog roka ali da to bude krajnji rok odlaganja, da sve u međuvremenu pripreme sve institucije i Ministarstvo i Savjet ministara i Privredna komora i poljoprivrednici i naše stručne grupe i entitetske vlade i kantonalne, sve angažovati strukture. Kad smo imali okrugle stolove i, ne znam, neke sjednice i javne rasprave o ne znam čemu, što opet, kažem, nije nevažno, ovo je za mene najvažnije pitanje ove zemlje. Pitanje zemlje kako će narod preživjeti! I nemojte vi političari sad, koji ste angažovani u političkoj kampanji, da sad poturate opet neku priču pa da me gurate više u provaliju. Evo, ja sam član te komisije, ne mogu da živim od naroda. Kako ćete vi riješiti ovo vrlo brzo, naravno pojedinačno ni na koga ne mislim jer se neće ništa riješiti, ne trebamo narod lagati. Zato je dobar prijedlog da se do te neke sjednice, ali moramo znati koje, sve ovo pripremi i taj dan kažemo: ovo može, ovo ne može. Ovo će stupiti, ovo neće, jer mi smo najodgovorniji i mi donosimo odluke, zakone i da to supi na snagu.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Jerko Ivanković Lijanović.

JERKO IVANKOVIĆ LIJANOVIĆ:

Poštovani predsjedatelju, kolegice, kolege zastupnici, uvaženi gosti, nadam se ... da smo svi svjesni potrebe donošenja ovog zakona, jer imamo prekomjeran uvoz poljoprivrednih proizvoda. To je evidentno i u ovom parlamentu smo raspravljali o tome barem nekoliko puta zadnjih godinu dana. Imamo poremećaj u regulatornim mehanizmima unutar države jer entiteti, kantoni ne mogu da provode financijske obveze koje su preuzeli, ne mogu da povećaju poticaje za koje su se obvezali kroz svoje razvojne strategije o poljoprivredi, tu posebno mislim na Federaciju BiH. Imamo nesagledive štete zbog neiskorištenih resursa u BiH, imamo nezaposlenost preko 40%.

Protivnici ovog zakona uporno pokušavaju povući tezu da kršimo Sporazum CEFTA ali mi bez ovog zakona sada kršimo Sporazum CEFTA, tj. ne primjenjujemo ga u svim njegovim dijelovima jer on ima i zaštitne mjere, a nijedna od tih zaštitnih mjera nije dosad primijenjena iako imamo šest mjeseci na snazi taj sporazum, a imamo ispunjene uvjete da te zaštitne mjere budu primijenjene. Iz tog razloga je i angažiran sudski vještak za vanjskotrgovinsko poslovanje koji je ujedno i viši stručni suradnik u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, koji praktično svoj posao obavlja pod krivičnom i materijalnom odgovornosti, koji je potvrdio da ovaj zakon nije u suprotnosti sa Sporazumom CEFTA i koji je potvrdio da BiH sukladno CEFTA-i može uvoditi zaštitne mjere ovoga tipa, i ne samo po CEFTA-i nego i po pravilima Svjetske trgovinske organizacije, GAT-a itd. tako da smo sve dileme otklonili kada kršimo Sporazum CEFTA. Znači, danas ga kršimo jer ga ne implementiramo u svim njihovim dijelovima, a usvajanjem ovog zakona nećemo kršiti nego ćemo implementirati i one dijelove koji su u interesu BiH, a ne samo drugih članica ovog sporazuma.

Ja sam zaprepašten činjenicom da Klub zastupnika SDA traži analize za stanje u poljoprivredi. Znači, mi u ovom domu smo raspravljali nekoliko puta na ovu temu, praktično zadnjih godinu dana je bila aktuelna i CEFTA i zaštitne mjere, nakon toga smo imali još odluke Vijeća ministara koje su ukinute prije sedam dana gdje se naplaćivala određena carina na uvoz poljoprivrednih proizvoda iz Srbije i Hrvatske, znači te carine danas nema, nakon toga se desio Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, koji dodatno liberalizira trgovinu sa EU, što znači imamo drastično pogoršano stanje, a onda tražimo dodatne analize. Imamo evidentan porast, drastičan, vanjskotrgovinskog deficita u 2006. godini: sa 6 milijardi na 8 u 2007. a, po trendu u prvoj polovici ove godine, ove godine ćemo dosegnuti 10 milijardi. Ja razumijem da je tu veliki dio industrije koja mora imati takvo stanje, energenti itd, ali tu je 2 milijarde poljoprivrednih proizvoda koje sve možemo proizvesti u BiH i ne moramo ih uopće uvoziti. I kad bi nastavili ovakvim trendom, treba nam 65 godina da bi uravnotežili svoju vanjskotrgovinsku bilancu u području poljoprivrednih proizvoda. Ja ne znam jesmo li spremi se odlučiti da čekamo 65 godina da bi uravnotežili tu vanjskotrgovinsku bilancu. Ja mislim da ne trebamo to čekati, nego da trebamo odmah poduzimati mjere i taj broj godina drastično smanjiti.

Ja razumijem i Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa. Oni u biti brane svoju odluku od prije godinu dana i logično je da sad svoj stav teško mogu mijenjati, ali su nas izvijestili na Komisiji za vanjsku trgovinu i carine da su odlučili formirati *Odjel za zaštitu domaće proizvodnje* unutar Ministarstva što potvrđuje da se mora nešto uraditi i sa njihove strane. I ja mislim da ovaj zakon trebamo usvojiti i da bude na snazi sve dok se taj odjel ne formira i dok Ministarstvo ne predloži zaštitne mjere iz tog odjela i onda mi možemo ovde vrlo efikasno u roku par minuta ovaj zakon staviti van snage.

Primjere nečega što je urađeno dobro: prije tri godine su donesene odluke. Vijeće ministara je donijelo odluke o naplati carina na određene poljoprivredne proizvode. Tada se isto vodila kampanja da će te odluke nanijeti ogromne političke štete BiH, da će Srbija i Hrvatska reagirati na to, da će se raskinuti ugovori, ma sva moguća ... su se koristila i u javnosti, da te odluke ne budu donesene. Na sreću, tada, Vijeće ministara je bilo odlučno, donijelo takve odluke i sad nakon tri godine vidimo da su te odluke dale pozitivne efekte jer su .. u proračunima osigurale preko 100 miliona maraka, koje su opet korištene u poticaj ili neke druge svrhe. Imale su efekt određene zaštitne mjere i stvarale su određene uvjete da naši proizvođači mogu lakše poslovati u BiH. Znači, imamo jedan pozitivan primjer koji je trajao tri godine i mislim da sada trebamo napraviti drugi pozitivan primjer gdje ćemo opet nakon dvije-tri godine kazati kako smo nešto dobro napravili i tada to prenijeti, staviti van snage ovaj zakon, a tada će vjerovatno stupiti odluke Vijeća ministara od ovog *Odjela za zaštitu domaće proizvodnje* koje oni imaju namjeru formirati.

I ja mislim da bi bilo dobro, kao što smo jednoglasno u ovom domu donijeli Sporazum CEFTA i obvezali se na njegovu primjenu, da jednoglasno donesemo i ovaj zakon kojim ćemo praktično osigurati primjenu tog Sporazuma CEFTA. To će značajno pomoći proizvođačima u BiH, i uz sve, ali to neće biti ni blizu dovoljno. Ali uz sve one mjere koje je predložilo Vijeće ministara, njih 60 i nešto, ako se i njih dio uspije realizirati, možemo očekivati da nam nešto od proizvodnje preživi u BiH. Ali, ako to ne uradimo, onda ćemo stvoriti pretpostavke da u potpunosti ostanemo bez poljoprivredne proizvodnje. Građani će ove zemlje plaćati i dalje skupu uvoznju hranu jer će nju proizvoditi Evropljani koji imaju satnicu 10 ili 5 puta veću nego što je u BiH i trajno ćemo biti ovisni o uvozu hrane, jer najkritičniji period imamo ispred sebe, to je do 2012. godine, dokle nemamo mogućnost pristupa pretpripristupnim fondovima EU za poljoprivredu. Ako dotle izgubimo proizvodnju kao što dosad to činimo, onda, kad mognemo imati pristup pretpripristupnim fondovima EU, u biti nećemo imati potrebu, jer pristup tim fondovima i korištenje njihovo imaju samo oni koji imaju proizvodnju. Tako da i od 2012. do 2016. ili 2018. nećemo razviti poljoprivredu jer nećemo koristiti sredstva pretpripristupnih fondova, a onda ćemo ući u EU kao zemlja bez poljoprivrede. I onih 43% proračuna EU koji je namijenjen poljoprivredi će koristiti sve druge zemlje, a mi nećemo jer nećemo imati vlastite proizvodnje a naši građani će plaćati skupu hranu koja će se proizvoditi u nekim drugim zemljama.

Toliko, hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Ivankoviću.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Mirko Okolić. Ispričavam se, prije je, nisam registrirao, replika. Uvaženi zastupnik Jašarević.

BAJAZIT JAŠAREVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Poštovani dame i gospodo zastupnici, u dijelu pominjanja SDA i nekog velikog iznenađenja za predložene zaključke, htio bih da pojasnim da se radi o dosljednosti i preuzimanju odgovornosti.

Ministarstvo koje je danas iznijelo svoje mišljenje je imalo puno lakši put da kaže da se ovo može donijeti i da bude i ono popularno. Ali onda bi moralo odustati od toga da bude odgovorno. I oni koji danas hoće samo da budu popularni, mogu to dakle reći i glasati za to, ali odgovorno znači biti ne odbijamo zakon ali da razmislimo da li postoji ... način da se unaprijedi poljoprivredna proizvodnja. Odlaganje o izjašnjavanju ovog zakona, moram reći, ne znači da će on biti usvojen, nego znači da će efekti i sadašnja pozicija u BiH biti sagledana i da će onda jednim paketom – programom Vijeća ministara biti potpomognuta domaća proizvodnja u svim njenim granama, a pogotovo u poljoprivredi.

Oni koji danas se zalažu za poljoprivredu, nekidan su se zalagali da se borcima isplate naknade, prije toga su se zalagali da invalidima se isplate naknade, kad dođu sportske manifestacije zalažu se da se isplati pomoć sportskim manifestacijama i dođemo u poziciju da je spisak naših želja opravdan, ali je puno veći od mogućnosti BiH da sve to isfinansira u dijelu javne potrošnje. Niko nama ne brani da na nižim nivoima vlasti potpomognemo proizvodnju, otvaranje novih radnih mjesta i pogotovo poljoprivrednu proizvodnju, ali bi morali onda danas reći koliko su općinski budžeti u kojima smo u većini odvojili za svoj razvoj ili je sve tamo potrošnja. Koliko su to uradili kantonalni budžeti u Federaciji i koliko entitetski budžeti u oba ova naša entiteta? Nije moguće ni o jednom sektoru potrošnje govoriti a samo govoriti o njemu. Mora se uvijek govoriti o ravnoteži. Oni što ne govore o ravnoteži su apsolutno u pravu, samo nemaju odgovornost vlasti. Često imaju odgovornost opozicije, s razlogom vrše pritisak jer pritisak se i mora vršiti zbog neefikasnosti. Objektivno, u Vijeću ministara, pitanje je i ovlaštenja Vijeća ministara, kad se uzme da su neki zakoni koji bi jako potpomogli proizvodnju, u nadležnosti Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje.

Zato bih molio da se zaključci prihvate kao odgovornost SDA i da se što manje čuđenja tu javlja. I na kraju, moram reći, bogato iskustvo da u proceduru donošenja zakona imamo sudskog vještaka; nismo imali vremena, istražiti ćemo kakva je uloga sudskog vještaka u parlamentarnoj proceduri. Znamo kakva je na suđenjima, koliko to tamo može piti ili ne piti vode. Nije sudski vještak ni na sudu ono po čemu se automatski presuđuje, kad se kaže, kad on kaže da, i sud kaže da, kad on kaže ne, i sud kaže ne. Uglavnom se uzima u obzir, vaga, i za ono šta jeste izneseno kao neoboriv argument, uzima se u obzir za ono drugo, odbija se to. Bojim se da i ovde u sudskom vještačenju ima malo uključene politike, jer objektivno se ovdje i ne može lahko pobjeći od politike.

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Uvaženi zastupnik Lijanović: odgovor na repliku.

JERKO IVANKOVIĆ LIJANOVIĆ:

Ovaj zakon je čisto političko pitanje: da li postoji politička volja da zaštitimo domaću proizvodnju, da donesemo u proračun 150 miliona maraka svake godine i da nam broci ne prosvjeduju pred vladom, nego da ljudima se dadne ono što je zakonom izglasano. Ne, očito se to ne želi, nego se želi puniti proračun susjednih zemalja; pa mi, deficit ćemo ove godine imati sa dvije susjedne zemlje 3 milijarde i 500 miliona maraka! Čime su ... oni nas zadužili tako da im mi pomognemo sa 3 milijarde i 500 miliona maraka? Pa čak oni da imaju potrebu, ja bih kazao evo neka, nego oni nemaju ni potrebu jer su razvijeniji daleko od nas. Tako da ja tvrdim da je ovo čisto političko pitanje: postoji li politička volja da se donese ovaj zakon ili ne postoji? A pravno pitanje nije uopće, jer se u biti pravnici o ovome sve rekli i mislim da tu nema ništa sporno. I ja ću se i dalje zalagati da to političko pitanje riješimo na način da zaštitimo domaću proizvodnju, skupimo 150 miliona maraka i popunimo naše proračune, a ne da uništimo domaću proizvodnju i nemamo u proračunima para.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Sljedeći je za raspravu prijavljen uvaženi zastupnik Mirko Okolić.

MIRKO OKOLIĆ:

Gospodine predsjedavajući, pazite, ovo je tematika koja je zaista aktualna, goruća, naročito ovih dana posle potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU i mene čudi da mi po uzoru na građane, pa i određene medije, nismo i ranije se pozabavili ovom materijom ali mislim da nije se ni okasnilo, a to govorim iz sledećeg razloga.

Potpisivanjem Sporazuma CEFTA i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU evidentno da je ugrožena domaća proizvodnja. Mi toga htjeli biti svjesni ili ne htjeli, to je tako. Ko može suprotno da mi kaže, ja bih volio da mi dokaže i da se oslobodim jednog veoma teškog pitanja koje me zaista zabrinjava. Ja ne znam da li mi gledamo emisije o poljoprivredi koje emituju svi operateri televizijski i ostali, i iz tih emisija i od onih najobičnijih poljoprivrednih individualnih proizvođača se može mnogo naučiti.

Nećemo mi ovde uvoziti skupu hranu, kako je gospodin Lijanović rekao, ja se toga ne plašim. Ako ona bude skupa, kad je budemo izvozili, mi ćemo proizvoditi sebi hranu koja je jeftinija, nego ćemo mi uvoziti mnogo, mnogo jeftiniju hranu nego što je mi možemo proizvesti. Pa zamislite, iz jedne Kine dođe vam poljoprivredni proizvod jeftinije nego što se može proizvesti na našem tržištu. To nešto treba nama da govori. Takođe, treba da nam govori činjenica da ćemo ukoliko liberalizacijom ovoga tržišta dođe do pojeftinjenja, a doći će do pojeftinjenja, zbog trenda, tako ga u svijetu, jer smo mi zbog zastarjele tehnologije vremena koje je iza nas itd. zaostali u svemu tome, znači doći će do uvoza jeftinije hrane i za naše građane, ako to na brzu ruku budu razumjeli – će biti to kao nešto povoljno. Međutim, moramo imati na umu zvanične podatke da se stanovništvo BiH u omjeru 1/3 bavilo isključivo poljoprivrednom proizvodnjom, ne radi svojih potreba nego da mu to bude osnovna djelatnost. Mi ćemo uvozom jeftinijih poljoprivrednih proizvoda ili prehrambenih, kako god hoćete, doći do toga da ćemo ugroziti ovu 1/3 naših građana koji će postati odmah nezaposleni, a koji se sada ne vode kao nezaposleni.

Dalje, uvozimo sve i svašta, čini mi se, jer smo u nekoliko navrata konstatovali da nemamo mogućnost, neću reći namjere ni potrebe da prekontrolišemo sve te prehrambene proizvode koji se uvoze u BiH a često smo i svjedoci da su se određeni prehrambeni proizvodi stavljali van upotrebe, i to kad su već distribuirani po najnižim prodavnicama, da ne govorim po robnim centrima, i kada je već nekoliko građana njih konzumiralo. Stoga ja mislim da ovaj problem nije jednostavan i da jedanput trebamo da se uhvatimo ukoštac sa problemom koji se tiče direktno egzistencije i života naših građana i da ovaj parlament pokaže da se i o tome misli. I mislim da trebamo ovaj zakon usvojiti ne zato što mislim da ćemo mi pomoći zaštititi domaće proizvodnje, ja sigurno nisam siguran da ćemo ovim zakonom u potpunosti to pomoći, nego da bi iritirali sledeće, a to je, moj je predlog da zbog svega ovoga što je evidentno, a evo, još ću prije zaključka predloga, reći i to. Čuli smo skoro i vlasnika i direktora vogošćanske Fabrike „Folkswagena“ da razmišlja o daljoj sudbini i daljem radu te tvornice jer će biti ugrožena donošenjem ovih novih propisa, odnosno potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju jer smo mi zemlja koja smo hendikepirana u odnosu na članice EU kroz određene poteškoće, od vidinih olakšica do drugih, radne snage itd. Naravno da će proizvod proizveden u BiH iste kvalitete, možda čak i bolje, biti skuplji nego proizvod iz EU. Znači, kad to sve sagledamo, moramo pokušati da zaštitimo domaću proizvodnju i pokušati privući partnere strane da u nju ulažu a možemo ih samo privući ukoliko ona bude ... jeftinija i moguća za plasiranje na svjetsko tržište i ja bih ovome pitanju prišao sasvim ozbiljno...

I zbog toga bih predložio zaključak da je evidentno da je potpisivanjem Sporazuma CEFTA i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU znatno ugrožena domaća proizvodnja, zbog toga: Zadužuje se Savjet ministara BiH da, u što kraćem roku, napravi strategiju ali zaista pravu strategiju sa najjeminentnijim stručnjacima za zaštitu domaće proizvodnje po svim segmentima i dostavi ovom parlamentu na razmatranje i eventualno usvajanje. Ukoliko to Savjet ministara, evo ja vama to sad i predlažem, razmisli i zaključi da mu je potrebna i posebna sjednica Parlamenta, ja ću i to podržati, jer i ja smatram da je eventualno potrebna posebna sjednica Parlamenta na tu njihovu strategiju koju će oni napraviti. Svjestan sam da neće moći napraviti veoma brzo i svjestan sam da neće moći napraviti bez kompetentnih stručnjaka i bez dosta uloženi sredstava, ali je to nešto što će se vratiti idućih godina.

I samo, razlog još jedan svemu ovome je sljedeći, a to je da sam ja razgovarao sa mnogim ambasadorima, ljudima iz politike koji su načinjali ovu temu, a novopečene su članice EU, njima je prvenstveni zadatak prilikom potpisivanja Sporazuma bio da upravo vide šta će biti sa njihovom domaćom proizvodnjom i kako zaštititi njihove građane od pada standarda, odnosno kako napraviti da se taj standard zadrži ili poveća i dovede na nivo EU.

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Okoliću.

Slijedeći, ispravak netočno navoda, uvaženi zastupnik Jerko Ivanković Lijanović.

JERKO IVANKOVIĆ LIJANOVIĆ:

Samo jedno pojašnjenje. Ja podržavam ovo što je gospodin Okolić govorio oko cijena. Mi prividno u početku ćemo imati uvoznju jeftinu hranu. Ali kad uništimo svoju proizvodnju, onda više neće nam biti ta hrana jeftina nego će nam ona biti jako skupa, jer svoju proizvodnju s

kojom bi eventualno mogli regulirati cijene više ne možemo podići, jer podizanje poljoprivredne proizvodnje ne može se napraviti za mjesec, dva, tri, to se desetinama godina izgrađuje, kako bi ta proizvodnja postojala. Tako da nama prividno može izgledati da je to jeftina hrana ali dugoročno će nam to biti jako skupa hrana, jer će se proizvoditi sa satnicom puno većom nego što je to kod nas.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Rasprava ili replika? Sljedeća je za raspravu prijavljena uvažena zastupnica Snježana Rajilić.

SNJEŽANA RAJILIĆ:

Gospodine predsjedniče, dame i gospodo poslanici, ovo je tema oko koje se ova skupština a posebno ovaj odbor kojem ja predsjedavam bavi skoro evo godinu i po dana, dvije, i moram reći bez nekog većeg uspjeha, na moju, naravno, žalost.

U ovom odboru ... pokretani su razni zakonski akti, sve u cilju zaštite domaće proizvodnje. Pa to su Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi, pa Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, pa itd. itd. pa evo i zakon koji nije došao iz same komisije, ali jedan od članova Komisije predlažem Prijedlog zakona o zaštiti Sporazuma CEFTA i sve to u široko, u dugačko, i rezultati velika nula. Da ne kažem prekrizena nula. Od toga nema ništa. Uvijek neko drugi mora da donese zadnju odluku, kao što je Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje koji mjesecima se čak ne udostoji da nam proslijedi bilo kakav odgovor na naše upite, slanja, požurivanja itd. pa se osjećate kao da niste izabrani vi zvaničnici, nego oni su izabrani od naroda i bukvalno mogu da rade šta hoće, pa čak da nas ignorišu, što je za mene ovako jedna ponižavajuća situacija.

Kad se radi o ovom zakonu, on se već jednom pojavljivao u ovom parlamentu, prošao određenu proceduru i nije prošao na Domu naroda. Naravno, u tom trenutku, nije bio potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU i tada je Parlament BiH smatrao da evo ovaj zakon ipak može da ide u proceduru, odnosno da se može primjenjivati.

Međutim, mi smo sada u jednoj drugoj situaciji kada imamo na snazi Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i neke njegove odredbe možda ukazuju na to da ovaj zakon možda se neće moći primjenjivati. Međutim, gledajući stvarnu situaciju na terenu o kojoj su mnogi poslanici ovdje govorili, ja je neću ponavljati, čini mi se da gori sa svih strana i da ove predloge koje uz dužno naravno poštovanje jer nemam pravo da komentirišem nečije zaključke a, evo, reći ću samo kratko. Znači, Klub poslanika SDA predlaže ove zaključke, kraj godine – da li je dug period? Cijela godina dana! Znači, jeste da ... od 1.7. ... počinje primjena carinske tarife, odnosno nulte carinske tarife na neke proizvode od 1.7., znači imaćemo ipak nekakav efekat koji će se moći sagledati potkraj godine, ali imamo mi ovaj Sporazum CEFTA u primjeni, cijelu ovu godinu. Znači, da li je godina dana nešto što treba tek da pratimo, pa da vidimo kakvi će biti rezultati, pa onda, dok se dogovorimo da preduzmemo mjere, pa preduzmemo mjere, to je vjerovatno 7. ili 8. mjesec iduće godine. Mislim da je predugo vrijeme za to.

To mislim iz razloga tih što ja živim u pograničnom području i stvarno sam u situaciji da vidim koliko šlepera sada više ulazi u BiH na tim graničnim prelazima i, naravno, evo baveći se ovom komisijom kojom se bavim, zaduživala sam neke svoje prijatelje da malo vidimo koji to proizvodi ulaze u BiH i kažu: sve više i više poljoprivrednih proizvoda. Za sada, pojeftinjenja nema. Očekujemo ga. Ali isto tako nema ni pojeftinjenja nafte, a znamo da je carina spuštena za 25%. Međutim, naravno, naši trgovci rade to što rade, pa je sad nafta još skuplja nego što je bila i pitanje kako će ići sa poljoprivrednim proizvodima.

Ovo što je gospodin Jovičić govorio oko mjera koje je Ministarstvo poduzelo, ja ih stvarno pozdravljam. To su tih predloženih 62 mjere. Međutim, one se jako teško i sporo primjenjuju. Znači, nije sporna, evo ja imam u ruci, ni Odluka o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza iz 2002. godine, ali je problem primjene ove mjere. Evo ja sam neki dan na Komisiji raspravljajući, naravno, i želeći da doprinesem da dođemo do nekog konkretnog, da dođemo do nekih konkretnih mjera koje će pomoći poljoprivrednim proizvođačima, a ne natežući se između Ministarstva, pojedinih poslanika i Komisije da li treba ovaj zakon ili ne treba, došla u situaciju da pitam koliko je ljudi ostvarilo ovu mjeru, odnosno proizvođača i fizičkih lica. Na kraju sam dobila odgovor: jedan iz Tuzle! Radi se o proizvođaču deterdženata. Ali je postupak koji se vodi, znači, u ovom smislu propisan ovom odlukom izuzetno težak i dugačak i jako malo se proizvođača upušta uopšte u ovu problematiku i pokreće ove postupke. Posebno, ako govorimo o proizvođačima ... farmerima kojima ne pada napamet da to urade, jer vjerovatno nisu dovoljno ni stručni, niti imaju dovoljno novca, niti dovoljno vremena da pokrenu ovakve inicijative.

Međutim, čitajući ovu odluku, evo, ja sam dole, ovdje našla da postoje zaštitne mjere, pa kažu, trajne zaštitne mjere koje mogu biti, pa su navedene, pa kaže, postoji produženje primjene zaštitnih mjera, ponovo uvođenje zaštitnih mjera i privremene zaštitne mjere. Ja sada postavljam pitanje predstavnicima Ministarstva: Postoji li mogućnost da ovo ministarstvo, čitajući znači ovo sad što sam rekla, predloži neku odluku koja će u najskorije vrijeme dovesti bar djelimično do zaštite domaće proizvodnje, a koja se može naravno primjenjivati s obzirom na član 23. bis dok ne dođemo u situaciju da imamo ovo sve što je predložio Klub poslanika SDA? Jer bojim se, čekajući ove zaključke da ćemo čekati predugo i da onda poslije nećemo imati, da, u stvari, reakciju koju ćemo tada imati, neće biti dovoljno dobra za one ljude za koje smo ih namijenili, znači direktno poljoprivredne proizvođače, ali i za potrošače ako cijene poljoprivrednih proizvoda odu gore.

Stoga, evo ja – naravno, ako vi kažete da može odluka jer ... ja nisam pravnik i ne bih htjela reći da može sigurno – ja predlažem jedan zaključak.

Znači: 'Zadužuje se Vijeće ministara da razmisli o ponovnom aktiviranju Odluke o zaštiti domaće proizvodnje, a koja se odnosi na poljoprivrednu proizvodnju, misleći tu na carinske glave 2., 4. i 16. ili od 0 do 24. u zavisnosti od toga kako vi kažete da li ta odluka može ili ne može i da idemo sa privremenom mjerom koja je privremenog karaktera, a privremene mjere se, koliko evo ja sam imala saznanja, mogu donositi, tako da bi imali trenutnu reakciju na ovo stanje, a poslije toga možda i nešto drukčiju u formi zakona ili neke uredbe ili već onoga što Ministarstvo bude smatralo u tom trenutku da treba poduzeti.'

Hvala vam lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženoj zastupnici Rajilić.
Sljedeći je prijavljen uvaženi zastupnik Jozo Križanović.

JOZO KRIŽANOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi članovi Vijeća ministara, želio bih naglasiti da ... rasprava i pokušaji i zastupnika i protesti domaćih proizvođača u cilju iznalaženja neke smislene politike ili donošenja nekih smislenih mjera za zaštitu domaće proizvodnje traju već više od godinu i po dana. I vidite, svi ti pokušaji i nastojanja da se dođe do nekakvih mjera često se kvalificiraju kao da su ti inicijatori konzervativni, da ne žele otvaranje domaćeg tržišta, da se tim činom i pokušajem, inicijativama, narušavaju međunarodni ugovori kao što je CEFTA, kao što su standardi WTO-a ili prijašnji ugovori o slobodnoj trgovini.

Vidite, to je bio najlakši odgovor onih institucija koje su bile dužne da nešto konkretno rade. A ustvari, to nije tačno, svi ovi međunarodni ugovori omogućavaju zemljama da se štite od prekomjernog uvoza, da štite svoju domaću proizvodnju. I svaka zemlja na svijetu se bori protiv toga. Evo, ja sam na posljednjoj sjednici naše komisije čuo od ovdje prisutnog gospodina Sabrije iz Ministarstva vanjske trgovine da, primjerice, ako sam dobro zapamtio, Velika Britanija ima odjel sa 25 zaposlenih ljudi koji samo rade na zaštiti domaće proizvodnje. U Americi je to 250 ljudi. I čuo sam također dobru vijest da će se i kod nas formirati jedan mali odjel od tri-četiri, četiri-pet ljudi, ali nakon deset godina što smo skontali da imamo problem.

Vidite, ovdje je velika dilema da li se ovim prijedlogom zakona krše odredbe CEFTA-e ili drugih međunarodnih sporazuma koje je BiH potpisala! Ekspertiza kaže da ne kršimo, da nije u suprotnosti, da država ima pravo i takve mjere poduzeti. Vidite, mi smo kao odgovor, odnosno mišljenje na ovaj predloženi zakon, dobili od Vijeća ministara tri stava koji se mogu iščitati: dva su pravna pouka i treći je u suprotnosti sa međunarodnim, evo, konkretno CEFTA-om, i ostat će stanje kakvo jeste. Vidite, svi ovi zaključci koji se sad evo ovdje plasiraju, kandidiraju kao izlaz iz ove situacije, po našem dosadašnjem iskustvu, bit će jalovi, prazni, neiskorišteni. Ako napravite analizu, u ovih godinu i po dana vrtili su se isti zaključci po nekoliko puta koji nisu ništa realizirali. Da smo mi danas od Vijeća ministara ili konkretno Ministarstva dobili mišljenje u smislu ovome: jeste, imamo taj problem, svjesni smo toga, poduzet ćemo to i to, realizirat ćemo odredbe odluke koja je na snazi, Odluke o zaštiti domaće proizvodnje, strpite se, Ministarstvo, odnosno Vijeće ministara ima konkretne mjere za prevazilaženje ovog stanja, ja bih bio protiv ovog zakona. A sada ću iskreno podržati ovaj zakon, mada nisam uvjerenja da on rješava neke probleme, ali ću ga podržati iskreno, kao pritisak na Vijeće ministara da počne raditi svoj posao. Ovo je nedopustivo. Mi kad imamo problem, imamo prekomjerni uvoz, imamo vanjskotrgovinski deficit koji je u porastu, mi se ponašamo kao da se ništa ne dešava. Umjesto toga, kažem, imamo od nadležnog ministarstva mišljenje na ovaj zakon koji se svodi na to: pustite sve nastranu, ostaje status quo. E, iz tog razloga, kažem, podržat ću ovaj zakon, mada nisam čvrstog uvjerenja da se njime nešto bitno mijenja, ali jeste pritisak, jeste nekakav početak da vlada ove zemlje, ako je mogu tako nazvati, počinja raditi svoj posao.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeća ja prijavljena uvažena zastupnica Azra Hadžiahmetović.

AZRA HADŽIAHMETOVIĆ:

Zahvaljujem. Uvaženi članovi Kolegija, kolegice i kolege poslanici, predstavnici Vijeća ministara i gosti, ja, iskreno da vam kažem, ne znam sada, kao ekonomista, kako početi ovu priču, jer ja sam mislila da je ovo neki ekonomski zakon koji se odnosi na ekonomsku problematiku, međutim Jerko me totalno zbunio govoreći da je ovo zakon politički i sad da mi ... Naravno, evo, ja ću razumjeti kao ekonomski-politički, dakle kao onaj zakon koji zadire u ekonomsku politiku. Međutim, zbunjena sam iz razloga što je motiv predlagača zakona bio da sa naravno mjerama, koje bi eventualno uslijedile nakon usvajanja ovog zakona, popuni malo više budžete u entitetima i da se ... povećaju stavke i podloge za isplatu za borce. Pa se sad onda pitam: Zašto nam danas ovdje umjesto uvaženih predstavnika asocijacija poljoprivrednika ne sjede predstavnici asocijacije boračkih organizacija itd. jer bi vjerovatno priča malo izgledala drugačije? Ovo malo govorim samo iz razloga što sam sad zaista zbunjena, ali ja ću ipak govoriti kao ekonomista, jer sadržina ovog zakona je najvećim dijelom ekonomske prirode, iako naravno ona ... zadire i u problematiku međunarodnog prava i iako je naravno i instrument ekonomske politike itd.

Ali evo, hoću da vas podsjetim, naravno, uz mnoge diskusije koje su se danas čule, ... koje imaju naravno i argumentaciju itd. ali hoću da vas podsjetim, prvo, da se radi o zakonu o zaštiti domaće proizvodnje u okvirima međunarodnog sporazuma, dakle domaći zakon u okvirima provođenja međunarodnog sporazuma, što znači da domaćim zakonom ne smijemo napraviti nijedan incident u smislu kršenja odredbi tog međunarodnog sporazuma. Ukoliko, eventualno međunarodni sporazum ne valja u koji smo ušli, onda postoje procedure koje, eventualno, treba primijeniti da bi taj međunarodni sporazum, je li, promijenili. I prilikom razmatranja u prvom čitanju, ja ću vas samo podsjetiti da je Klub poslanika SBiH opredijelio se da podrži principe ovog zakona, vodeći računa o potrebi da se zaista s jednom dužnom pažnjom sada drugačije pristupi u donošenju mjera i analizi postojećih mjera kada je u pitanju domaća proizvodnja, odnosno eventualno platno-bilansna problematika, posebno u spoljnotrgovinskom segmentu. I da će to biti i povod možda da podstaknemo malo i Vijeće ministara u različitim segmentima aktivnosti da se ... eventualno možda, možda, posebno u kontekstu trendova u svjetskoj ekonomiji kad je u pitanju, recimo, konkretno hrana, možda preispita u kojoj mjeri može doprinijeti svojim odlukama ublažavanju posljedica rasta cijena i hrane i energenata na svjetskom tržištu. Ili, kako mi možemo možda domaćim mjerama podstaći malo više domaću proizvodnju, posebno kada je u pitanju sektor hrane, da bismo ... možda na neki način smanjili opasnosti koje prijete za bosanskohercegovačku ekonomiju, upravo rukovođeni tom činjenicom.

Da vas samo podsjetim. Ja sam tada i prezentirala jedan podatak da od novembra 2005. godine cijena hrane na svjetskom tržištu, a evo sad imam i noviji, je porasla za 200 i nešto procenata i da će u narednom srednjoročju cijene hrane nastaviti trenda rasta. S obzirom da će i cijene energenata bilježiti također uzlazni trend a da se uzajamno i vežu proizvodnja hrane i naravno ponuda, odnosno stanje na energetsom tržištu, ja cijenim da naša ekonomija treba itekako, odnosno oni koji vode našu ekonomiju na različitim nivoima vlasti, treba itekako da se pozabave ovim problemom. Nama je već zabilježen trend rasta cijena. Upravo zbog ovakvih

trendova, ja se bojim da i makroekonomska stabilnost u BiH ne bude dovedena u pitanje upravo zbog rasta cijena, trenda rasta cijena, eventualno inflatornih tendencija i svega ostalog. U tom smislu, ja sam i sugerisala da eventualno i u saradnji sa poljoprivrednicima, odnosno asocijacijama nevladinog sektora, i vladinog sektora, naravno, se napravi možda neki, ...da kažemo, plan sanacije ili neka strategija – kako mi možemo odgovoriti. Jer, ako neko misli da se ovo ne tiče nas ili ako neko misli da se ovo ne tiče našeg evropskog puta ili ako neko misli da se ovo ne tiče našeg ulaska u Svjetsku trgovinsku organizaciju, u druge euroatlantske integracije itd. ako, dakle, neko ima takvih iluzija, neka ih odmah otkloni, ako treba podastrijet ćemo hiljadu i jedan argument za to.

Međutim, ja ću se vratiti na sam prijedlog zakona. Ja sam očekivala da će danas rasprava u drugom čitanju ići o samom zakonu. Ovdje je Prijedlog zakona o zaštiti domaće proizvodnje koji nije obiman, zaista ... šest, sedam članova i evo, da vas i podsjetim, samo u prvih pet članova, recimo, koji nisu sporni što smo mi i prilikom izjašnjavanja u prvom čitanju i pomenuli, sporan je samo jedan član koji zaista je kontradiktoran odredbama međunarodnog ugovora, zašto se između ostalog donosi ovaj zakon. Ja lično cijenim da je ovaj član 5., recimo, mogao biti drugačije formulacije ukoliko se zaista htjela zaštititi domaća proizvodnja, generalno, ili zaštititi poljoprivredna proizvodnja, generalno, a da se ne naruše odredbe, ako treba i eventualno međunarodnog prava, je li. Ako treba eventualno neko vještačenje u smislu stručnog, ja ću vam preporučiti neke institucije u tom pravcu, odnosno neke pojedince koji se bave time.

Međutim, ovdje, podsjetit ću vas, ne radi se o zaštiti, ono što smo mogli čuti kroz diskusiju, ni automobila, ni voda, ni generalno domaće proizvodnje, nego se član 5., odnosno eventualno korekcije carinske tarife odnose na meso, mlijeko, ptičija jaja, preradevine od mesa, proizvode od povrća, voća i alkohol i sirće. Pa ja vas pitam: Da li se iscrpljuje domaća proizvodnja sa ovim proizvodima ili da li se uopšte poljoprivredna proizvodnja iscrpljuje sa ovim proizvodima, odnosno, zašto baš ovi proizvodi? Možda, ja pretpostavljam da je predlagač zakona bio rukovođen nekim kriterijima, odnosno, nekim podacima kojih mi naravno nemamo ovdje. Ja moram nažalost reći da podaci koji su nam dostavljeni više govore, odnosno analize i Vanjskotrgovinske komore i analize koje ste nam vi predložili pa čak i one koje nemaju potpisa ... nam više govore u prilog možda neke druge selekcije. Možda nam je baš automobilska industrija ili kisele vode ili nešto drugo prioritarno oko čega bi trebalo da se zabavimo.

Ja hoću samo da pomenem, da skrenem pažnju na činjenicu da zaista ima potrebe da se mi svi pozabavimo pitanjem, ne, ja neću reći samo zaštite domaće proizvodnje, nego adekvatnog odgovora na ovo što se događa i u BiH i u cijeloj ekonomiji, svjetskoj ekonomiji vezano za hranu posebno i naravno u kontekstu je rasta energenata zbog mogućih posljedica, a mi ih već osjećamo. Ali ja hoću da pomenem, samo, ukoliko se ništa ne poduzme, ove posljedice koje sad imamo će dobiti galopirajući trend. I ja skrećem pažnju zaista posebno onima koji dišu sa pitanjima i problemima poljoprivrede koji su zaista iskreno zainteresovani, a ne demagoški, da pomognu eventualno bilo kom sektoru, evo ako govorimo o poljoprivredi, recimo i poljoprivrednom, pa makar i selektivno da se zaista ozbiljno pozabave ovim pitanjem. U tom smislu, govorim sada kao ekonomista, ne kao ... jedan zakon koji reguliše ekonomsku problematiku, a više je političko pitanje u kontekstu boračkih problema.

Ja hoću da skrenem pažnju na prijedloge zaključaka. I ako eventualno Parlament bude, odnosno, većina bude u pravcu da se odgodi izjašnjavanje ovoga, nemam ništa protiv, ali ovaj naš stav će biti i prilikom odgođenog izjašnjavanja potpuno identičan. Svaki zakon, svaki

prijedlog zakona koji bude protivan odredbama međunarodnog sporazuma bit će, dobit će ... negativne glasove Kluba poslanika SBiH. Ja hoću da pomenem samo ako je problem u međunarodnom sporazumu, onda postoje neki drugi mehanizmi, ako je problem eventualno u rješenju problema sektora na koje se odnosi regulativa ovog zakona, onda je također rješenje na nekim drugim, u nekim drugim potezima, a ne na ovakav način.

Međutim, ja nisam sigurna da ćemo mi išta dobiti ako se ovo odloži za šest mjeseci, dakle ako se ništa ne promijeni. Prema tome, sugerišem i Kolegiju da nakon šest mjeseci nam ne vrati isti ovaj zakon na dnevni red, jer ćemo za šest mjeseci imati mnogo veće cijene hrane na svjetskom tržištu, mnogo teži položaj domaćih poljoprivrednih proizvođača, imat ćemo mnogo veću stopu inflacije i mnogo više ugrožen životni standard stanovništva u BiH. Ja ovo govorim zaista s pozicije onoga što znam sigurno, što možemo nažalost očekivati kao rezultat ovog opšteg trenda, a u nedostatku adekvatnih mjera koje nadležni organi u BiH nisu poduzeli. Dakle, ako ćemo eventualno samo odgoditi izjašnjenje istog zakona, nećemo dobiti ništa, opet ćemo dobiti ovu istu priču nakon šest mjeseci i izjašnjavanje sa ishodom koji se može i očekivati.

Međutim, ukoliko bismo eventualno zaključke koje je predložio Klub poslanika SDA dopunili i učinili ih malo proaktivnim za domaće institucije u smislu da nakon šest mjeseci eventualno imamo i neke prijedloge, odnosno neke aktivnosti u Parlamentu i u komunikaciji sa izvršnim organima vlasti, onda ima i logike, naravno, da nakon šest mjeseci neku drugačiju raspravu i analizu i neke druge podatke imamo pred sobom koji će nam možda i pomoći da zaista podstaknemo sve ovo. Ja hoću samo da vas podsjetim, poljoprivreda, proizvodnja, pogotovo hrane, koja se tiče naravno i prehrambene industrije, dakle, ne zadire samo u poljoprivredu, stočarstvo itd. nego i u određene segmente industrije, zaista zahtijeva posebnu pažnju. Ona je bremenita mnoštvom problema koji su rezultat i našeg nivoa, niskog nivoa aktivnosti naših novijih događaja u istoriji BiH, premještanja stanovništva, više možda deruralizacije sela, demotivacije za poljoprivrednu proizvodnju, a u isto vrijeme imamo naravno i nekih raznih poticaja. Da li kod nas, recimo, federalno, odnosno ministarstvo nadležno u RS daje adekvatnih poticaja? Da li nam inspekcije kontrolišu, da li se ta sredstva za poticaje koriste zaista u namjene u koje su ona namijenjena? Da li imamo rezultata od tih poticaja, odnosno nekih ekonomskih efekata itd.? Ja znam da to neki ovdje u ovoj sali mnogo bolje znaju, gotovo da znaju onoliko koliko i ja znam, sigurno u toj mjeri, barem, kad je ta problematika u pitanju. Ali hoću da pomenem samo da mnoštvo segmenata u toj analizi možemo uzeti u obzir, ukoliko zaista hoćemo da iskreno razgovaramo o ovom problemu. Ja to danas ovdje u ovoj sali, osim neke priče koja je generalna i koju naravno uvijek možemo dobro pričati kada je u pitanju spoljnotrgovinska problematika, nažalost, nisam čula.

Drugo, ja hoću sad da skrenem pažnju na još jedan problem. Mi smo dobili ovdje jedan dopis (koji, naravno, Kolegij je; iako sam ja jučer, ali zaista ne sa lošom namjerom upitala Kolegiju). Odakle nam vještačenje sudskog vještaka koji je proglašen sudskim vještakom rješenjem kantonalnog ministra pravde? Sudski vještak za finansije spoljnotrgovinskog i carinskog poslovanja, dakle sudski vještak za finansije spoljnotrgovinskog i carinskog poslovanja. Nije on sudski vještak za spoljnotrgovinsku politiku. Odakle nam to danas ovdje pred ovim stolom? Međutim, naravno, može nam ... i obraćaju nam se i druge nevladine asocijacije itd. pa evo nek imamo i to. Međutim, mene sada zanima ko je platio to vještačenje? Je li ovaj parlament platio možda eventualno ovog sudskog vještaka? Jer njegovo vještačenje je sigurno manje vrijedno od vreće stajskog đubriva, koje bi sigurno podstaklo malo poljoprivrednu proizvodnju, odnosno pomoglo bi, je li, malo poljoprivrednom sektoru itd. Ja neću ulaziti u

sadržinu jer mislim da i ne zaslužuje pažnju, jer vještak koji tvrdi da ovo nije kršenje međunarodnog sporazuma, a vještak je za finansije spoljnotrgovinskog poslovanja, ... je, naravno, sam po sebi upitan. Ili, recimo, vještak koji apsolutno ne raspolaže elementarnim znanjima o toku multilateralnih trgovinskih pregovora, kakav je recimo Sporazum CEFTA, pogotovo o toku multilateralnih trgovinskih pregovora u poljoprivrednom sektoru, o tome šta zemlja koja gotovo ulazi u Svjetsku trgovinsku organizaciju već ima kao obavezu i u ovoj fazi, a imat će je za nekoliko mjeseci kada istekne rok koji je ... prijedlogom zaključka SDA ... ovdje uspostavljen. Šta zemlja kao takva ima, odnosno šta ima pred sobom ili koje obaveze ima i koje obaveze preuzima?

Dakle, od elementarnog neznanja, nepoznavanja stvari i, ukoliko je Parlament eventualno ili Komisija platila ovo vještačenje, ja hoću samo da skrenem pažnju da je zaista to bacanje para. Ako eventualno nije Komisija, ako je to pojedinac platio ovo vještačenje, ja vam sugerišem da kupite vreću stajskog đubriva umjesto ovakvih vještačenja koje ste plaćali. Bez obzira što evo ne zaslužuje zaista da se uopšte o tom vještačenju ovdje i govori, ja mislim da je ovo problem malo više Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u Vijeću ministara i, ako treba, u tom pravcu da se ovaj parlament pozabavi problemima koje ima Ministarstvo, odnosno Vijeće ministara. Ja mislim da treba i raspravu možda i takve vrste otvoriti. Da ne govorimo o činjenici da spoljnotrgovinsko poslovanje i spoljnotrgovinska politika znače potpuno drugačije. Ali, ako vam trebaju zaista vještaci, eksperti za ovu oblast, koji će vam predložiti eventualno i neke pravce itd., u ovoj zemlji ima dovoljno znanja, vjerujte, i u okvirima poljoprivrednih fakulteta, instituta, ekonomskih fakulteta, instituta itd. koji će naravno stajati na raspolaganju.

Ja u tom smislu cijenim da, evo, ako naravno ovaj prijedlog zaključaka ili većina bude u ovom pravcu da usvoji ove zaključke, ja predlažem da ih učinimo proaktivnim. Da se, da ne bude da se ništa ne događa nakon šest mjeseci, a da nakon šest mjeseci opet pričamo o kiselim vodama, o automobilima itd. a ovdje se konkretno odnosi na konkretne glave. Za šest mjeseci ćemo možda imati neke druge selektivne, možda, malo više problematičnije grane koje će zahtijevati, možda, angažman izvršnih organa vlasti a jednako tako cijenim da, ... eventualno, odgovorno, kako to rekoše neki diskutanti prije mene, izvinjavam se, mislim da je bio kolega Jašarević, da Vijeće ministara učinimo odgovornim itd. Ja skrećem pažnju da zaista eventualna odgovornost sviju nas i ovdje, koji trošimo vrijeme u raspravama ovakve vrste, treba da bude upravo u kontekstu svih ovih globalnih trendova u kome je BiH. Naravno da će biti problem, možda malo više rješenja tuđih ili prevaljivanja tuđih problema, a probleme ćemo mi, odnosno te probleme ćemo mi svi ovdje plaćati.

Zahvaljujem.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženoj zastupnici.

_____(?)
/nije uključen mikrofona/

NIKO LOZANČIĆ:

Potrošili ste replike, nažalost, već.

_____(?)
/nije uključen mikorofon/

NIKO LOZANČIĆ:

To je isto, isto, isto je. Imali ste jednu reakciju i jednu repliku, to je potrošeno.

/zajednička diskusija/

NIKO LOZANČIĆ:

Sljedeći je uvaženi zastupnik Savo Erić.

SAVO ERIĆ:

Pokušaću da budem zaista kratak. Neću ponavljati ono što su moji prethodnici rekli ali zaista ova tačka zaslužuju kompletnu jednu sjednicu Parlamenta i mislim da je prilično kasno stigla a podsjetio bih da ste se svi zaklinjali za poljoprivrednu proizvodnju, da svi oni koji su imenovani ispred partija, koje su se zaklinjale, znači su predlagani kao eksperti i oni koji će donijeti dobrobit poljoprivrednoj proizvodnji i ovoj zemlji. Pa, ako se sada osvrnemo iza sebe, vidjećemo da ništa od toga nema, pogotovo što nijedno ministarstvo, nijedna institucija nije nama dala prijedloge šta je sa zakonom, šta nije, šta je u sukobu sa CEFTA-om, šta nije. I ono što nas najviše interesuje, znači šta će biti za četiri-pet godina kada se nađemo negdje na pragu EU, kada ne budemo imali više poljoprivredne proizvodnje, kada naša sela budu pusta, kada migracija učini svoje i kada ne bude više viza i pasoša i kada naši poljoprivrednici i omladina pohvata prve vozove i uhvati se stranputice bez povratne karte. Očigledno da o tome ne razmišljamo.

Da ne bi sada puno trošili vremena, ono što će nas sigurno ubiti jeste standardizacija ... naših poljoprivrednih proizvođača, proizvoda i svega koje, tad u to vrijeme, neće biti ili će tako biti strogi kriteriji, takvi uslovi, da nećemo imati te ljude. Mi ne možemo da razriješimo jednu brucelozu. Nismo feninga dali da ovi ljudi, koji se bave uzgojem sitne stoke, riješe taj dio. Čekaju jednog veterinaru po mjesec dana ili su oni negdje na carinskim prelazima, tamo im je sigurno bolje.

A, u to ime predlažem da hitno Savjet ministara pozove deset poljoprivrednih proizvođača, deset firmi koje zapošljavaju najviše radnika, koji imaju najbolji brutopromet i firme koje su uplatile u ovaj budžet najviše para, pa da njih pitate kakve prijedloge imaju i šta možemo riješiti. Ja se slažem da ne treba donositi zakone koji su u sukobu sa CEFTA-om ali i vi se sjećate kada nije bilo brašna, bila je slobodna trgovina, a ipak je bilo zabranjeno nekim zemljama da izvoze brašno, znači svako sebe čuva. I u to ime, znači ja zaista podržavam ovaj prijedlog i zakon i glasaću za njega. Ali molim vas za ovo oko deset firmi i ovaj dio molio bih da Savjet ministara, zaista, nam podnese jedan izvještaj o tom pitanju. Vi ćete dobiti sva pitanja i odgovore od tih ljudi, a iza njih stoji armija zaposlenih i sitnih proizvođača s kojima oni ..., pogotovo kada se radi o mesno-prerađivačkoj industriji koja iza sebe ima na desetine i na stotine poljoprivrednih proizvođača koji sada nemaju kome da prodaju svoje proizvode.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Eriću.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Drago Kalabić.

DRAGO KALABIĆ:

Evo, gospodine predsjedavajući, ja sam još pod utiskom ovog izliva emocija opozicije nad poljoprivrednim proizvođačima, i to odavno nisam vidio na ovakav način, i mislim čak da bi poljoprivrednim proizvođačima mogao da šteti ovakav stepen ljubavi i brige nagle. Zna se da to nije dobro, sve što naglo i brzo dolazi da može donijeti štetu. Ta transformacija, evo i kod SDS kada je šljivovica bila zvanično stranačko piće, evo jedna transformacija ka kiseloj vodi i brizi za kiselu vodu koju ja ne sporim da je potrebno. Karikiram stvari ali šta hoću da kažem.

Mi smo ozbiljni ljudi ovdje i dužni smo se tako ponašati, s obzirom da imamo instrumente da donosimo ozbiljne odluke. I ovo naglo ulijetanje opozicije, ad hok, u vrijeme kada se promiješaju ove desetine miliona maraka gore-dole, i onda ponovo povlačenje u svoje opozicione odaje, nekako mi ovako nije baš najprihvatljivije i nije principijelno. Nije moguće da nijedan prijedlog Vijeća ministara do sada nije zasluživao podršku opozicije jer su se oni principijelno ponašali. Mi smo opozicija i mi nećemo da to podržimo i ja to poštujem. I sada odjednom pored žive parlamentarne većine formira se u ovom parlamentu neka druga većina, ad hok većina, protiv koje ja nemam ništa protiv ali ne znam zašto stvari ne dotjera do kraja. Ako postoji većina za ove stvari da se to završi i ozvaniči onako kako to Bog kaže i zapovijeda.

Ja neću ulaziti u suštinu danas ovoga problema zato što cijenim i znam da je ovo kompleksna materija, vrlo osjetljiva i tu smo jedino svi saglasni da ovdje ima mnogo problema i da treba mnogo muke, mnogo pameti, razuma, struke, kako hoćete, u njihovom razrješavanju. Ali, ako ćemo se ponašati principijelno da ovdje postoji, i po ko zna koji put smo to kazali, Vijeće ministara izabrano od ovog parlamenta koje je ovlašteno, dužno, na neki način, da o ovim stvarima vodi računa i da to radi kako najbolje zna i umije, ja ne tvrdim u ovom momentu da oni to rade, možda, kako najbolje znaju i umiju ali su jedini oni koji to rade. Mislim da ako se želi ovdje popraviti stvar, onda ovo treba istjerati do kraja. Ne znam zašto, s obzirom da ovo jeste veliki ali ovo nije jedini problem u državi. Kako je moguće na ovom problemu da se nađe ad hok većina, a za ostalih 99 problema, koji su u istoj ravni ili veći i manji, onda se ide i kaže neka to nekakva vlast riješi i razriješi. Sve je ovo povezano, sve je ovo povezano i nemoguće je napraviti bilo kakav pomak bez političke stabilnosti, bez stabilnog okruženja i da ne nabrajam sve one uslove koji su povezani i neophodni da se ispune da bi se ove stvari realizovale i da bi se napravio napredak. Sinoć sam gledao ... informaciju i vijest da je njemački SIMENS morao ići na otpuštanje 16 hiljada ljudi i da vjerovano nije nigdje sve idealno i da svi imaju svoje probleme koje ne mogu baš tako jednostavno riješiti sa pozicije vlasti ... Vjerovatno, ne mislim da oni nemaju volju, da to ne bi riješili da to može ali očito da imaju neka druga pravila, koja su dosegla takav stepen, koja ne dozvoljavaju takav način razmišljanja.

Ponovo kažem, ja ne sporim da ovdje treba mnogo stvari uraditi, da ima potrebe ali, ponovo naglašavam, ovo, to treba da uradi ovo Vijeće ministara, ovo ministarstvo ili neko drugo Vijeće ministara. Ja ne mislim ... nemam ništa protiv i neću da prigovaram onome što je gospodin Lijanović rekao i da tu ima masa argumenata ali i što su drugi govorili u kontra-argumentima u kojoj mjeri je to parcijalno, a u kojoj mjeri tu nema sistemskih rješenja za kompletnu privrednu situaciju, ne govorim samo o poljoprivredi već privrednu situaciju na prostoru cijele BiH. I mislim da bi na taj način mi pokazali ozbiljnost ako želimo da pomognemo Vijeću ministara i da stvari istjeramo do kraja ili ... od njih tražimo ova rješenja, a opet, Bože moj, ovo je političko pitanje, ne položili li Vijeće ministara, vladajuća većina, ili kako god

hoćete, taj ispit, zna se kako se to rješava. Na izborima neko mora da plati, da plati ceh, ako ovo ne ide i ako ovo ne valja i protiv čega ja nemam ništa protiv. Mislim da ovi ljudi to rade najbolje kako znaju i umiju i za sada imaju tu vrstu povjerenja, što ne znači da je to povjerenje bjanko povjerenje i da u narednom periodu se od njih neće tražiti da se napravi pomak u ovoj oblasti u kojoj to bude.

U kojoj mjeri je to komplikovano pitanje, vidite da niko neće da govori o energentima i niko neće da govori o nafti, niko neće da kaže kakve probleme u zadnje vrijeme kada govorimo o međunarodnim sporazumima i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, zašto niko ne spominje problem nafte i ono što se zadnjih dana dešava. I to mene navodi na priču da svi imamo nekakve ..., što ja isto tako ne sporim, ja mislim da je lobiranje legitimna stvar i ne želim nikada o lobiranju govoriti u ružnom kontekstu. To je, to je pravo kada se ono uokviri u zakonodavnom smislu ono postaje ona prava i sasvim normalna stvar bez obzira kako je proces započeo. Ali, vidite, govoriti o problemima u poljoprivredi, a ne govoriti o problemima u naftnom sektoru koji je povezan i da ga niko ne spominje šta se zadnjih dana dešava i zašto se ne traže reakcije, zašto se to ne zaustavi, što je evidentno, i o čemu javnost govori, mislim da govori u prilog da je ovo ipak parcijalno rješenje, da nije sistemsko i da ne može dati napredak i iz tog razloga ja ne mogu ovo podržati.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Replika: uvaženi zastupnik Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Hvala Vam, gospodine predsjedavajući.

Ja sam juče rekao na Proširenom kolegiju: Izgleda da je problem opozicije što upozorava poziciju da treba da radi! I to je izgleda najveći problem ovdje, kada neko iz opozicije nešto predloži, a onda se ovi iz pozicije uvrijede, otkud pravo nekome da tjera poziciju da radi. Dakle, iz same ove diskusije je jasno koliko Savjet ministara ima posla. Evo, osim poljoprivrede imaju i u drugim oblastima posla da zaštite domaću proizvodnju, ali nije predložio rješenje. I, evo mi ga jedva čekamo iz opozicije da predloži to rješenje i da ovu priču završimo.

Što se tiče rakije! Vidite, mi smo ostali bez ove šljivovice jer su nam uzeli ovi iz SNSD-a pa smo prešli na vodu. Sada oni ovu srpsku šljivovicu piju pa poslije ćemo opet mi, vjerovatno, i tako. Ali to je već zaštita domaće proizvodnje.

NIKO LOZANČIĆ:

Okolić. Bio se prijavio za repliku. Jeste li prijavljeni za repliku? Pa, Vi ste se prvi prijavili, izvolite.

MIRKO OKOLIĆ:

Nije problem, mislio sam da čovjek ... poslije ne iskoristi. Pazite, ova njegova diskusija, ja mislim, da je odmogla Savjetu ministara i meni je drago što ovako diskutuje, naročito u onom

prvom dijelu jer vidi se da nešto ima iza toga i da nešto oni moraju, priznaju, mijenjati u svojoj taktici ...

Druga stvar, mi nismo ovdje predlagali konkretna rješenja nego smo, upravo ono što je gospodin Kalabić rekao: da to uradi Savjet ministara. Ja se stvarno duboko izvinjavam ako sam ja uvrijedio Savjet ministara što sam im dao, kao poslanik, što mi je obaveza, nekakvu ideju da nešto odrade. Ideju potkrepljenu činjenicama i trenutnom aktuelnom problematikom. Znači, u mome zaključku stoji fino da: ne da mi radimo, ne da radi neka neformalna grupa, ne da to radi firma Lijanovići ili Travas ili neka druga, nego upravo da Savjet ministara. I još sam u diskusiji rekao da će za to trebati i para, da im treba to odobriti, da će za to trebati angažovati stručnjake i eksperte, ne samo iz BiH možda i šire itd. i da Savjet ministara predloži jednu kvalitetnu – koliko je to moguće napraviti u ovakvim složenim uslovima, i to sam rekao – platformu, odnosno strategiju za zaštitu domaće proizvodnje.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi zastupnik Kalabić: replika.

DRAGO KALABIĆ:

Evo, vrlo kratko. SDS u RS kažnjena je jednom srednjovjekovnom kaznom, koja je nekada postojala u bračnom pravu, a to je udaljenje od stola i trpeze i oni su dovoljno daleko od stola i od trpeze da ne vide da je to viski. Nije to više rakija. Ali, nisam ni siguran ni da ćete se približiti tom stolu, a kamoli konzumirati u nekom narednom periodu sa ovakvim razmišljanjem, sa ovakvim razmišljanjem, jer vi ne nudite rješenja, vi glasate. Ja bih vas podsjetio da ste vi u svim glasanjima koje je tražio gospodin Lijanović i predlagao da ste bili dio ad hok parlamentarne većine formirane. Znači, vi tu ne predlažete rješenja. A ja cijelo vrijeme razmišljam o umijeću kako je gospodin Lijanović vas pridobio za svoju većinu, a mi nema šta ne radimo već dvije godine da vas bar za jedan zakonski projekat pridobijemo da glasate za, za. I skidam mu kapu tu, čestitam, mislim.

Znači, vi ne predlažete, vi ste dio privremene parlamentarne većine. Ja sam vam ponudio, ako je to dobra stvar, da završite posao, da nađete svoje ljude u Vijeću ministara koji će ovo implementirati i to je za mene dobra priča. I ja ne tvrdim da to nije tačna priča. Ali mislim da nije pošteno stati na pola puta, promiješati te malo akcize, stope, znate, pa se vratiti u mirne opozicione vode. Završiti posao. Dajte ljude, ako imate većinu za ovu oblast da imate ljude koji će to bolje raditi, odmah da završimo posao. I o tome se, o tome se radi. Ja 'travas' nisam spominjao, gospodine Okoliću, i ne znam šta je vama motiv da spominjete 'travas' ili vi nekakav imate problem sa 'travasom'.

NIKO LOZANČIĆ:

Uvaženi zastupnik Novaković: druga replika.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Pa vidite, mi kada smo bili u poziciji donijeli smo onu odluku 2002. godine, dakle Savjet ministara, u kome je SDS bio dio parlamentarne većine, donio je onu odluku koju ste dobili na sto a koja govori o zaštiti domaće proizvodnje.

Evo, mi smo vam ponudili rješenje u tački 10. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Evo, tu vam nudimo rješenje. Ja vas pozivam da vi budete dio te parlamentarne većina koja će glasati za taj zakon. I mislim da smo odmah puno toga riješili.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Replika druga: uvaženi zastupnik Kalabić.

DRAGO KALABIĆ:

Vidite, na taj način možemo razgovarati. Vi ste sada kazali pravu stvar, ali bih vas podsjetio: u vrijeme kada ste vi predlagali ono, onda nismo imali ni CEFTA-u, nismo imali ni Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Mi kao ozbiljni ljudi ne možemo zanemariti da to danas imamo. To je tad bilo, da ja ne nabrajam kakvo vrijeme, i kada su se mogle primjenjivati određene mjere koje su bile u tom periodu. Ali danas, rekao sam, kao ozbiljni ljudi mi moramo uvažiti ove dvije činjenice, ako smo ozbiljni ljudi. Ako tretiramo ovo kao predizborno vrijeme i kao potrebnu priču da to ide na mjesec-dva pred izbore, i to mora biti ozbiljna priča. Ali doći ćemo, da ne otvaramo sada tu raspravu, zato što ćemo doći na tu tačku i ja ću kazati šta tu mislim o vašem prijedlogu.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je prijavljen za raspravu uvaženi zastupnik Šefik Džaferović.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Predsjedavajući, kolegice i kolege, ja se ne mogu oteti utisku da ovo što smo do sada imali u raspravi povodom ovog zakona dobrim dijelom je pitanje pokušaja politizacije ili ubiranja nekih političkih poena na jednom vrlo važnom pitanju u BiH. Mislim da smo mogli voditi jednu mnogo efikasniju i djelotvorniju raspravu ali nismo, upravo zbog toga što je na sceni pokušaj politizacije, kako ja to vidim, ili se ja bar za ovih 12 godina, koliko sam u parlamentima, jel', još uvijek nisam navikao da je to, otprilike, metod rada Parlamenta.

Zato ću ja samo kratko u tezama kazati. Ovdje je problem jasan, on je identificiran. Postoji CEFTA kao interes BiH koja se ne može i ne smije vrijeđati. Dakle, međunarodni sporazum. Postoji domaća poljoprivredna proizvodnja kojoj treba pomoći jer se ne može nositi sa problemima. I postoji ovaj zakon za kojeg postoji ocjena Vijeća ministara da je u suprotnosti sa međunarodnim sporazumom. Istina, ima mišljenje i jednog vještaka, a ovo je ipak Parlament,

nije sudnica, i nama, uz sve dužno poštovanje vještaka, naš vještak je državna vlada, Vijeće ministara, koje govori drugačije od onoga što je kazalo Vijeće ministara. I zato ja hoću i u tom pravcu ide naš zaključak – ministra ili predsjedavajućeg za ovu vjernicu i da vidimo koju je to mjeru moguće sprovesti, u kom roku i kako, a da se ne vrijeđa međunarodni sporazum. Takvih mjera ima i moguće ih je naći. Ovdje je problem što nemamo akcije – evo ovdje nema predsjedavajućeg Vijeća ministara i resornog ministra da im ja to kažem – od strane onih koji su za to zaduženi. Ako nisu, neka kažu ko je to onda zadužen. I naš zaključak ide u tom pravcu. Dakle, hajdemo se okrenuti prema tome da vidimo koje su to mjere, kako napraviti efikasne mjere i kako pomoći domaćoj proizvodnji.

Evo, jučer smo kod mene u klubu, kod nas u klubu govorili o tom tzv. plavom benzinu. Vidite, neko kaže treba osloboditi ovih poreza naftu koja se koristi za kombajne ili za poljoprivredne mašine. Za, slažem se. Ali, vi kada uđete, kada počnete govoriti, vi vidite da je to čitav sistem, jer treba da to ode u prave ruke, jer ne može se sutra u BiH pojaviti 100 hiljada kombajna i da svaki kombajn troši dvije tone benzina, odnosno nafte na kilometar. Dakle, to su ozbiljne stvari. Ja zato hoću ovdje ministra za onu vjernicu i – može, ne može, prije toga papir. I to je suština i na taj način ćemo najbolje pomoći domaćoj proizvodnji. Ovaj rekao šest mjeseci, do nove godine, mi smo kazali izvolite. Nećemo glasati o ovome do nove godine. To je metod pritiska na Vijeće ministara. Izvolite, ponudite nam rješenje da onda izglasamo to rješenje i jedanput zauvijek završimo ovu priču.

Gospodine Ivankoviću, Vama, Vama, osobno sada, ja mislim da nije dobro da Vi predlažete ove zakone. Uz sve dužno poštovanje i prava koja Vi kao poslanik imate, ja mislim da nije dobro da to Vi, da to Vi radite. Jer to pomalo postaje ovdje u Parlamentu iritirajuće i postaje pomalo kontraproduktivno. Hajdemo svi kao Parlament stati i natjerati više jedanput, raspravljati ćemo onda o Vijeću ministara ako ovo ne uradi, ovo je toliko ozbiljna stvar da zbog ovoga treba raspravljati i o Vijeću ministara. I to je rješenje.

Hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Džaferoviću.
Sljedeći je uvaženi zastupnik Velimir Jukić.

VELIMIR JUKIĆ:

Gospodine predsjedatelju, kolegice i kolege, zaštita domaće proizvodnje je vrlo interesantna tema, vrlo važna tema i ja tvrdim da je zadatak svakog zakona da on u svojoj biti bude takav da štiti domaću proizvodnju. Ne samo da je štiti nego da je i potiče. Međutim, ono što je, po meni, isto tako, vrlo veliki problem u BiH jeste što postojeća rješenja i mehanizmi i institucije koje su zadužene za provođenje određenih zakona ne rade dovoljno kvalitetno svoj posao i zbog toga imamo značajne propuste u nedovoljnom šticeњу domaće proizvodnje.

Primjera ima jako puno. Kod uvoza, pomanjkanja kvalitetne kontrole roba, po kvaliteti i kvantiteti i količini. Imali smo prije nekoliko mjeseci jedan slučaj kada smo uvezli, ne znam koja je firma, čak nije ni bitno, ali trgovci, ljudi rade sve što im zakon i država dopusti, kada su uvezli neki radioaktivni materijal, odnosno otpad koji je bio radioaktivan. To je značajan problem za BiH, to je problem za zdravlje naših ljudi. I to se otkrilo. Ja se bojim da imamo i gorih i većih

slučajeva i većih propusta kada se ne otkrije pogreška u radu, propust u radu i kada onda neki proizvod, prehrambeni ili neki drugi, završi i doživi svoju krajnju potrošnju, a za posljedicu ima sigurno velike štete za zdravlje ljudi, na sigurnost opću, pojedinačnu itd.

Ono što razvijene zemlje rade po pitanju zaštite domaće proizvodnje jeste jedne druge, akcenat na drugim mjerama, malo softiciranijim. Dakle, to su te nezarinske barijere, kontrole kvaliteta, kontrole, ne znam, sve ... potrebne dokumentacije itd., zatim ponekad, da li potrebno ili nepotrebno, zadržavanje itd. Dakle, nije rečeno ne može. Može, ali itd. Kod nas toga uopće nema. Dakle, ja ovdje govorim, evo o još jednom slučaju, pojavila se bruceloza na ovim prostorima, ne znam kada, prije nekoliko godina, prije je nikada nije bilo. Dakle, u povijesti ove zemlje i širih prostora, te bolesti nije bilo. Pojavila se i to je veliki problem danas. To ovu državu košta i pitanje je kako ćemo to riješiti. Ja sam prije mjesec-dva dana postavio pitanje ovdje Vijeću ministara: 'Da li je pregledalo sve posljedice štetne itd., da li ima način i strategiju kako riješiti taj problem?' Odgovor nisam dobio ali znam sam da je to vrlo veliki problem jer sam razgovarao sa nekim ljudima koji su upućeni u tu problematiku. Dakle, to su propusti koji su se dogodili, čije posljedice mi svi skupa plaćamo.

Dakle, u prilog ovoj mojoj tvrdnji ide i postojanje *Odluke*, stara već koliko, šest godina, o mjerama zaštite domaće proizvodnje, čak ... prekomjernog uvoza. Ja se pitam, sve nas pitam: Koliko je dosad puta podnijeto zahtjeva da se nešto iz ovog ovdje – što je dosta ..., ima tu puno stvari, propisana je i procedura itd. – uradi po ovoj odluci.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

VELIMIR JUKIĆ:

Eto ga, dakle samo jedan zahtjev podnesen, a zaštita urađena a možda je zaštita urađena iz nekih razloga da bi se ocijenilo da nije bilo potrebe ili da, neću komentirati dalje. Dakle, šest godina na snazi propis koji nosi baš ovakav naslov kakav je skoro i u Prijedlogu zakona gospodina Ivankovića, međutim to se ne provodi.

Dakle, ono što su kolege govorili, predhodnici, zbilja ne želim i neću ponavljati, stanje je takvo da stvarno je potrebno da Vijeće ministara ali i druge razine vlasti u BiH se pozabave ovim pitanjem vrlo ozbiljno. Mislim da je došlo vrijeme da se ipak napravi jedna analiza, naravno tu uključujem i Vanjskotrgovinsku komoru itd. koja bi isto tako mogla biti malo ažurnija, da se, i parlamentarce, svako malo informira o kretanjima vanjskotrgovinske razmjene itd. o ... ne samo vanjskotrgovinskom deficitu nego o strukturi, o trendovima itd. Onda bi naravno i zastupnik imao više informacija, pa bi mogli ići sa inicijativama i prema Vijeću ministara i nekim drugim razinama vlasti da se poduzmu neke mjere. Ovako, ja tvrdim da mi svi skupa imamo premalo podataka i šteta da ih imamo premalo jer samo na osnovu kvalitetnih podataka i dobre analize svih tih podataka, kretanja i trendova, možemo predlagati i kvalitetne mjere za prevazilaženje ovakvog stanja.

Mislim da je gospodin Ivanković u jednoj stvari pogriješio. Ja sam ga na to upozoravao već nekoliko puta. A to je što ide predlagati jedan zakon vrlo ambicioznog naslova, onda o njegovoj sadržini ide vrlo selektivno, jedan uski segment proizvoda. Mislim da je to pogrešan pristup i da je potrebno stvar raditi cjelovitije, sveobuhvatno, a ne samo parcijalno. I zato

smatram da razmišljanja kao što su u zaključcima Kluba zastupnika SDA i nisu loša, ... dakle da se odgodi izjašnjavanje o ovom zakonu. Ali mislim da ovo ima ipak jednu korist, a to je da se ovaj zakon pojavio. Ja očekujem da će i svi ovi koji su danas ovdje prozivani i pozivani da urade svoj dio posla i da stvarno u narednim mjesecima dobijemo jednu kvalitetnu analizu stanja, naravno i sa prijedlogom mjera šta i kako uraditi da stanje bude bolje.

I još jedan, jedan apsurd pomalo. Kolegica Rajilić je govorila o, opet, jednoj pojavi, dakle da je ukinuta carina za njih ... čak 20 % itd., dakle jedan namet. Za očekivati je reakcija ... cijene. Međutim, to jeste problem, cijena se ne smanjuje. I sada bi se dalo zaključiti sljedeće – da je kod nas pomanjkanje konkurencije. E, onda, opet, dalje treba zaključiti da treba dalja liberalizacija, da se poveća ... Međutim, kod nas, čini mi se, ne vrijede baš ona sva pravila koja vrijede u nekim drugim uređenim ekonomijama, nekim drugim državama. Treba imati na umu i ovu činjenicu kada se budu predlagale mjere i postupci i koraci kako rješavati ovo, odnosno kako popravljati ovo stanje. Dakle, ovo je proces, nije to jedna odluka pa će ona sve riješiti.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Jukiću.

BERIZ BELKIĆ:

Gospodin Lozančić! Diskusija ili replika, oprostite.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Jedan skroman doprinos ovoj cjelodnevnoj raspravi. Ovoj vrlo interesantnoj, značajnoj, opširnoj, složenoj, kompliciranoj i, evo ne znam koji epitet još da dam za ovu temu o kojoj mi danas raspravljamo. Moram reći, dobrim dijelom, ... isprovocirani prijedlogom zakona, ne zato što to stoji u zakonu, ne zato što je tamo nego ovaj zakon je čisto bio jedan povod da otvorimo jednu ovako široku raspravu.

Ja ću na početku čestitati predlagatelju jer je uistinu hrabar kada je ušao u jednu ovakvu ozbiljnu sferu i ovako jednu kompleksnu sferu, u jedne ovako kompleksne odnose, pa predložio jedan, ipak rekao bih, palijativan zakon, jedan vrlo skroman zakon koji ne rješava ni prvo slovo u abecedi ovog sveukupnog problema. Mi smo danas ovdje dotakli čitav niz pitanja, evo kroz priču o ovome, i ja moram reći kroz činjenicu da je jedan veliki broj zastupnika sudjelovao u raspravi, ja bih rekao, vrlo konstruktivno o ovoj vrlo bitnoj temi koja se zove zaštita domaće proizvodnje ... je pokazatelj da ovaj dom želi uistinu dati svoj doprinos da se domaća proizvodnja zaštititi. Ali, kako to zaštititi? Nisam siguran da ovaj prijedlog zakona daje tu zaštitu.

Reći ću na nekoliko primjera. Mi smo danas ovdje otvorili, svjesno ili ne, preispitivanje naše opredijeljenosti da potpišemo Sporazum CEFTA jer on donosi što donosi, makar u odnosima sa zemljama na koje se odnosi taj sporazum. Znači, kroz evo polugodišnju primjenu ovog sporazuma već dovodimo u pitanje je li ovaj sporazum štetan za nas. Ja nisam za to da mi donosimo sporazume koji su štetni za BiH, da ih ovdje ratificiramo i da ih bilo ko potpisuje.

Svjesno ili ne, dotakli smo se i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji još nismo ratificirali, pa imamo vremena da razmislimo, jer bit ćemo u prilici da ga ratificiramo, da dajemo suglasnost jer i on donosi određene stvari koje se tiču ovog prijedloga zakona, pa nemojte da

sutra predložimo zakon o primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, jer evo već ovaj privremeni sporazum je donio liberalizaciju carinskog režima za jedan značajan broj roba koje se uvoze iz zemalja EU, smanjenje carinskih stopa.

I ono što je ključno pitanje svima nama: Je li ugrožena domaća proizvodnja? Ja se ne usuđujem reći ni da jeste ni da nije, jer mislim da nisam dovoljno kompetentan. Svako onaj ko želi biti, evo, možda manje odgovoran ili možda više odgovoran od mene, može reći i jedno i drugo, i jeste i nije, možda jeste, možda nije. Ali, evo, recimo, da se složimo da je ta domaća proizvodnja ugrožena, onda moramo odgovoriti na pitanje od koga, od čega i kako je ugrožena, moramo dijagnosticirati stanje pa onda ponuditi lijek. Kod nas ovdje nudi svako lijekove, iako nije ni srednju medicinsku školu završio. Znači, a to je za primarijuse itd., za vrlo istaknute medicinske stručnjake da daju na utvrđenu dijagnozu lijekove. Znači, ja se ne bih usudio propisivati lijekove za nešto što, evo da tako kažem blago, i ne razumijem. Ako je domaća proizvodnja ugrožena, je li ona ugrožena zato što je mi dovoljno ne potičemo ili ne podstičemo, evo da ovako kažem, ili je ugrožena zato što nismo uspostavili dovoljno barijera za uvoz drugih poljoprivrednih proizvoda iz drugih zemalja. To je za mene pitanje, opet iskreno, za ekonomske stručnjake i za jednu sveobuhvatnu analizu, ne opet za mene kao pojedinca, da kažem. Ja, ja mogu, evo, misliti šta god hoću. Jeste i zbog ovoga, jeste, vjerovatno i zbog jednog i zbog drugog, ali bih ja volio da to kažu eksperti, ne da ja kažem, jer ja nisam ekspert za to.

Nisam siguran da ćemo mi ovakvim načinom pomoći bilo kome pa i poljoprivredi, jer mi možemo donijeti zakon i ovaj i neke druge. Razmišljam koje su posljedice donošenja takvog zakona. Ko će odgovarati zbog šteta koje takav zakon može prouzročiti i po poljoprivrednike? Znači, evo dobro su neke kolege primijetile: iz rasprave predlagatelja i uvodničara nije se moglo zaključiti je li zakon zbog poljoprivrednika ili zbog boraca, je li zbog ovog ili zbog onog, mislim, ali evo, recimo da je zbog poljoprivrednika. Ima li neko, danas, ko nam može reći kolike su koristi od donošenja ovog zakona osim ovih 150 miliona. Ako je to jedino, znači ako je to jedino bez obrazloženja, o.k, prihvaćamo 150 miliona? Ima li sada neko ko će nam reći kolike su štete, jer ja slušam neke druge koji, evo, drugačije promišljaju, pa kažu da ima mogućih potencijalnih šteta? Znači, moramo vidjeti ima li šteta. Nisam za to, opet, ovo je ozbiljna institucija, da donosimo odluke, a imamo ovako krupna pitanja i dileme.

I, gospodin Jašarević je jednu vrlo interesantnu stvar istakao. Nema dileme da u ovom domu, znači nema dileme, da postoji volja, želja, htijenje da se učini sve za zaštitu, ne samo domaće poljoprivredne proizvodnje nego cjelokupne domaće proizvodnje. Pitanje odgovornosti, kako, na koji način to učiniti, pitanje opredjeljenja, znači želimo li biti dijelom evropskih i drugih integracija, dijelom regionalnih, evo nekakvih sporazumijevanja, dogovaranja itd. ili ne želimo. Imamo li kapaciteta da kažemo nećemo to? Hoćemo li to preispitivati? Znači, sve je to otvoreno. Ali, drago mi je što se makar kroz ovakve rasprave prisjetimo – kad, kako bih rekao to, poprilično tabani se zagriju – da postoji država. A ja sada želim podsjetiti da država, znači ovaj parlament, razina u kojoj mi danas sjedimo ovdje, ima najmanje ovlasti kada je u pitanju ovaj dio koji se tiče poljoprivredne proizvodnje. I mi imamo u ovoj državi sve razine vlasti koje imaju određena prava i mogućnosti da se bave ovim pitanjem.

Jedan dio pitanja koji se tiče podsticaja ili poticaja je iznad naših kompetencija. Znači, mi nemamo kapacitet, odnosno, evo, i da smo ga imali, nismo ga iskoristili, dakle da u proračunu BiH predvidimo 100, 200, 500 ili ne znam koliko miliona, pa da kažemo to ćemo za podsticaj poljoprivrednoj ili domaćoj proizvodnji. Neke druge razine imaju, mi nemamo pregled kako se ta

sredstva troše, to imaju neki drugi parlamenti koji odlučuju. Ja imam nekakvih informacija da se strahovit dio tih sredstava troši nenamjenski, te bih postavio pitanje - kontrolira li to neko? Kako se ta sredstva troše, koliko ona dolaze do poljoprivrednih proizvođača, onima koje mi, kao ovdje, hoćemo da štitimo?

Znači, ova rasprava o ovom zakonu ili, bolje rečeno, o ovoj temi je svakako pokazatelj da postoji potreba da se sve institucije ove zemlje, od Vijeća ministara, vlada entiteta, vlada kantona, općina i općinskih vijeća, svako ima nekakvih svojih nadležnosti, pozabavi ovim pitanjem i procijeni i ocijeni koji je njegov mogući doprinos da se zaštiti domaća proizvodnja, ne samo poljoprivredna nego domaća proizvodnja i da vidimo koji su to oblici mogući i koje odluke koje neće biti više štetne nego korisne koje i mi trebamo donijeti ovdje. Ali bih volio, uistinu, i mislim da je evo ova rasprava doprinijela da Vijeće ministara i u onim dijelovima gdje ima koordinirajuću ulogu, znači nema izvršnu ulogu, iskoordinira ove niže razine vlasti pa, evo, i u tom smislu ću podržati ovaj zaključak Kluba zastupnika SDA. Znači, ne mora čekati 31.12., znači da se ne shvati zaključak do 31.12. Može, što se mene tiče, za mjesec dana, jer ja pretpostavljam da već ima određenih priprema, određenih mjera itd. da predloži mjere ovom parlamentu, ali mjere koje neće biti štetne za državu BiH i koje neće biti veća šteta nego korist za poljoprivredne proizvođače i za sve druge građane ove zemlje.

Hvala vam lijepo.

Više nema prijavljenih. Mi imamo ovdje zahtjev Udruge poljoprivrednika u BiH. Kako smo dosad omogućavali da se jedan predstavnik u ime udruge obrati, mi smo u Kolegiju i sada se dogovorili da odobrimo da se jedan ... predstavnik obrati, a nakon toga ćemo dati riječ i predstavniku našeg resornog ministarstva.

Pa izvolite, imate mogućnost, u ime Udruge da se obrati jedan od vas.

SEAD JELEČ:

Ja sam Jeleč Sead, sekretar Udruženja poljoprivrednika u BiH. Zahvaljujem se predsjedavajućem i predsjedništvu ovoga doma državnoga parlamenta na činjenici da ću se moći obratiti zastupnicima u državnom parlamentu. Ovo je drugi put da imam šansu da se obratim. Prvi put je bilo negdje prošle godine.

Mislim, slušajući gospodu zastupnike, mislim da se nešto mijenja ... snaga u poljoprivrednom sektoru, ukupnom prehrambenom sektoru. Mislim da se čuju pozitivni tonovi i mislim ... da će konačno floskula o poljoprivredi kao prioritetu proizvodnje hrane, kao prioritetu, postati zaista prioritet. Treba imati u vidu da je hrana, zajedno sa energijom – da su prva dva globalna problema. Znači, hrana i energija su prva dva globalna problema i da UN sa najvišeg nivoa plediraju da se proizvodnja hrane do određenog roka poveća za 50% (proizvodnja hrane u svijetu). Međutim, kakvo je u nas stanje? Mislim da ste svi svjesni da postojeći instrumentarij, znači pravni, institucionalni i državni, i entitetski, i kantonalni, ne djeluje stimulirajuće na poljoprivrednu proizvodnju. Naprotiv, on djeluje destimulirajuće.

Ovdje bih podsjetio gospodu zastupnike i predstavnike Vijeća ministara da se sa ove govornice, odnosno, iz ovoga parlamenta čulo obavještenje javnosti da Vijeće ministara faktički nema nadležnosti za poljoprivrednu proizvodnju. Prije tri-četiri mjeseca donesene su mjere, ovaj parlament je usvojio mjere o primjeni Sporazuma CEFTA. Evo, sada smo došli, mi smo pokušali

da poručimo da te mjere predstavljaju spisak aktueliziranih zakona i propisa koje do sada Vijeće ministara, odnosno druge institucije vlasti to nisu provodile. Tu nije nijedna mjera bila koja bi doprinijela, zaista, srozavanju domaće poljoprivredne proizvodnje. Mjera koju je pokušalo da predloži Udruženje poljoprivrednika da se uvede plavi dizel ovdje je odbijena. Međutim, evo nakon tri-četiri mjeseca ponovo se govori, ponovo se poručuje Vijeću ministara da treba da donese set mjera. Mi podržavamo i ovakav zaključak, međutim hoćemo da ukažemo na činjenicu da Vijeće ministara ne može poručivati da ono nema nadležnosti za poljoprivrednu proizvodnju, da ne može prebacivati lopticu entitetima. Mi lobiramo entitete, mi vrlo dobro znamo odgovore entiteta, vrlo dobro znamo kapacitet entiteta, vrlo dobro znamo na koja se sredstva, neko je rekao, gospodin predsjedavajući je rekao da ima nagovještaja da se sredstva za podsticaj nenamjenski troše.

Oba parlamenta entitetska prepustila su ukupnu politiku podsticaja izvršnoj vlasti. Znači, odrekla se uređenja ove oblasti kroz zakone kao što to imamo u nekim susjednim zemljama. Znači, izvršnoj vlasti je prepuštena potpuno netransparentna politika, dobar dio sredstava se nenamjenski troši, mogućnost kontrole kroz uvid u listing korisnika ovih sredstava je onemogućena, svi naši pokušaji da dobijemo taj listing, da ne govorimo dalje o detaljima, Međutim, ovdje bih upozorio na činjenicu da smo svi žrtve jedne doktrine da će slobodna trgovina riješiti sve probleme. Znači, i ukoliko se činjenice, činjenice o uvozu ne uklapaju u ovu doktrinu, tim gore po uvoz, odnosno gore po ove činjenice. Imamo na djelu povećanje trgovinskog deficita poljoprivrednim proizvodima. Da me se pogrešno ne shvati, kada govorim o slobodnoj trgovini, hoću da ukažem na činjenicu da slobodne trgovine u svijetu poljoprivrednim proizvodima nema. Ta slobodna trgovina je deformisana intervencijama države. Poljoprivredni proizvođači ne susreću se na svjetskoj, ... odnosno proizvođači hrane ne susreću se kao slobodni akteri na svjetskoj pijaci. Oni se susreću ili ... uz dobar suport svojih vlada ili bez toga suporta.

Mi smo, naša poljoprivreda je uhvaćena u raskoraku. Znači, daleko smo od statusa kandidata kada bi mogli da dio štete, zbog slobodne trgovine poljoprivrednim proizvodima, kompenziramo pretpriступnim fondovima i po fondovima, a kapacitet entiteta je onakav kakav jeste. Gospodin ministar Ljubić, federalni ministar, neki dan poručuje, kome, ne znam, poručuje da treba za poljoprivredu u Federaciji izdvojiti 300 miliona, sa 50 na 300 miliona. Mislim, to, to, ta se poruka ne može realizirati, to je otprilike na nivou nekih potreba. I zbog toga očekujemo od Vijeća ministara, očekujemo od zastupnika da prihvate odgovornost za stanje u poljoprivredi, da prihvate odgovornost u okviru svojih nadležnosti i donesu set mjera. Jedan dio tih mjera sadržan je u ovome prijedlogu zakona.

Ja bih vas ovdje upozorio šta se dešava u mljekarskom sektoru. To je jedna od rijetkih svijetlih tačaka, koja je dokaz kako se podsticajima može unaprijediti jedna grana, odnosno ona je ujedno i dokaz da je intervencija države najznačajniji proizvodni faktor u poljoprivredi, značajnija od onih prirodnih resursa. Međutim, evo imamo danas situaciju da mljekare uvode kvote za proizvođače, raskidaju ugovore, snižavaju cijene. To se dešava zadnjih mjesec dana i da jedan takav proces će se nastaviti jer sada djeluju ovi mehanizmi nakon potpisivanja ovog sporazuma, primjene Sporazuma sa EZ i imat ćemo daleko jaču konkurenciju.

A, evo ovdje, recimo, u ovom materijalu, analizi spoljne trgovine u prvom kvartalu, koju je napravilo Ministarstvo spoljne trgovine, iz tog se materijala vidi da u pojedinim oblastima, vrlo značajnim, poljoprivrede, imamo, recimo, vrlo veliki deficit, odnosno evo sa ove dvije zemlje koje su potencirane u ovom prijedlogu zakona – Srbijom i Hrvatskom. Recimo, iz Srbije i

Hrvatske uvozi se 80% pića i alkohola. Znači, uvozi se 80% iz te dvije zemlje, 70% prerađevina od mesa i ribe, 65% mlijeka i mliječnih prerađevina. Tu se radi o desetinama miliona maraka u prvom tromjesečju. Evo, sada završava i drugo tromjesečje, drugi kvartal, tako da će se ova analiza, za koju vi preporučujete, moći obogatiti sa stanjem u prvih pola godine; znači, da li je zakonit ovaj, da li je u suprotnosti sa međunarodnim ugovorima. Mislim da smo došli u situaciju da moramo iscrpiti sve mehanizme u cilju zaštite ovih nekoliko sektora i dokazati ovim zemljama, evo vidi se kakvi su podaci, da ovakav uvoz iz ovih zemalja direktno pojedine segmente naše, vrlo značajne segmente, čak najznačajnije segmente naše poljoprivredne proizvodnje...

Znači, umjesto floskule o slobodnoj trgovini, umjesto o slobodnoj trgovini, u poljoprivredi da se pozabavimo sa činjenicama, znači da ne silujemo činjenice, a to silovanje činjenica – ono je na snazi već 10, 12 godina.

Ja se zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem Vam.

Za riječ se javio zamjenik ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa.

VILIM PRIMORAC:

Zahvaljujem se, predsjedavajući.

Uvažene zastupnice i zastupnici, ja bih se koncentrirao samo na naše mišljenje vezano za Prijedlog zakona o primjeni Sporazuma o izmjeni i pristupanju CEFTA-i. Ovo je već treći prijedlog u toku zadnjih godinu dana vezano za ovu tematiku i mi smo u svakom dosadašnjem slučaju pa i ovom imali svoj negativan stav. Ne negativan stav iz razloga što smo mi protiv zaštite domaće proizvodnje ili što smo protiv uvođenja zaštitnih mjera nego smo protiv načina na koji se to želi ostvariti, u stvari protiv uvođenja zakona ... iznad kojega je, u stvari, koji je podređen međunarodnom sporazumu, tj. CEFTA-i.

Mislimo da ne postoji potreba za predlaganje ovakvog zakona, niti za donošenje ovakvog zakona. BiH je dosad zaključila već nekoliko stotina međunarodnih ugovora, a nije donijela nijedan zakon kojim bi se regulirala primjena tog ugovora. Mi imamo i donesen Zakon o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora, koji uređuje postupak zaključivanja međunarodnih ugovora od iniciranja do ratifikacije, kao i način i nadležnost izvršavanja istih. U skladu sa međunarodnim javnim pravom, međunarodni ugovor predstavlja obvezu države. Država je dužna izvršavati sve svoje obveze, a i one svoje zakone koji su u suprotnosti sa međunarodnim ugovorima dužna je da prilagodi.

U ovom slučaju, ako usvojimo ovaj zakon, mi ćemo sigurno imati i međunarodnu arbitražu i vjerovatno ćemo izgubiti. U tom slučaju, morat ćemo prilagoditi svoje zakonodavstvo međunarodnom, a vjerovatno ćemo imati i finansijskih posljedica. I zato mi ovdje upozoravamo da se ne ide na prihvatanje ovog zakona. Konkretno, kad se radi o ovom prijedlogu, u predloženom tekstu zakona, predlagač traži uvođenje pune carinske stope za proizvode iz carinske glave 02., 04., 20. i 22. te tarifnih brojeva 16.01. i 16.02. Konkretno, tu bi se obuhvatila, prema carinskoj tarifi BiH, 967 proizvoda što čini 38,65% od ukupnog broja poljoprivrednih proizvoda, odnosno 9,23% ukupnog broja proizvoda u carinskoj tarifi.

Nadalje, predlagač prejudicira, bez ikakvog postupka i obrazloženja, uvođenje pune carinske stope za navedene proizvode, čime se derogiraju odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, CEFTA Sporazuma i domaće zakonodavstvo koje uređuje ovu materiju. I na kraju, kompletan prijedlog zakona u potpunosti je i formalno i materijalno pravno u koliziji sa relevantnim domaćim zakonodavstvom, odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, CEFTA Sporazuma i drugim međunarodnim trgovinskim pravilima i procedurama. Naš prijedlog je da se ovaj zakon ne usvoji, a na vama je da donesete odluku.

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem gospodinu zamjenika ministra.
Zaključujem raspravu povodom pete točke dnevnog reda.

Prelazimo na šestu točku utvrđenog dnevnog reda:

Ad. 6. Prijedlog zakona o dopunama Zakona o upravnim sporovima (drugo čitanje)

NIKO LOZANČIĆ:

Na 31. sjednici je Prijedlog zakona o dopunama Zakona o upravnim sporovima usvojen u prvom čitanju. Nadležno Ustavnopravno povjerenstvo je Izvješće dostavilo 4. srpnja. Prijedlog zakona je usvojen u predloženom tekstu. Nije bilo amandmana ni pred Povjerenstvom.

Otvaram raspravu. Uvaženi zastupnik Šefik Džaferović.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Evo, gospodine predsjedavajući, kolegice i kolege, ... da se ne bih javljao, Ustavnopravna komisija je podržala ovaj zakon. Odnosi se na naredne dvije tačke dnevnog reda, ali podržala je ovaj zakon. Nije bilo amandmana. Mi smatramo da ovaj zakon treba usvojiti i predložimo Domu da usvoji ovaj zakon i naredna dva.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku.
Nema više prijavljenih. Zaključujem raspravu.

Prelazimo na sedmu točku utvrđenog dnevnog reda:

Ad. 7. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odličjima BiH – predlagatelj: zastupnik Beriz Belkić (prvo čitanje)

NIKO LOZANČIĆ:

Uvaženi kolega Beriz Belkić je 10. lipnja 2008. godine u parlamentarnu proceduru dostavio Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odličjima BiH. Prijedlog zakona razmatra se u redovitoj proceduri. Mjerodavno je Ustavnopravno povjerenstvo. Mišljenje Ustavnopravnog povjerenstva o ustavnoj osnovi i načelima dobili smo 27. lipnja 2008. godine. Povjerenstvo je konstatiralo da postoji valjan ustavnopravni temelj i podržalo načelo predloženog zakona.

Otvaram raspravu u prvom čitanju. Nema prijavljenih. Zaključujem raspravu.

Prelazimo na osmu točku utvrđenog dnevnog reda:

Ad. 8. Prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o flaširanim pitkim vodama (prvo čitanje)

NIKO LOZANČIĆ:

Vijeće ministara je 18. lipnja 2008. godine dostavilo u proceduru Prijedlog zakona iz ove točke. Također se razmatra u redovitom postupku. Mjerodavno je Ustavnopravno povjerenstvo. Mišljenja o ustavnoj osnovi i načelima dobili smo 4. srpnja 2008. godine. Podržano je i ustavna osnova i načelo predloženog zakona.

Otvaram raspravu u prvom čitanju. Uvaženi zastupnik Selim Bešlagić.

SELIM BEŠLAGIĆ:

Mislim da donošenje ovog prijedloga u prvom čitanju nema nikakvih ustavnih ograničenja, ali čini mi se da kod obrazloženja i kod ... stupanja na snagu da bi bilo apsurdno da ukinemo zakon, a da se ne donese *Pravilnik o vodama*, i zbog toga mislim da u drugom dijelu, znači kad bude amandmanska faza, predložiti ću, znači, da samo se prvo mora donijeti ovaj pravilnik, a da ukidanje zakona ide osam dana po objavljivanju ovog pravilnika u Službenom glasniku. Mislim da je bolje imati ovakav zakon, nego nemati pravilnika i nemati nikakvog zakona o vodama, jer bi to već i na ovakvom tržištu izazvalo kaos.

Evo to je sve.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku.
Nema više prijavljenih. Zaključujem raspravu.

Prelazimo na devetu točku dnevnog reda:

Ad. 9. Prijedlog zakona o javnim cestama (prvo čitanje)

NIKO LOZANČIĆ:

Ja imam zamolbu resornog ministra gospodina Ljubića da ovu točku pomjerimo malo dok on stigne, a stići će, u putu je, pa predlažem da pređemo na 10. točku dnevnog reda, a da sačekamo dok se ministar pojavi, pa da onda o ovoj točki.

Jeste li suglasni?

Mi smo u Kolegiju mislili da pauzu pravimo u 15 sati, ako vam nije velik problem.

BERIZ BELKIĆ:

Krenulo nas je, idemo brže, pa da iskoristimo.

NIKO LOZANČIĆ:

U 15 sati znači pauza, a možemo i 15 do 15, ako vam je previše, 15 do 15, znači praviti ćemo pauzu, a da idemo dalje.

Znači, prelazimo na 10. točku dnevnog reda, vratit ćemo se na 9.

Ad. 10. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, s Mišljenjem Povjerenstva za financije i proračun – predlagatelj: zastupnik Momčilo Novaković

NIKO LOZANČIĆ:

Uvaženi zastupnik Novaković je 26. svibnja 2008. godine dostavio u parlamentarnu proceduru Prijedlog zakona iz ove točke, sa Zahtjevom da se razmatra po skraćenom postupku, sukladno članku 126. Poslovnika. Na 30. sjednici, Dom nije usvojio Zahtjev, pa se Prijedlog zakona razmatra u redovitom postupku.

Mišljenje Ustavnopravnog povjerenstva o ustavnoj osnovi dobili smo 13. lipnja 2008. godine. Mjerodavno Povjerenstvo za financije i proračun je 13.6.2008. godine zatražilo produženje roka za dostavljanje mišljenja o načelima ... zakona zbog nemogućnosti da mišljenje dostave do 31. sjednice.

Budući da je uvaženi zastupnik Branko Dokić podnio Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u, Kolegij Doma je na 58. sjednici, održanoj 17. lipnja, sukladno Poslovniku, pozvao predlagatelja zakona da u roku od sedam dana učini napor kako bi usuglasio svoje prijedloge i u parlamentarnu proceduru uputi jedan zakonski prijedlog. Nije došlo do sporazuma između predlagatelja o jedinstvenom prijedlogu zakona pa je nastavljena procedura o Prijedlogu zakona koji je prvi dostavljen. Mjerodavno Povjerenstvo za financije i proračun je 4.

srpnja 2008. godine dostavilo Mišljenje o Prijedlogu zakona iz ove točke. Mišljenje je, kao što ste vidjeli, negativno.

Dakle, Povjerenstvo nije prihvatilo načela predloženog zakona. Mi, dakle, imamo situaciju da odlučujemo o Mišljenju mjerodavnog povjerenstva, sukladno članku 107. Poslovnika. Podsjećam, ako Dom prihvati Mišljenje o Prijedlog zakona, smatra se odbijenim; ako Dom ne prihvati Mišljenje, Dom traži od Povjerenstva da izradi nova mišljenja zasnovana na novim činjenicama koje utvrdi Dom i u roku koji Dom odredi.

Otvaram raspravu. Uvaženi zastupnik Bahtić.

SADIK SADO BAHTIĆ:

... jednoglasno nije prijedlog ... prijedlog zakona iz sljedećih razloga, zato što putem PDV-a treba da se vodi fiskalna politika, a ne socijalna politika. Mi smo predložili određene zaključke. Prvo, znači Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH predlaže ... i Vladi RS-a da u što kraćem roku ... znači ide se na izradu socijalnih programa na nižim nivoima i da se višak sredstava usmjerava ka socijalnom programu razvoja, a ne potrošnji ... Također da se ... pokrene ... na izmjeni i dopuni zakona .. u BiH, jer mi ne možemo izmijeniti ovaj zakon bez saglasnosti Uprave ... odbora, a nismo ga imali ... da Vijeće ministara u narednom periodu uradi detaljnu analizu, znači koliko će koštati ovaj zakon. Sam predlagač je isto kazao na Komisiji i kad je bila nulta stopa, kad se uvela da cijene ne bi pojeftinile, znači kruh je i dalje bio i za mene i za onoga ko je socijalno ugrožen za nas sviju bila bi ista cijena, povećao bi se na sivu ekonomiju. U ovom momentu kada ima niz faktora, znači treba o ovome razmišljati, a to je jedna detaljna analiza koliko će taj zakon koštati i to je osnovna poenta da ništa ne bi pojeftinilo, da bi cijena ostala ista, a poskupili bi oni drugi, drugi proizvodi koji nisu u nultoj stopi. Iz tih razloga Komisija je jednoglasno bila protiv.

Toliko, hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku Bahtiću.

Sljedeći prijavio se uvaženi predlagatelj Momčilo Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Hvala vam lijepo, gospodine predsjedavajući.

Meni je potpuno jasno, dakle jasna sudbina ovog zakona. Jasna mi je sudbina ovog zakona bila i onog momenta kad sam ga dao u proceduru kao što je vjerovatno i gospodinu Lijanoviću bila jasna sudbina onog prethodnog zakona kad ga je dao u proceduru. Zbog čega sam ja ipak i pored toga što mi je bilo jasno da ovaj zakon nema podršku u Parlamentu predložio ovaj zakon.

Vidite, ključni razlog jeste pritisak na Savjet ministara da se ozbiljno počne baviti ovim problemom. Ja ovaj zakon nisam predložio u izbornoj kampanji, ovaj zakon je predložen ranije. Nisam ga predložio kao opozicija, ja sam isti ovakav zakon predlagao 2005. godine kad sam bio dio parlamentarne većine. I tad ga nisam takođe predlagao u nekoj predizbornoj kampanji, tako da se ne može govoriti o motivima te vrste za predlaganje ovog zakona, ali se može govoriti o

motivima pritiska da se realizuju zaključci koje je ovaj parlament usvojio kada je usvajao ovaj zakon u osnovnom tekstu. Da ima mjesta ovaj zakon, govore i zaključci same naše komisije koja kaže da Predstavnički dom predlaže Vladi Federacije i Vladi RS da u što kraćem periodu izrade i donesu kvalitetan socijalni program za rješavanje statusa socijalno najugroženijeg stanovništva u BiH. I takođe, ovaj treći koji govori o detaljnoj analizi i procjeni uticaja uvođenja diferencijalnih stopa PDV-a itd.

Vidite, ovakve zaključke smo mi usvajali i ranije. Moram reći da nikada Savjet ministara nije napravio ovu analizu. Postoje naravno rezerve u nekim dijelovima ... koje je iskazala Direkcija za evropske integracije, pozivajući se na niz direktiva kojima praktično nije moguće ovo pitanje riješiti na ovaj način. Ja imam ovdje dopis Upravnog odbora. Uspostavljeni Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja od 16.1.2006. godine koji je upućen Parlamentu sa obrazloženjem jednog zakona koji je tada predložio Savjet ministara, a koji je govorio o uvođenju diferencirane, odnosno nulte stope na brošure, knjige, časopise, publikacije (naučnog, umjetničkog, kulturno-obrazovnog karaktera), službena glasila, dnevnu, nedeljnu štampu i u kome je ovaj upravni odbor rekao da ovi amandmani nisu u suprotnosti sa direktivama EU. To je rekao Upravni odbor, potpisao gospodin Đoli Dikson, predsjedavajući Upravnog odbora.

Dakle, dio ovog zakona, ako se sad pogleda ovo, odnosno neke stavke ovog zakona izgleda nisu u suprotnosti sa direktivama EU, ili je Upravni odbor i njegov predsjedavajući obmanuo javnost, pišući da nisu, a oni jesu, kako kaže direktor Direkcije za evropske integracije. Evo taj, taj, evo ko želi može i pogledati ovaj dopis Upravnog odbora, kolege iz ranijeg saziva se sjećaju kad je to bilo. Ili, ovdje nije problem zakon, nego predlagač. Ako je predlagač Savjet ministara, onda nema problema, a ako je predlagač, ne daj bože, neki poslanik, onda imamo problem i to je onda suprotno direktivama EU. Ako neko može izvući neki drugi zaključak, ja bih volio da izvuče neki drugi zaključak. Evo ja sam izvukao ovaj koji meni odgovara u ovom momentu ovako. Nadam se da neko može i da će neko izvući i neki drugi zaključak.

Ja sam, dakle vodeći se upravo i ovim dokumentom ali i još nekim dokumentima i prijedlozima, u prethodnom periodu išao sa prijedlogom ovog zakona. Ovaj zakon, na kraju krajeva, je posljedica jedne izjave ili nekoliko izjava, pa i jedne izjave predsjedavajućeg Savjeta ministara na početku ove godine, kada je on potpuno javno rekao da će do kraja godine biti uvedena nulta diferencirana stopa. Ta izjava, 'nulta stopa', ta izjava je javno znači u medijima bila. Evo ja sam pokušao pomoći predsjedavajućem Savjeta ministara. Ako ništa, da ga podsjetim znači na tu njegovu izjavu.

Prije nekoliko mjeseci ili prije, u stvari prije nekoliko sedmica, iz Upravnog odbora je takođe izašlo jedno saopštenje u kome je rečeno da ukoliko neko želi mijenjati stope ili Zakon o PDV-u da to mora raditi šest mjeseci prije njegovog početka primjene, što znači ako ga želimo od 1.1. primjenjivati, a logično je da se ne može zbog budžeta primjenjivati nekog drugog datuma, onda evo to je taj neki period bio kad sam ja i predlagao ovaj zakon, dakle nekih šest mjeseci. Zašto je Upravni odbor izašao sa tim saopštenjima ako se niko ne bavi razmišljanjima o mogućem uvođenju stope. Nisu valjda tek onako oni izašli sa tim saopštenjem ili se o ovome razgovaralo na nekom nivou, da ne kažem na nivou Savjeta ministara ili možda u okviru, ne znam ni ja parlamentarne većine ili pak na Upravnom odboru. Ali sve ovo su sada dileme koje neće, siguran sam, dakle uticati na opredjeljivanje ovog zakona, o ovom zakonu, odnosno o stavu Komisije koji je u ovom slučaju negativan.

I kad sam već kod toga, da se više ne bih javljao za diskusiju, drugi zaključak Komisije, prijedlog u stvari zaključka Komisije: 'da Predstavnički dom zahtijeva od Uprave za indirektno oporezivanje da pokrene pripremne aktivnosti na izmjenama i dopunama Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja' je prilično nejasan i bilo bi dobro da je u njemu rečeno šta treba biti predmet tih izmjena u Zakonu o indirektnom oporezivanju. Ovako, taj zakon, taj zaključak je uopšten i treba dati neku lažnu nadu, znači da, evo nema problema nismo ovo, znate kako je, ali evo sad će nama Upravni odbor predložiti neke izmjene pa ćemo mi onda raspravljati kad budemo imali ozbiljnijeg predlagača.

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem vrlo ozbiljnom predlagaču i na vrlo ozbiljnom obrazloženju.
Sljedeći je uvaženi zastupnik Okolić.

MIRKO OKOLIĆ:

Pazite, bez obzira kakvu će sudbinu danas doživjeti ovaj zakon, evo ja i pretpostavljam da neće dobiti podršku, mi smo uspjeli sa prijedlogom ovoga zakona kroz tačku 2. zaključka Komisije, iako je gospodin Novaković rekao da bi on trebao biti malo drugačije formulisan, za mene je on dovoljan i u ovoj formi, iako ništa ne bi smetalo da je bio i precizniji itd. Ovdje se, ipak, i od strane ove komisije, a i od mnogih aktera i sudionika rasprava o ovoj tematici, došlo do saznanja da se treba nešto raditi na ovome zakonu i iz toga je i proistekao iz ovako ozbiljne i nadležne komisije ovako ozbiljan zaključak pod tačkom 2. i ja bih bio sretan kada bi se ovaj zaključak realizovao i mi bi time postigli uspjeh, a to je da nadležan organ i onaj ko treba da pokrene inicijativu o izmjeni i dopuni ovog zakona to i uradi.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.
Sljedeći je uvaženi zastupnik Branko Dokić.

BRANKO DOKIĆ:

Gospodine predsjedavajući, prije svega ja mogu da kažem da, nažalost, nije došlo do razgovora uopšte oko usaglašavanja ova dva prijedloga, dakle Novakovićevog i mog, iako smo nas dvojica razgovarali u toku one prošle sjednice kada je donesen ovakav zaključak koji ste vi spominjali i načelno se saglasili da ćemo to uraditi. Međutim, ja sam očekivao da će kolega Novaković, s obzirom da sam smatrao da je on na potezu, pozvati na jedan takav dogovor i, što se tiče i partije kojoj ja pripadam, postojala je potpuna saglasnost da se to uradi. Ali na stranu sad ovo, samo radi vaše informacije, pošto ste počeli sa ovakvom informacijom, ja moram da kažem da je stav Komisije za finansije i budžet, ne prvi put već u nekoliko navrata, kada je ova tema u pitanju vrlo, vrlo diskutabilan, kroz pokušaj tumačenja, hvatanja nekakvih političkih poena i slično. Očigledno je da Komisija nije spremna da ulazi u meritum stvari, ja neću sad da koristim ovo vrijeme za bilo kakvo obrazlaganje, to ću imati priliku kad bude ovaj zakon koji sam ja predložio na dnevnom redu, ali imajte u vidu činjenicu da u EU samo jedna zemlja nema

diferenciranu stopu, to je Irska, samo jedna, da u većini zemalja imaju više različitih stopa, da u našem okruženju zemlje takođe imaju diferencirane stope PDV-a prema tome, s jedne strane.

S druge strane, mi smo ne jednom raspravljajući o ovoj temi konstatovali da treba praviti socijalne programe. Molim vas priča postoji tri posljednje godine, ima li i jedan program koji je zamijenio ono što bi trebalo da se uradi na ovaj način. A s druge strane, čak i da se ovo radi, opet treba da postoje socijalni programi. Jer socijalni programi ne mogu nadomjestiti ovakve, ovakve, inicijative. No, kažem, malo zaista čudan odnos ove Komisije za finansije po ovom pitanju, ali evo dalja obrazloženja i argumente da je potrebno da se uvodi diferencirana stopa PDV-a ću imati priliku da branim kada bude na dnevnom redu prijedlog koji sam podnio.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Jašarević.

BAJAZIT JAŠAREVIĆ:

Poštovani gospodine predsjedavajući, poštovane dame i gospodo poslanici, bez obaveze da branim stavove Komisije, želim da istaknem da je stav Komisije jako odgovoran i da nije moguće dobiti drugi odgovor Komisije dok je zakonski okvir u kome se utvrđuju porezi u sistemu indirektnog oporezivanja ovakav. Imali smo pokušaja da se Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje djelimično razvlasti određenih odgovornosti i obaveza i da to prenesemo u Fiskalno vijeće. To nije moglo biti usaglašeno u prvom koraku i zato je ovo jedan od zaključaka da se vidi da li je sad došlo vrijeme da se eventualno u nekom narednom periodu od jedne godine proba doći do takvog jednog stava.

Ono šta bih htio reći a što nije ovdje rečeno je da nije realno očekivati da se o ovako jednoj osjetljivoj političkoj i ekonomskoj stvari odlučuje na ovakav način u ovakoj parlamentarnoj proceduri, ma koliko ideja može biti plemenita, može biti argumentovana i šta god joj rekli ne bi istakli sve probleme koji su u ovom sektoru prisutni. Ali moje pitanje ovdje: Da li smo maloprije bili zabrinuti za proizvođače mlijeka, pa smo svašta ovdje evo iznosili i ljude sokolili, a danas uvodimo nultu stopu poreza na dodanu vrijednost za to isto mlijeko, pa onda i jedinu moguću šansu da se taj porez uključi u domaći sistem oporezivanja nekakve zaštite i tu zadnju barijeru rušimo!? Zato mislim da ne treba dakle se sekirati toliko, treba vršiti pritisak, ali se to mora raditi odgovorno. Ovdje bi, dakle, bilo prostora i za ovu Zajedničku komisiju za ekonomske reforme i razvoj, za Vijeće ministara uvijek, za entitete s kojima i kad imamo obavezu i kad nemamo moramo dijeliti ovakvu jednu nadležnost. Dakle, nemojmo misliti da ćemo moći brzo rješavati ovako složena pitanja! Ali otvarati ta pitanja nikad nije dovoljno često, ona šta imamo. Evo nekakvi osjećaji pa prigovarano je da ovaj period pred izbore je posebno neugodan period, ma šta radili i poslanici pojedinačno, a i ova parlamentarna većina koja je preuzela odgovornost vlasti.

Dakle, htio bih da ponovim pred onima koji nisu bili dovoljno uključeni u uvođenje sistema indirektnog oporezivanja u BiH da je to bio planetarni strah za BiH, da je jedan od najuspješnijih projekata, da je diferencirana stopa naš cilj, da se do nje ne može na ovakav način doći, a da su proizvođači hrane u tom uvođenju indirektnog poreza na ovakav način kazali da konačno imaju neko uporište da nije isto hrana proizvedena van BiH i hrana proizvedena u BiH. Nemojmo, dakle imati, nemojmo to zaboraviti kad donosimo ovako krupne odluke.

Hvala vam lijepo.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Križanović.

JOZO KRIŽANOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedavajući.

A ja ću zaista vrlo kratko, zbog toga što će i ova rasprava biti čini mi se bezuspješna kao i mnoge druge kada su u pitanju inicijative zastupnika. Evo posljednjih, ne znam, dvije, tri godine od donošenja ovog zakona, bilo je dosad pet-šest pokušaja da se uvede diferencirana stopa PDV-a, od toga je SDP bio dva-tri puta predlagač toga. I radi se u osnovi o sličnom prijedlogu. Međutim, ovdje želim reći da dakle postoji u BiH velika potreba za uvođenjem ovih diferenciranih stopa, pa čak i nulte stope, jer to je iskustvo daleko, daleko, razvijenijih i jačih zemalja. A mi imamo izraženu potrebu. I nikakva obrazloženja da je to teško tehnički pratiti itd., koja su uglavnom do sada bila dominantna u razlozima odbijanja takvih prijedloga, mislim da se ne mogu više opravdati. Ne mogu biti kao razlog tome. Ništa se, ništa se suvislije nikada nije desilo od strane Vijeća ministara ili Uprave za indirektno oporezivanje da se kao razlog da neka ekonomska, financijska analiza nego se uvijek polazilo od toga da je to sistem na početku, treba da zaživi, da treba da suzbije šverc itd.

Međutim, ima ovdje jedna objektivna poteškoća. Ja znam da je svako od nas skeptičan pomalo kada prijedlozi zakonskih rješenja, a posebno osjetljivih ovako kao što je sad u pitanju finansiranje, dolaze od strane poslanika jer jasno je da mi, kako smo organizirani u ovom parlamentu, nemamo tih kapaciteta da izvršimo određene ekonomske analize određenih zakonskih rješenja i efekata tih zakona. Ja znam kad smo mi predlagali sličan zakon da smo rekli da će to koštati zemlju, odnosno da će biti umanjeni budžetski prihodi za negdje oko 270 miliona, ali da po onome što je tada bio trend rasta prihoda u odnosu na prethodnu godinu i na planirane prihode da to ne bi bio nikakav problem za tu financijsku stabilnost.

Ja ću, da ne duljim dalje, uvjeren sam dakle, dakle, u potrebu donošenja ovakvog zakona i bit ću za prijedlog ovog zakona samo iz razloga, opet kažem, da je ovo ostao jedini metod ovog parlamenta da obavezuje vlasti ove zemlje da rade svoj posao.

Hvala vam.

BERIZ BELKIĆ:

Ja nemam više prijavljenih. Ima li još zainteresiranih za diskusiju? Huskić, Novaković.
Izvolite, gospodine Huskiću.

ADEM HUSKIĆ:

... da nikad nije kasno, ali moram reći, naravno, hvala. Ali moram reći da evo ja sam član Komisije i podržavam motive koji su kolege i predlagač i svi i kolega Križanović koji su iznijeli kroz diskusiju, ali sam uvjeren da mi taj cilj ne možemo postići na ovaj način. I ja mislim da su i oni sigurni u to. Ako nisu, onda, onda je to problem, zaista! Evo postavlja se pitanje: ako je sada, ako su novine naprimjer 1 marka i ako ukinemo PDV, da li će se za tih 17 ili koliko, 15 feninga, da li će biti niže cijene? Ja tvrdim da neće. Da li će za kruh biti, da li će biti niža cijena? Neće. I

postavlja se pitanje jednostavno: zbog koga mi to radimo sve, je li? I zbog toga što nisam uvjeren da se postiže cilj, ja ne mogu podržati ovaj zakon. To sam samo htio da kažem.

Zahvaljujem.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Vidite, ja zaista nemam namjeru da odgovaram na neka pitanja, ali moram reći da je uvijek ista otprilike priča da mi nemamo te kapacitete i da je šteta, eto ne možemo mi na ovakav način to raditi. Evo vidite ja sam za pola sata sjeo, otkucao dopis Upravi za indirektno oporezivanje i tražio podatke o vrijednosti naplaćenih dažbina po vrstama proizvoda za ove što sam predložio. I dobio odgovor nakon dva dana. I konstatovao iz odgovora da je PDV na mlijeko, sadni materijal, sjemeni materijal, brašno, hljeb, stočnu hranu, lijekove, vještačka đubriva u periodu 1.1.2007.-31.12.2007. – 85.090.467,32. Dakle, treba li Savjetu ministara više vremena da dođe do ovakvih podataka i da na bazi njih onda pravi neke analize? Ako je meni bilo dovoljno dva dana, vjerujem da je Savjet ministara makar za to vrijeme mogao dobiti, odnosno za ove tri godine koliko mi vičemo, na jedno četiri-pet prijedloga SDP-a, na treći prijedlog SDS-a, na drugi prijedlog PDP-a, kako ne možemo na ovakav način i kako ovome trebamo ozbiljno prići. I onda naravno niko ne priđe ozbiljno, pa ovo naše ispadne neozbiljno. Ja kažem samo da ima način ako neko želi da se bavi ovim. Nažalost, meni se čini da su u ovom momentu budžeti važniji od sirotinje.

BERIZ BELKIĆ:

Imam još prijavljenog ... Oprostite, Jozo, šta ste htjeli? Replika ili šta?

JOZO KRIŽANOVIĆ

/nije uključen mikrofoni/

BERIZ BELKIĆ:

Pa evo, kad završi Bešlagić diskusiju.

SELIM BEŠLAGIĆ:

Nakon ove rasprave nameće se pitanje: Da li uopšte u odnosima ko može donijeti odluku o PDV-u ovaj parlament ima smisla da raspravlja? S druge strane, ako je izvještaj i stav Direkcije za indirektno oporezivanje da se faktički ne može primijeniti promijenjena stopa u fiskalnoj godini, onda je stvarno vrijeme možda i iz ove rasprave – jer će doći prijedlog PDP-a u vezi ovoga, vjerovatno i još neki drugi – da Vijeće ministara osnovu rasprava u ovom parlamentu: ono postavi ciljeve, ja bih rekao, naših, naših htijenja da taj PDV dobije diferenciranu stopu! Evo zašto to govorim. Govorim zato što je do sada bilo akcize na luksuzne robe i tako ne može, ne može odjednom sada Direkcija za indirektno oporezivanje razmatrala je uvođenje akciza, što znači sve može kad treba i kad se hoće.

Meni ovdje samo nedostaje jedna karika, a to je da Vijeće ministara može zatražiti ili narediti Direkciji za indirektno oporezivanje da se napravi analiza uvođenja izdiferencirane stope i svega ovoga. Ako bismo tu mogli neki zaključak da napravimo da bismo sve usmjerili ka tome,

ja mislim da bi onda ovaj parlament postigao svu efikasnost. Ali ne da, ne da moli nego jednostavno da zahtijeva u roku od mjesec dana, jer stvarno ne može se u pola fiskalne godine donositi promijenjene stope. Mislim da bi to bio jako dobar prijedlog i da jednostavno tada Parlament izađe, evo kažem, sa takvim jednim prijedlogom i da se to prihvati.

Hvala vam.

BERIZ BELKIĆ:

Imamo još poslanika Križanovića, dopuna.

JOZO KRIŽANOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedavajući.

Naime, propustio sam reći argumentaciju zbog čega bih glasao za ovakav prijedlog kao ...

BERIZ BELKIĆ:

Molim vas malo pažnje, molim vas.

JOZO KRIŽANOVIĆ:

...pokušaj pritiska na Vijeće ministara. Evo vidite, mi danas raspravljamo i moguće je, recimo, da usvojimo danas ovaj zakon, zakon koji značajno utiče, recimo, na fiskalnu stabilnost zemlje. Evo vidite niti nadležnog ministarstva, niti Vijeće ministara da kaže: ljudi moji, jeste to je ozbiljan problem u zemlji, razmatramo tu situaciju, prevazići ćemo, donijet ćemo mjere, nešto itd. Dakle, oni nas ne doživljavaju uopće kao ozbiljan organ. I tako će stanje u zemlji biti dok god ovaj parlament ima, odnosno Vijeće ministara dok god ima takav jedan ignorantski odnos prema ovom parlamentu.

Hvala.

BERIZ BELKIĆ:

Gospodin Dokić, poslanik Dokić, replika. Kome?

BRANKO DOKIĆ:

Replika ili intervencija kako god hoćete.

BERIZ BELKIĆ:

Replika ili intervencija.

BRANKO DOKIĆ:

Očigledno je ..., očigledno je da kad je ovo pitanje na dnevnom redu da postoje i sujete, postoje i predrasude, od Komisije pa nadalje. Ko je predložio i ko stoji iza toga? U tom kontekstu, evo ja nudim da se bilo koja partija koja ima poslanike ovdje pridruži prijedlogu PDP-a ili ako ne prihvata kompletan onakav prijedlog da ide sa svojim prijedlogom. Mi smo spremni sačekati jednu sjednicu evo još, pa da onda sjednemo, pa da se usaglašavamo. Ponovo smo spremni da sjednemo i sa SDS-om, da probamo stvoriti jednu većinu ovdje i da ne bude to onda, kako da kažem, pripisivanje zasluga ovome i onome. Našim građanima je to potrebno ... neke kategorije ljudi žive ispod granice, dozvoljene granice siromaštva, mi pred tim žmirimo

očigledno u jednom dužem periodu. Pogotovo što ni jedan jedini tehnički razlog danas niti kadrovski ne postoji ili ne bi smio da postoji da se ne bi mogla uvesti diferencirana stopa PDV-a.

BERIZ BELKIĆ:

Evo, na ovaj način smo ... Ja vas stvarno molim, ... javite se na vrijeme. Evo treći put pokušavam. Je li replika, šta je?

Evo replika, Prodanović.

LAZAR PRODANOVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, uvaženi profesor Dokić što je naveo, postoji prepreka. Mi treba da govorimo o tim preprekama. Dakle, postoji prepreka u ovom parlamentu da se donese zakon izmjena i dopuna Zakona o porezu na dodatu vrijednost. I to moramo jasno da konstatujemo i oni koji diskutuju o tome – neki od njih su bili poslanici u prethodnom sazivu – dakle ograničava nas Zakon o Upravi za indirektno oporezivanje u kome se jasno kaže da odluku o promjenama stope, između ostalog, stope PDV-a na takvu odluku potrebno je da postoji pozitivno mišljenje Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje. I mi da bismo o ovom raspravljali trebali bismo, dakle, svi da prokrenemo ili da ovi koji o tom govore pokrenu inicijativu prije svega za ocjenu ustavnosti takvog zakona koji daje veće ingerencije, taj zakon daje veće ingerencije Upravnom odboru nego što daje Parlamentu, dakle najvišem zakonodavnom tijelu naše zemlje.

I drugo, ... ili da pokrenemo inicijativu za izmjene, redovnu proceduru za izmjene ovog zakona u Parlamentu i onda da raspravljamo to, ne sporeći sva ova pitanja koja su stvarno u BiH veoma teška i teška socijalna politika i sve. I želim reći nije ovdje, ne govorimo mi ovdje o budžetu kao instrumentu izabranih zvaničnika da bi ga koristili već kao stabilnosti, budžetskoj stabilnosti svih nivoa vlasti u BiH koji bi sigurno između ostalog i donošenje ovog zakona i nakon ukidanja carina na veliki dio, veliki broj proizvoda koji se uvoze iz zemalja članica EU stvorio problem. Dakle, treba o tome otvoreno reći, postoji prepreka, tu prepreku treba otkloniti, postoje dva načina da se ona otkloni.

Hvala puno.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Nema više prijavljenih. Zaključujem raspravu.

Prelazimo na 11. točku utvrđenog dnevnog reda:

Ad. 11. Izvješće Zajedničkog povjerenstva o usuglašavanju teksta Zakona o Fiskalnom vijeću BiH

NIKO LOZANČIĆ:

Izvješće Zajedničkog povjerenstva ste dobili. Kao što ste vidjeli iz Izvješća, Povjerenstvo je odbacilo dva amandmana koje je usvojio Dom i tako usuglasilo identičan tekst Zakona o Fiskalnom vijeću BiH.

Otvaram raspravu o Izvješću Zajedničkog povjerenstva. Uvaženi zastupnik Novaković, pa Jukić.

MOMOČILO NOVAKOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, cijenjene kolege, ne znam koji put se nama dešava da usvajajući zakone u različitom tekstu u ovom domu i u Domu naroda na kraju ova zajednička komisija dođe do teksta koji je usvojio Dom naroda ili do teksta koji nije usvojen u ovom domu. Da li je to sad stvar komisija ili nije, neću u to ulaziti, ali ovaj mi je zakon vrlo interesantan. Naime, da podsjetim kolege da smo mi ovdje usvojili dva amandmana. Jedan amandman kojim smo rekli da članovi Fiskalnog savjeta neće primati naknadu za rad u Fiskalnom savjetu. Razlozi za to su jasni: ljudi su po funkciji članovi Fiskalnog savjeta – predsjednici vlada, ministri finansija, trezora itd. I to im je posao na kraju krajeva da obezbijede sa svojim vladama, obezbijede fiskalnu stabilnost ove zemlje i njenih dijelova.

Drugi amandman koji smo usvojili jeste da će taj njihov budžet koji se formira na način kako se formira biti od nekoga kontrolisan ili bar, ajd da kažemo, pripažen malo. Naime, mi smo tada rekli da glavni revizor BiH: da je u njegovoj nadležnosti revizija ovog budžeta. I valjda ništa prirodnije nije bilo nego da prihvatimo ova dva amandmana i ja moram izraziti zadovoljstvo što je Predstavnički dom prihvatio amandmane i što smo dobili rješenja koja na neki način su malo, malo stvorili drugačiju sliku o ovom Fiskalnom savjetu. Pored onih dobrih namjera, imali smo dakle i loše posljedice.

Nažalost, Dom naroda je izvršio očito pritisak, odnosno članovi Komisije iz Doma naroda su izvršili pritisak na članove Komisije iz Predstavničkog doma, mada po principu 'ako neće biti kako mi hoćemo, neće biti nikako', a zakon je potreban. I mi danas evo imamo pred sobom ovaj izvještaj u kome očito je da ćemo imati zakon gdje će članovi Fiskalnog vijeća primati naknadu zato što će se sastajati u toku radnog vremena i baviti se poslom koji im je u opisu poslova i radnih zadataka. I da budžet koji se formira na taj način ili na onaj način kako je predviđeno neće niko smjeti kontrolisati, jer ne postoji sada institucija koja može kontrolisati način trošenja sredstava koji su ili, ajde da ne koristimo tu floskulu građani, poreski obveznici itd. ali koji su budžeti, znači, BiH i entiteta uložili u taj zajednički budžet.

Iz navedenih razloga mi nećemo podržati Izvještaj ove komisije, Zajedničke komisije o usaglašavanju teksta ovog zakona.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.
Riječ ima uvaženi zastupnik Jukić.

VELIMIR JUKIĆ:

Predsjedatelju, ja ću zapravo vrlo kratko. Određen sam za izvjestitelja u ime Zajedničke komisije za naš dom i evo gospodin Novaković je već sve rekao, prokomentirao i meni je žao ako se osjeća malo povrijeđenim. Mislim da smo mi svojim radom u nadležnoj komisiji, ali i na plenarnoj sjednici ... dali značenje njegovim amandmanima, usvojili smo ih. Međutim, situacija tijekom rada Zajedničkog povjerenstva nije bila baš kako je Momo opisao, ali sličilo je malo na to. Dakle, mi smo ocijenili ipak da je dobro da imamo ovaj zakon, da je zakon potreban, a da ovi amandmani nisu bili od presudne važnosti, da nisu od presudne važnosti za zakon, ono što zakon u sebi nosi i što mu je osnovni smisao. A o tome da li će te naknade biti ili neće, ja mislim da nije baš sasvim sigurno da će je niti biti. Prema tome možemo to pratiti pa onda ako bude potrebe ... eventualno da se i to komentira. Dakle, nemam ništa drugo reći osim da smo postigli sporazum što u ovom izvještaju uostalom i piše i predlažem naravno da ovaj izvještaj prihvatimo čime će ... (da ga prihvati i Dom naroda) biti usvojen i prihvaćen 'Zakon o Fiskalnom vijeću'.

NIKO LOZANČIĆ:

Nema više prijavljenih. Zaključujem raspravu o ovoj točki dnevnog reda.

Prelazimo na 12. točku utvrđenog dnevnog reda:

**Ad. 12. Godišnja platforma o obavještajno-sigurnosnoj politici – podnositelj:
Predsjedništvo BiH**

NIKO LOZANČIĆ:

Predsjedništvo BiH je 11. lipnja 2008. godine dostavilo Parlamentu Godišnju platformu o obavještajno-sigurnosnoj politici koju je Predsjedništvo odobrilo na 39. sjednici 4. lipnja 2008. godine i uputilo Parlamentarnoj skupštini na usvajanje. Za razmatranje ove platforme mjerodavno je Zajedničko sigurnosno-obavještajno povjerenstvo za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije BiH. Izvješće mjerodavnog povjerenstva dobili ste 8. srpnja. Povjerenstvo predlaže Zastupničkom domu i Domu naroda da Godišnju platformu usvoji u predloženom tekstu.

Otvaram raspravu. Nema prijavljenih.
Ima prijavljenih. Uvaženi zastupnik Martin Raguž.

MARTIN RAGUŽ:

Ja ću kratko i ja mislim da je ovo vrlo važan dokument, jer ako pođemo od situacije od prije nekoliko godina kad nismo imali uopće ove instrumente kao država i kad se stvara jedna institucionalna struktura za vođenje ovih vrlo važnih poslova koji trebaju rezultirati sigurnost za ovu zemlju za sve njene ljude i dobra, mislim da ne trebamo formalno prilaziti ... potvrdi ovakvih dokumenata kao što je to najčešće slučaj, a ja mislim da ova platforma bi trebala biti popraćena, ako ništa, jednom procjenom i prosudbom našeg Zajedničkog povjerenstva u kojoj mjeri se ovi prioriteti ostvaruju zaista u praksi kroz djelatnost Obavještajno-sigurnosne agencije.

Ja ću samo citirati ovdje točku 7. najvažnijeg poglavlja gdje se utvrđuju ustvari prioriteti djelovanja Agencije. Kaže: *Onemogućiti obavještajne aktivnosti stranih zemalja i institucija kojima se nastoji vršiti pritisak i utjecati na kreiranje političkih, gospodarskih i drugih procesa u BiH sa ciljem ostvarivanja inozemnih negativnih uticaja na političke, privredne, obrambene, sigurnosne, financijske, medijske strukture u BiH.* – moj kolega Džaferović ... osjeća poruku koju želim da kažem, mi se ipak dugo znamo i zahvaljujem mu se – *povremenim, kaže, procjenama i analizama o zaštiti povjerljivih podataka, ugroženosti objekata institucija i pojedinaca ukazati na potrebu nadogradnje zaštitnih mjera.*

Ja ne znam imamo li mi i jesmo li ikad imali jednu prosudbu u kojoj mjeri ova agencija može zadovoljiti ovo? I evo ja neću biti od onih koji će osporavati ovu platformu, ona je korektan dokument načelno, ali mislim da ovo još nije ni blizu. Ono što bi Parlament kao nadzorni organ nad svim ovim pitanjima iz sigurnosti trebao uraditi – ja očekujem od gospodina predsjednika ove komisije jednu načelnu ocjenu i potrebu da ovo pitanje raspravimo kroz posebnu točku dnevnog reda: 'Izvjeste o radu i stanje stvarne sigurnosti'.

Evo, hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

A sljedeći se prijavio uvaženi zastupnik Mirko Okolić.

MIRKO OKOLIĆ:

Predsjedavajući nije vidio da sam se ja javio, pa je poslije iz kurtoazije prepustio Vama, gospodine Raguž. Osjećam potrebu da zaista trebam o ovom da kažem nekoliko riječi da bih kolege i kolegice, odnosno kolegice i kolege poslanici, koji možda nisu u potpunosti s ovim upoznati, dobili neku spoznaju i lakše danas se opredijelili zašto bi trebali glasati po našem predlogu za ovu Godišnju platformu.

Naime, ova platforma je predviđena da se radi na godišnjem nivou kao što je to po svim kriterijima i standardima EU i drugih zemalja jer se ova problematika mijenja iz godine u godinu i ne može se donijeti na višegodišnjem nivou nego se donosi na godišnjem nivou. To je tako kod nas zakonom i uređeno i, htjeli mi to tako ili ne, ona se i mora tako raditi na godišnjem nivou. Ali da za one koji ne znaju kažem samo to da mi nemamo platformu za 2008. do danas, nemamo platformu za 2007. i nemamo platformu, gospodo draga poslanici, za 2006. i da ova se politika obavlja po ovoj platformi od 2005. godine. Meni je izuzetno žao što smo prošli put nabrzinu preletjeli preko izvještaja komisija naših zajedničkih i ostalih parlamentarnih komisija gdje sam

ja došao do zaključka da je jedina ova komisija se drznula i prozvala sve one koji nisu odradili svoj posao po ovom pitanju. Tamo taksativno a i sad ću vam i reći šta je sve urađeno od strane ove komisije da dođemo makar danas, kad je prošlo pola godine, do ove platforme koja treba da bude za 2008. godinu. Mi smo na vrijeme reagovali i zvanično, znači zvanično protokolarno, prema Savjetu ministara i prema Predsjedništvu da dostavi platformu za prošlu godinu. Naravno da se oni na to nisu obazirali, oglušili su se i nismo je dobili.

Zatim smo poslali jedno upozorenje u kojem smo tražili od Savjeta ministara kao predlagača ove platforme da ovu platformu uradi na vrijeme i dostavi Predsjedništvu kako bi je Predsjedništvo moglo potvrditi i dostaviti nama u parlamentarnu proceduru najdalje u septembru. A zbog čega to govorim? Mi smo na ovoj komisiji raspravljali o ovoj platformi i došli smo do stanovišta da ova platforma zaista ima svojih manjkavosti. Ima ona i dobrih stvari i ima više dobrih nego manjkavosti. Međutim, da bi se te manjkavosti otklonile, procedura je sljedeća: moralo bi se to raditi u amandmanskoj fazi i mi bi i vjerovatno izgubili čitavo ljeto i došli bi možda do ove platforme negdje tamo u devetom, ne vjerujem u devetom nego u desetom mjesecu što bi bio apsurd i što bi bilo potpuno smiješno. I zato je se ova komisija opredijelila i da pored ovih određenih manjkavosti, a imajući u obzir i ono što je pozitivno u ovoj platformi i da se može uklopiti u ono što smo mi se obavezali prema EU potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i zatim što smo se obavezali potpisujući sporazum sa NATO-om o čuvanju tajnosti podataka i nekim drugim evropskim i evroatlantskim principima, ona može zadovoljiti i bolja je ikakva nego nikakva. I zato smo predložili Parlamentarnoj skupštini da ovu platformu sada usvojimo ovako kako jeste, uz podršku ovih naših zaključaka gdje smo bili eksplicitni i rekli, a da to potvrdimo i zaključcima Parlamenta da nam Savjet ministara na vrijeme izradi platformu za 2009. godinu, da je na vrijeme dostavi Predsjedništvu, a da je Predsjedništvo najdalje u mjesecu septembru dostavi u parlamentarnu proceduru kako bi mi zajedno sa vama mogli amandmansi djelovati i kako bi ovu, kako je red i običaj, platformu usvojili za 2009. godinu do 31.12. ove godine. Svako usvajanje u idućoj godini, jer to bi bilo usvajanje isto kao i budžeta u idućoj godini za 2009. godinu pa bi onda morao raditi po starom budžetu za prvi kvartal itd.

Zato je naš prijedlog uz ovo obrazloženje, ukoliko se slažete, da ovu platformu danas podržimo i bolja je ikakva nego nikakva, a nije ona ni toliko loša da će nešto nauditi ovim poslovima o kojima ona ovdje treba da tretira.

Hvala vam lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Nema više prijavljenih o ovoj točki dnevnog reda. Zaključujem raspravu.

Prelazimo, još ćemo okončati raspravu o 13. točki dnevnog reda:

Ad. 13. Godišnje izvješće Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine za 2007. godinu

NIKO LOZANČIĆ:

5. lipnja 2008. godine Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH dostavilo je Izvješće o radu za 2007. godinu. Izvješće je razmatralo Ustavnopravno povjerenstvo. Mišljenje

mjerodavanog povjerenstva dobili smo 27. lipnja. Povjerenstvo je Izvješće iz ove točke primilo k znanju, što predlaže i ovom domu.

Otvaram raspravu. Uvažena zastupnica Snježana Rajilić, pa onda uvaženi zastupnik Rifat Dolić.

SNJEŽANA RAJILIĆ:

Gospodine predsjedniče, dame i gospodo poslanici, ja imam prvo jednu primjedbu koja se odnosi na pismo ovoga izvještaja, imala sam ga i prošli put i očito ljudi koji su pisali ovaj izvještaj o tom nisu vodili računa. Ovaj izvještaj je na latinici, moje pismo je ćirilica i ja tražim da dobijem izvještaj na ćirilici i mislim da je to uredu i da je to moje pravo i mislim da nije uredu što se prošle godine čitajući ovaj izvještaj onaj kome sam se obratila nije uvažio činjenicu da mi imamo potrebu i zakonsku mogućnost da tekstove koje čitamo dobijemo na pismu u kojem mi to tražimo. To je što se tiče te opaske u vezi pisma.

Što se tiče ovog izvještaja mislim da je on prilično obiman, da je obuhvatio gotovo sve što se dešavalo u Visokom sudskom i tužilačkom savjetu, mislim da obiluje sa velikim brojem podataka i da pruža jednu mogućnost za jednu vrlo, vrlo, široku raspravu. Međutim, evo ja ću se bazirati samo na tri-četiri segmenta ovoga izvještaja, a prvi na koji ću se bazirati jeste ono što vjerovatno sve nas poslanike kada dođemo u svoje kancelarije, ja moram reći da u RS postoje poslaničke kancelarije, susrećemo se prije no što uđemo u nju, znači, na samim vratima, a to su stari sudski sporovi. Ti stari sudski sporovi su u velikom obimu, odnosno mnogo pritišću sudove, evo ovdje ja, gledajući na strani 88., vidim da je to negdje skoro 1.000.900 predmeta koji se evo vrte sa 1.1.2008. godine, to je jedan ogroman broj predmeta i smatram da je neophodno da se poduzmu odgovarajuće aktivnosti kako bi se smanjio ovaj broj predmeta. Naravno, rasteretiti sudove da bi mogli lakše i brže raditi na novim predmetima, ali ono što je najbitnije, jer mi smo ovdje u ime građana, da se građanima omogućiti pravično i na vrijeme suđenje tako da ne dolazimo u situaciju da kažemo - evo izvršena je reforma pravosuđa, sve funkcioniše mnogo bolje - međutim, evo dođemo u situaciju da ovaj ogroman broj predmeta zatrpava naše sudove.

Ja sam razmatrajući ovo po segmentima ... o kojim se predmetima, o kojoj se vrsti predmeta radi, došla do saznanja da su uglavnom to u najvećem broju predmeti koji se odnose na komunalne usluge, odnosno, znači na neizmirenje komunalnih usluga vjerovatno od strane građana, a i naših preduzeća. To je skoro 1.000.200 predmeta što je jako, jako puno. Naravno, u zaključcima koje ću ja predložiti, ja sam predložila jedan od načina na koji se, evo da kažem, može riješiti ova situacija i predlažem i u tom zaključku, a poslije ću ga pročitati da se u roku od šest mjeseci Visoki sudski i tužilački savjet nama obrati da kaže šta je učinio u ovom pogledu. Isto što sam, naravno, gledajući ovaj izvještaj, jako sam razgledala, razmišljala o kadrovima koji rade u sudovima i došla sam do saznanja da jedan dio tih kadrova odlazi iz sudova, jer prije dvije godine ili tri kad smo mi prvi put donijeli na entitetskim nivoima Zakon o platama sudija i tužilaca, to su bile ogromne plate i maltene imali smo revoluciju zbog toga. Međutim, sad mi se čini da to više nisu tako velike plate i da je to možda razlog odlaska ovih ljudi. Ali mi se isto tako čini da je mali broj ljudi koji rade u sudovima i da je to, odnosno sudija i tužilaca, znači njih konkretno, i da je to problem koji treba riješiti. Naravno, ja znam da ne može se tek tako povećavati broj sudija i tužilaca, ali evo ja sam ovdje predložila, obzirom da postoje stručni saradnici u sudovima i da je na jednom mjestu, mislim da sam vidjela, da ih fali 26 i da se oni mogu, naravno, da se ta struktura može i proširivati, odnosno povećavati broj, ja sam predložila

da ide se na prijem pripravnika i stručnih saradnika u sudovima kako bi se znači što prije rješavali ovi problemi.

Naravno, ovaj izvještaj obuhvata i ono što je Jovičić govorio, a to je nacionalna zastupljenost. On stalno postavlja to pitanje: 'Kakva je nacionalna zastupljenost u institucijama u BiH?' Ovdje nije decidno rečeno kakva je nacionalna zastupljenost u pojedinim sudovima itd. ali je rečeno da ima određenih problema u vezi nacionalne zastupljenosti sudija i tužilaca, uglavnom to bazirajući na njihov ekonomski status, što znači, a i mi smo svi svjesni da jedan veći broj sudija i tužilaca, posebno u pograničnom dijelu između Federacije BiH i RS, putuje iz jednog entiteta u drugi, pa čak možda neko i Sarajevo i Banja Luka. Ali nemaju pravo na određena obezbjeđenja tog svog boravka, znači odsutnosti od kuće preko 60 km, tako da evo ja predlažem da se taj problem riješi izradom 'Zakona o platama sudija i tužilaca', znamo da smo ih izuzeli iz onoga zakona o platama koji smo radili ovdje za ostale uposlenike institucija BiH.

Naravno, ono što je najbolnije, ostavila sam na kraju, a tiče se rada Suda BiH na pitanju ratnih zločina. Molim vas, strana je 39. i 40. i ima teksta jedno trideset rečenica. Za mene ovo je nedovoljno, pomalo i neodgovorno. Jer sva hapšenja u vezi kriminala, korupcije ili bilo kojoj drugoj oblasti su praćena medijski. Ali isto tako su praćena i hapšenja u predmetima ratnih zločina. Ja dolazim iz jednog jako malog mjesta i susrećem se sa ljudima koji me sreću na ulici i kažu imenom i prezimenom, imenom, nije bitno kako me oslove: 'Šta se to događa, kako stalno iz ovog našeg grada neko tamo bude hapšen, a šta je sa zločinima u Krajini?' A onda ja kažem: Evo, doći će jednom na red, postoji taj Sud BiH, postoji Tužilaštvo, ići će itd. Međutim, ja moram stvarno biti iskrena i reći da jedan veliki broj građana RS-a srpske nacionalnosti smatra da ove dvije institucije rade određene opstrukcije na provođenju, odnosno na procesuiranju predmeta iz oblasti ratnih zločina. Ja znam da su ovo i velike riječi što sam rekla i da će to neko shvatiti lično, neko će reći to je nacionalistički, to je ovako, ali moramo biti svi svjesni i reći da vrlo mali broj ljudi iz druga dva, odnosno iz jednog naroda je procesuiran u posljednje vrijeme pred Sudom BiH. Ja mislim da to lično nije dobro za cijelu BiH i proces pomirenja koji se ovdje nastoji postići, a da nije dobro ni za ovu instituciju koju kao kad sam jednom govorila o BHT1 rekla da je jedan dio BiH ne prihvata kao svoju.

Ovo posebno, evo danas može neko da otvori – mislim da je Glas srpski – novine i da pročita tamo jednu gospođu iz Mrkonjić Grada koja traži osudu ljudi koji su počinili zločin na području Mrkonjić Grada i tamo kaže: 'Prije osam godina institucija koja se bavi saradnjom sa sudom u Hagu i pri Vladi RS je dostavila predmet Haškom tribunalu, a isti taj sud je prije dvije godine taj predmet ustupio Sudu BiH, odnosno Tužilaštvu BiH i do danas nema procesuiranja.' Nema ni izvještaja, znate, nema spominjanja da će biti nešto učinjeno na procesuiranju tih ratnih zločina. Za mene je svaki zločinac koji je uradio bilo kakav zločin isti i ne dijelim ih ni po narodu, ni po narodnosti, ni vjeroispovijesti, ni boji kože, ni po kojoj drugoj, nego po onome što su učinili. S obzirom da i ja dolazim iz jednog pograničnog grada gdje je '95. isto tako učinjen zločin za koji niko nije odgovarao i da je taj predmet isto tako poslan na odgovarajuće adrese i da nema procesuiranja, onda se ljudi pitaju: na jednom mjestu strada 40 ljudi i nema procesuiranja, a na drugom ne mogu se, naravno žrtva i svaka žrtva je velika, ne mogu se brojem govoriti i nema potreba da to sad ja ovdje kažem, ali evo možda u manjem obimu u nekom drugom mjestu i taj, drugo mjesto se procesuirao, a ovih nekoliko, evo dva sam navela, nikako.

Stoga ja sam predložila i četvrti zaključak, a koji se odnosi naravno na potrebu pravičnog suđenja, odnosno pravičnog pristupa sudu svim građanima BiH i s obzirom na sve ovo predložila

sam da Visoki sudski i tužilački savjet u roku od 60 dana predstavi Parlamentu BiH strategiju za rješavanje ovih predmeta.

Ja ću sada pročitati ova četiri zaključka koji idu i u ime Kluba SNSD-a, naravno, zamoliti poslanike da ih podrže. Dobili ste ih na klupe, ali evo još jednom.

1. *Parlamentarna skupština BiH zadužuje Visoki sudski i tužilački savjet da dalji pravac reforme pravosuđa usmjeri na pitanja ažurnosti u svim sudovima i tužilaštvima na svim nivoima vlasti, vodeći računa naročito o predmetima iz ranijih godina. Parlamentarna skupština BiH zadužuje Visoki sudski i tužilački savjet da u roku od šest mjeseci izvijesti ovaj dom šta je u tom pravcu urađeno.*
2. *Traži se od Visokog sudskog i tužilačkog savjeta da obezbijede kadrovsku popunjenost sudova i tužilaštva, tako što će se otvoriti mogućnost za prijem pripravnika i stručnih saradnika kako bi se stvorio sopstveni kadar za popunu sudova i tužilaštava.*
3. *Zadužuje se Vijeće ministara da u zakonom propisanom roku od 60 dana predloži izmjene i dopune Zakona o platama sudija i tužilaca koji će omogućiti obezbjeđenje kvalitetnog sudskog i tužilačkog kadra, te bolju nacionalnu strukturu ... unutar ovih institucija.*
4. *Parlamentarna skupština BiH traži od Visokog sudskog i tužilačkog savjeta da svi građani pred sudovima BiH imaju isti tretman, a naročito kad su u pitanju predmeti procesuiranja ratnih zločina. Takođe se traži od Visokog sudskog i tužilačkog savjeta da u roku od 60 dana predloži Parlamentu BiH strategiju rješavanja predmeta koji se odnose na ratne zločine.*

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženoj gospođi Rajilić.

Pošto smo mi preambiciozno mislili da neće biti veliki interes zastupnika po ovoj točki dnevnog reda, pa sam ja neoprezno najavio da ćemo zaključiti ovu točku, ali nećemo, znači, a ranije smo najavili da ćemo dati stanku i znači dajemo sad stanku do 16,00 sati za ručak, ali molim vas da budete točni u 16,00 sati.

BERIZ BELKIĆ:

Jesmo, ima pet, šest prijavljenih.

NIKO LOZANČIĆ:

Ima više.

/PAUZA/

NIKO LOZANČIĆ:

Za raspravu je prijavljen uvaženi zastupnik Rifat Dolić.

RIFAT DOLIĆ:

Gospodo, predsjedavajući, cijenjene kolegice i kolege, uvaženi gosti,

Visoko sudsko i tužilačko vijeće je krovno regulatorno tijelo u više segmenata pravosudnog sustava BiH kao jednog od stubova države na kojima počiva BiH i otuda dakle proističe i značaj jednog ovakvog izvještaja. Ovaj izvještaj o radu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća za 2007. godinu s moje strane zaslužuje pohvale i na nivou je uloge i značaj ove institucije za državu BiH.

Naravno, pohvale se odnose na Izvještaj, a ne na stanje u ovoj oblasti. Posebno je vrijedna pohvale transparentnost sa kojom Visoko sudsko i tužilačko vijeće izlazi i komunicira sa građanima i Parlamentom, iznoseći realno stanje i dajući preporuke za rješavanje uočenih nedostataka u svakom segmentu. Reforma pravosuđa je dinamičan i kontinuiran proces i raduje me saznanje da Visoko sudsko i tužilačko vijeće o tome ima i viziju i o tome daje konkretne preporuke. Izražavam zadovoljstvo prezentacijom stanja i preporuka u dijelu koje se odnose na disciplinske postupke i disciplinsko sankcioniranje sudija i tužilaca. Ovo je efikasan način da građani instituciji ukažu da ... još uvijek ima u neprimjereno velikom broju. Osobno sam na zahtjev građana u 2007. godini u nekoliko navrata uputio pritužbe Visokom sudskom i tužilačkom vijeću na rad sudija i po tom osnovu je uslijedila profesionalna reakcija.

Pozdravljam preporuke i namjere Visokog sudskog i tužilačkog vijeća da se profesionalni i etički standardi u pravosuđu još više približe građanima putem brošura, sredstava informiranja i drugog, jer građani su najbolji kontrolori profesionalnog i moralnog rada sudija i tužilaca. Moja kompletna preporuka Visokom sudskom i tužilačkom vijeću odnosi se na Sud u Velikoj Kladaši. Ovaj sud već godinama tavori sa nedovoljnim brojem potrebnih sudija. Bremenit je sa nekoliko afera sa sudijama i sada se kao rješenje priprema vraćanje onih sudija koji nisu dobili pozitivne ocjene u certificiranju, a s druge strane nekoliko sudija ne prolazi imenovanje bez obrazloženja iza čega se očito krije politička prošlost.

Ja neću iznositi svoja konkretna mišljenja i ocjene o ovome da se to ne bi pogrešno shvatilo, ali skrećem pažnju i dajem preporuke Visokom sudskom i tužilačkom vijeću da se aktivnije uključi u problem Općinskog suda u Velikoj Kladaši. Da je to potrebno, govori činjenica da je broj neriješenih krivičnih referata, broj izvršnih referata, broj vanparničnih referata i broj ZK predmeta na kraju 2007. godine veći u odnosu na kraj 2006. godine. Na kraju, kako je u ovom izvještaju izneseno jako puno preporuka Visokog sudskog i tužilačkog vijeća u pravcu poboljšanja stanja i otklanjanju uočenih negativnosti, to na kraju dakle predlažem da ovaj dom podrži ove preporuke Visokog sudskog i tužilačkog vijeća i usvoji sljedeći zaključak:

Zadužuje se Ministarstvo pravde u Vijeću ministara BiH da u suradnji sa entitetskim ministarstvima i drugim institucijama u BiH pokrene izmjene i dopune Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću.

Hvala lijepa.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Nanić.

HUSEIN NANIĆ:

Zahvaljujem se, gospodine predsjedavajući.

Kolegice i kolege poslanici i gosti, ja ću vam kratko u svom obraćanju po pitanju znači Godišnjeg izvještaja za 2007. godinu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH izraziti zaista svoje zadovoljstvo što imam u rukama, imao sam priliku da čitam dokument koji zaista pokriva kompletan segment iz oblasti koju pokriva Visoko sudsko i tužilačko vijeće, iz kojeg se može vidjeti stanje u toj oblasti, iz kojeg se mogu vidjeti i određeni prijedlozi mjera da bi bilo bolje, iz kojeg se može vidjeti da su oni nakon četiri godine da ta institucija je uglavnom odgovorila svom zadatku i da u njihovom daljnjem razvoju je uspješan rad, da se može reći sa zadovoljstvom da je konstatacija da se svrstavaju u red lidera vezano za reformu pravosuđa u regiji, na što BiH treba da bude i ponosna što je to tako, s obzirom na obaveze koje će u budućnosti i BiH biti stavljene vezano za potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u poglavlju pravosuđa.

I na kraju što evo i međunarodna zajednica značajnim sredstvima je od EU, vlada SAD, Norveške, Italije, Kanade, Holandije, Švedske, Španije, iznijela potrebu da pomogne ovoj instituciji i, evo ja, kao poslanik, želim također, pored Visokog sudskog tužilačkog vijeća koje se zahvalilo vladama nekih država, da i mi kao Parlament se zahvalimo vladama tih država što su omogućili da se u ovom kapacitetu uspostavi Visoko sudsko i tužilačko vijeće.

Znači, ovom zaista nemam ništa posebno dodati što se tiče potrebe da bi nešto moglo se novo dodati ili nešto što je ispušteno. Međutim, pored ovih činjenica pohvale, ja želim da ukažem evo i na nešto što su moji prethodnici rekli, i vezano s tim. Ja sam predložio zaključak sa dvije tačke, a one se tiču da u ovih 12 poglavlja imamo, koliko sam ja vidio, negdje preko 40, odnosno, možda 47 preporuka, koje su predložene od strane ... Visokog sudskog i tužilačkog vijeća u ovom dokumentu.

Između ostalog, te preporuke se odnose na sve institucije u BiH, gotovo sve institucije koje imaju određeni ... dodir sa poslovima koje radi Visoko sudsko i tužilačko vijeće, i zbog tog da ne bih čitao, mislio sam čak čitati neke ... bitne preporuke koje se tiču Vijeća ministara, nešto i Vlade Federacije, Brčko Distrikta, Vlade RS, kantonalnih ministarstava pravde itd., da ne bi znači te stvari nabrajao, ja sam ponudio znači taj zaključak, s obzirom na veliki broj ovih preporuka: *Zadužuje se Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH da predložene preporuke dopuni i učini provodivim u smislu jasnog zaduženja i rokova za institucije na koje se preporuke odnose.* Jer ostaje zaista veliki broj preporuka, potrebnih preporuka, međutim one će, bojim se, ukoliko se ne odrede jasni rokovi, ukoliko se ne odrede zadužene institucije za pokretanje inicijativa za te stvari, pa će one ostati na nivou preporuka.

I druga stvar je također vezano za ovaj zaključak, znači: *Zadužuje se Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH da u svom godišnjem izvještaju za 2008. godinu dostavi informaciju o izvršenju navedenih preporuka.* Sa ovim zaključkom ja cijenim da bi ovaj godišnji izvještaj bio kompletan i on bi imao za posljedicu prihvatanjem ili usvajanjem ovog izvještaja, imao bi za posljedicu određene aktivnosti institucija u BiH da bi se stanje, ono koje je evidentirano da predstavlja problem daljnjem napretku, da bi se moglo popraviti.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Džaferović.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, kolegice i kolege,

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH ima i razmatra razne vrste informacija, izvještaja o radu, godišnjih izvještaja i šta sve još ne i povodom toga različito postupaju. Neke on usvaja, neke prima na znanje, neke samo razmatra, neke ima pravo da promijeni i ja sam jedno vrijeme razmišljao zašto je to zapravo tako. ... Ako smo mi Parlament, onda shvatimo da to zaista tako treba da bude i da dobro treba da čitamo u zakonu svoju ulogu kada pristupamo nekom od tih izvještaja, jer je duboko vezano za princip samostalnosti i nezavisnosti sudske vlasti u BiH, ono što je dato nama kao Parlamentu ili bilo kome drugom organu u BiH, a tiče se pravosuđa kao kapaciteta, odnosno kao nadležnosti.

Zašto ovo govorim? Ovo govorim zbog toga što se vrlo često u Parlamentarnoj skupštini BiH – valjda pod uticajem, svi smo mi ljudi koji su živjeli i ranije prije 90. godine, čini mi se pod uticajem moguće dakle i tog perioda – ponekad pogrešno razumijeva današnja uloga i odnos recimo između sudske i zakonodavne vlasti, zakonodavne i izvršne vlasti. Ja imam potrebu povodom ovog izvještaja, a prateći i diskusije koje su bile danas ... na Parlamentu i prijedloge ovih zaključaka, da kažem nekoliko rečenica.

Dozvolite mi da iznesem jednu praksu koja je u okviru Ustavnopravne komisije, a tiče se odnosa zakonodavne i izvršne vlasti, ovo je jako važna stvar, da ovaj dom ne bi napravio neku grešku i izvinite mi ako ovo moje izlaganje liči na neku vrstu seciranja, to mi uopće nije namjera. Namjera mi je da zaštitim prije svega ovaj parlament da ne upadne u grešku i da ne napravi problem. Brojni građani u BiH pa i institucije su jedno vrijeme bile jako navalile na ustavnopravne komisije, na vas kao kolegij, pa onda na nas kao ustavnopravne komisije, sa zahtjevima za, kako su to nazivali, autentičnim tumačenjem zakona. Zakon donosi Parlament, a izvršava ga izvršna vlast. Imaju institucije koje su zadužene za izvršenje vlasti, zakona, sudovi, naravno Parlament ne izvršava zakon. Ali se vrlo često, da se zaobiđu organi koji izvršavaju i primjenjuju zakone, prema Ustavnoj komisiji obraćalo sa pitanjem da se pod firmom autentičnog tumačenja zakona da odgovor na pitanje praktične primjene zakona. Mi smo tada shvatili da možemo upasti u zamku i da možemo početi i mi kao zakonodavac da primjenjujemo praktično ovaj zakon, i onda u društvu nastupa potpuna konfuzija. I naravno, mi smo tu stvar izbjegli i došli do te mjere da smo osjetili potrebnim da i same procedure autentičnog tumačenja zakona uredimo na drugačiji način i dali odgovarajuće sugestije našoj Interresornoj radnoj grupi koja treba to da radi.

Ista stvar je kada je u pitanju pravosuđe. Vrlo je dakle opasno ukoliko mi u bilo kom segmentu, pa i u segmentu razmatranja godišnjeg izvještaja, dođemo u poziciju da se upetljamo u nešto što nije naš posao. Onaj maloprije primjer Ustavnopravne komisije i praktične primjene zakona, ja sam samo naveo kao jedan zoran primjer, koji sam ja doživio radeći u ovom mandatu u Ustavnoj komisiji i zbog toga mislim da trebamo svoju ulogu kada je u pitanju ovaj izvještaj primjeriti onome što je zaista naša uloga. Ja, ulogu Parlamenta kada su u pitanju pravosuđe, kada je u pitanju pravosuđe u BiH, pa i rad regulatora nezavisnosti pravosuđa koje se zove Visoko sudsko i tužilačko vijeće, to je dobro definirano u prethodnoj diskusiji, vidim u tome da mi primimo godišnji izvještaj, da kažemo o njemu sve što ima da kažemo, da to čuju ljudi koji prate rad Parlamenta i koji su podnijeli taj izvještaj, ne samo nama nego i drugim institucijama u BiH, i da naravno u sklopu svojih ovlaštenja kasnije vide šta je to što je korisno, što mogu, što ne mogu, što trebaju ili što ne trebaju da usvoje.

Ne vidim našu ulogu kao ulogu tijela koje će donositi zaključke i obavezivati pravosuđe na konkretne postupke. To je jedan ozbiljan problem. I ko god misli da je moguće da mi donosimo zaključke i da mi svojim, mi donosimo zakon, i mi smo zakonom kazali: vi ste nezavisni, samostalni, izvolite, radite po zakonu! Mi im možemo dati sugestije povodom njihovog izvještaja. Zato mi njihov izvještaj ne usvajamo, nego ga primamo na znanje. I ja pozivam Parlament da dobro razmotri ovu stvar. Možda ova ideja neće proći u Parlamentu danas, ali ja sam sretan jer imam priliku da joj kažem i da je testiram kod šire javnosti, ne samo ovdje u Parlamentu. Ja mislim da Parlament, niti bilo koje drugo tijelo, ne može svojim odlukama obavezivati organe koji su u segmentu obavljanja vlasti samostalni, koji se tiču njihovih kompetencija i njihovih nadležnosti.

I ovdje se stvar ne završava. Stvar se ovdje zapravo komplikuje. Ovo je manji dio problema. Veći dio problema je odnos Ministarstva pravde i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, a da ne govorim sada o odnosu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća – sudova i tužilaca u obavljanju njihove sudske i tužilačke funkcije. Ako odemo još u tu dimenziju, onda je stvar gotova, komplikovana, i ovo sam samo naznačio kao jednu stvar oko koje mi ovdje treba da povedemo računa. Ako bih sada govorio o ovom izvještaju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, Ustavopravna komisija ga je razmotrila, mi smo ga ocijenili jednim vrlo solidnim izvještajem, izvještajem, kakvi bi trebali da dolaze pred Parlament BiH, dakle ozbiljno važnim izvještajem, i, ako bih trebao da se osvrnem na nešto, puno je toga, a ja ću samo jednu stvar kazati kada je taj izvještaj u pitanju: da mi je drago da se u jednom segmentu vlasti u BiH makar pokušava sprovesti odluka suda o konstitutivnosti, odnosno ravnopravnosti naroda na cijeloj teritoriji BiH. To se vidi iz etničke strukture izabranih sudija i tužilaca i ako moj glas može išta da znači i moja poruka, onda je ona: nastavite da radite tako, da primjenjujete odluku u odnosu na popis stanovništva iz 1991. godine, jer to je tako važna stvar kada je u pitanju ravnopravnost naroda i sve ono što se veže, što se veže za to. To je za mene jedna od najvažnijih stvari koju je ova reforma donijela i daj Bože da to bude i u drugim segmentima bosanskohercegovačkog društva.

Kada su u pitanju neki moji pogledi na budućnost, reforme, ja mislim da postoji nekoliko prioriteta u BiH. Ja sam o njima do sada nekoliko puta javno govorio. Prvo, ja mislim da mi sudsku vlast trebamo na adekvatan način situirati u Ustavu BiH i da to treba da bude predmetom buduće ustavne reforme u BiH. Druga stvar koju mislim da treba uraditi u BiH kada je pravosuđe u pitanju: osnovati Vrhovni sud BiH. Mi se oko toga vjerovatno ne slažemo ovdje u ovom parlamentu i ja to znam. Ali, to da treba, želim to javno da kažem, jer postojeće stanje u BiH neće u budućnosti moći izdržati iole ozbiljnu kritiku kada je u pitanju ujednačenost u zaštiti ljudskih sloboda i prava. Od BiH će se to tražiti, ja znam šta to znači i tvrdim, što bi rekao moj kolega Martin Raguž, odgovorno vam tvrdim da to neće biti moguće uraditi, a da se ne formira Vrhovni sud BiH. Vrlo ozbiljno pitanje koje će se pred nas postaviti, po mom dakle mišljenju, u budućnosti je vezano opet za princip nezavisnosti, jer princip nezavisnosti zahtijeva jedinstveno i samostalno budžetiranje sistema sudske vlasti u BiH. To će biti tema kojom ćemo se tek baviti u BiH, i ja želim da je povodom ovoga izvještaja danas ovdje kažem. Neće moći izdržati praksu ili kritiku parcijalno procesno sudsko zakonodavstvo, ono će morati biti unificirano u BiH. Mi ga danas nemamo unificirano, imamo harmonizirano. To je jedan stepen ... po tome i ozbiljan problem zbog čega mi na sudove i tužilaštva, odnosno posebno na sudove, gledamo sa nekom drugom dioptrijom gdje je veliki broj predmeta, a zapravo to su predmeti koji se tiču onoga zašto je pravosuđe najmanje odgovorno. Čitav sistem se mora potruditi da riješi pitanje komunalnih predmeta koji danas čine 90% praktično zaostatka u radu sudova.

To je moje mišljenje o vrstama izvještaja i odnosu Parlamenta prema njemu, moje mišljenju o izvještaju o radu i moj pogled na budućnost reforme pravosuđa kojeg iznosim, kada je u pitanju ovaj izvještaj.

Kada su po srijedi zaključci koji su predloženi, ja ih ne bih komentirao. Nema potrebe za tim. Ali ću samo reći da je potpuno neprihvatljivo i suprotno principu samostalnosti da, recimo, Parlament obavezuje Vijeće ministara da analiza preporuke Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Ponekad i pored možda najbolje namjere, stvari mogu da izgledaju čudno, pa je recimo vrlo čudno kada se kaže da se traži od Visokog sudskog i tužilačkog vijeća da svi građani pred sudovima BiH imaju isti tretman, što je naravno potpuno normalno: moraju imati isti tretman; a onda, kaže, a naročito kada su u pitanju predmeti procesuiranja ratnih zločina. Ovdje se sugeriraju dva tretmana, koliko ja vidim, jer ova riječ *naročito* govori o tome. Ja se nadam, ja pretpostavljam šta je autor mislio pod ovim da kaže i naravno svi moraju biti jednaki pred zakonom i sve procedure, svi zakoni, odnosno, svi građani trebaju biti jednaki. Ja se nadam da ovdje autor nije želio da kaže, kada su u pitanju zločini, da to bude neki optički balans. Ja sam sretan da to nije želio da kaže, jer to jednostavno, jer to jednostavno nije moguće. Postoje osumnjičeni, postoje predmeti, postoji red i postoji, postoji zakon.

Hvala Vam, gospodine predsjedavajući, što ste me upozorili na vrijeme i što ste me naravno saslušali. Toliko.

NIKO LOZANČIĆ:

Hvala Vama.

Sljedeći je prijavljeni uvaženi zastupnik Momčilo Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Evo, ja ću kraće tako da neću dati predsjedavajućem priliku da me upozori na vrijeme. Ono što sam govorio na Ustavnompravnoj komisiji, u jednoj rečenici ću i ovdje reći. Naime, ovaj materija ili ovaj izvještaj sadrži niz preporuka, koje moram reći da bi bilo dobro, znači, da uz ovaj izvještaj imamo i izvještaj Savjeta ministara ili mišljenje Savjeta ministara o tim preporukama. I to je za mene najvažnije, dakle pored svega ovoga što piše ovdje u ovom izvještaju o radu, poslije svakog poglavlja imamo niz preporuka. Ja nisam siguran da ovim preporukama možemo tako lako danas prihvatanjem ili neprihvatanjem na znanje ovog izvještaja mi u stvari prihvatamo na znanje i ove preporuke. Da li to znači da su one za nekog obavezujuće ili ne? I da li će Savjet ministara po ovim preporukama raditi ili ne, to je ono o čemu je i gospodin Nanić pokušao nešto svojim zaključcima reći.

Evo, ja sam uzeo nekoliko samo primjera, recimo na strani 29. imamo preporuke koje, recimo, gdje se traži, smatra Visoko sudsko i tužilačko vijeće ... da je potrebno da nadležni organi razmotre mogućnost uvođenja naknade za odvojeni život od porodice i naknade za smještaj sudija i tužilaca. Dakle, bilo bi dobro da sad imamo stav Savjeta ministara o ovom pitanju jer se očekuje da Savjet ministara ta pitanja na neki način rješava. Ili Visoko sudsko i tužilačko vijeće bi trebalo da ima nadležnost za predlaganje sudija Ustavnog suda. Mi znamo, dakle da ima o ovom Ustavnom sudu smo dosta toga govorili, posebno u prošlom sazivu, u ovom nešto manje.

Pa onda, recimo, imate na strani 50. preporuke: 'Razmotriti uspostavljanje regionalne upravljačke strukture koju bi činili predsjednici sudova sa područja jednog kantona ili okruga da predstavnici organa za pravosudnu upravu pružaju podršku takvom tijelu.' To je ozbiljno pitanje daljnje reforme u ovoj oblasti i neko bi trebao da kaže je li ova preporuka realna ili nije realna, šta ona podrazumijeva sa svoje strane ili je ona na ovakav način posmatrana mrtvo slovo na papiru, odnosno pisanje Visokog sudskog i tužilačkog savjeta koje niko neće ozbiljno razmotriti.

Na strani, recimo, 59. imamo 'potrebu da se usvoji zakonski okvir koji će snositi troškove za finansiranje svih pravosudnih institucija iz jednog izvora.' Znači, da li je ovo nešto što se može podržati kao preporuka i šta znači finansiranje iz jednog izvora, ovoga.

Imamo dalje, recimo, na strani 67. 'imenovati stalne vanjske saradnike u vrhovne sudove koji bi radili za potrebe Centra za sudsku dokumentaciju, uključujući i zaposlene u vrhovnim sudovima i sudije.'

Pa ne znam, evo strana 103., gdje okrenete na ove preporuke, imate vrlo interesantne preporuke o kojima ja mislim da je Savjet ministara, prije svega Ministarstvo pravde, onda Savjet ministara, trebao dati potpuno jasno mišljenje i dostaviti uz ovaj izvještaj.

Recimo, kaže ovako: 'građani treba da prestanu razmišljati da je plaćanje računa dobrovoljno.' A to je, šta znači, to je preporuka građanima da prestanu razmišljati da je plaćanje računa dobrovoljno. Pazite, to je sistem. Znači, građani razmišljaju tako dokle dok mogu da plaćaju. Kad ne mogu da ne plaćaju, neće razmišljati tako, nego će plaćati. I sad da ne idem dalje, obećao sam na početku da neću dozvoliti da me opominje predsjedavajući, zbog toga sam ja mišljenja da bi bilo dobro da se ovaj materijal vrati, ne da ga primimo danas na znanje nego da ga vratimo, a da Savjet ministara po ovim preporukama da svoj stav i dostavi ga Predstavničkom domu, i takav sam zaključak i predložio.

Hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Hvala, uvaženi kolega.

Sljedeći je prijavljeni uvaženi zastupnik Martin Raguž.

MARTIN RAGUŽ:

Hvala lijepo. ... Izvješće je motivirajuće, puno je već bilo govornika i ja ću samo sada racionalizirati ovo što sam bio pripremio i stvar su preporuke ovdje, nešto čega se svi trebamo držati i oko čega, vidim, imamo i različita mišljenja. I ako pođem od pretpostavke, temeljne demokratske pretpostavke da sudstvo i pravosuđe mora biti neovisno i da je cilj ove reforme pravosuđa, u stvari, jednakost svakog čovjeka pred zakonom, jasno je da taj cilj ne može napraviti samo Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće, nego u tom lancu su odgovorne zakonodavne i izvršne institucije.

I, evo to je razlog zbog kojeg sam se ja javio. Ovdje imamo četverogodišnji rezultat rada, evo ja ću samo ilustracije radi, imenovano je preko 1.200 sudaca, tužilaca i stručnih suradnika, centri za edukaciju itd., prostorije, financiranje i donatori i ocjena – vodeći lider u reformi u

regiji. I hajde, ja zaista mislim da ovo zaslužuje čestitke na učinjenom, ali onda imate strašne kontradikcije pa na strani 73., samo ću citirati, kaže: *Kadrovska osposobljenost Tužilaštava*, pa kaže: *U periodu od 2004. do 2007. napustilo je samo u Kantonu Sarajevu 16 tužilaca*. Ja ne znam kako možete biti vodeći lider, a imate ovaj egzodus ključnih ljudi koji trebaju biti ovaj okidač u pokretanju postupka. I drugo, najčešći je razlog odlazak na druge dužnosti, tehnički uvjeti rada, prijetnje sigurnosti, niže plaće itd. E pa razgovor o ovome: nije mi jasan ni rad pravosuđa, to je zadaća Ministarstva pravde, Parlamenta itd. i neko treba napraviti tu strategiju kako stvoriti taj ambijent u kome ti ljudi mogu raditi, a da se ne plaše, ne za život nego za osmijeh nečiji. I mislim da Parlament stvarno mora o ovome debelo, debelo razmotriti.

I druga, druga dimenzija jeste evo ta priča, imamo ih, dvije vrste prava; jedno, kad su u pitanju osumnjičeni za ratne zločine ili neki drugi postupci i naravno tu se možemo složiti svi skupa da ne smijemo praviti nikakve razlike, a isto tako jasno je ovdje da tu strategiju ne može donijeti samo Visoko sudsko i tužilačko vijeće, nego Vijeće ministara zajedno sa ovim parlamentom i ta strategija bi trebala nas obvezivati da je što prije ima. To je naša zadaća, nije to miješanje rada, nego neke stvari ovdje mora uraditi Parlament, neke Vijeće ministara, neke Ministarstvo pravde, neke niži organi. I to su te preporuke, njih ima nekoliko desetina i neko bi trebao, suvišno je komentirati ove preporuke, na način da vidimo što će raditi Parlament, u kojim rokovima, što ministarstva, što međunarodna zajednica, što ovaj, što u proračunskim sredstvima treba planirati, što u promjeni zakona. Ja mislim da bi trebalo uraditi Ministarstvo pravde temeljem ovog izvješća, u suradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem, i dostaviti ih na razmatranje Parlamentu, jedan pregled zdrav, transparentan i racionalan – kako i na koji način realizirati dio ovih preporuka, s ciljem da se ta uspješna reforma nastavi, da damo podršku i da ova zemlja zaista izgradi tu najvažniju ulogu svake vlasti kako Bog zapovijeda i kako dolikuje, a ne kao ...

Evo, hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeća je uvažena zastupnica Azra Hadžiahmetović. Replika, ispričavam se. Repliku ima uvaženi zastupnik Ekrem Ajanović.

EKREM AJANOVIĆ:

Ja neću dužiti, gospodine predsjedniče i kolege i kolegice, ali ću ipak iznijeti svoje mišljenje na izlaganje dva moja prethodnika. Ako se stvori neka institucija, pa bila ona u sudskoj vlasti ili u izvršnoj vlasti ili zakonodavnoj, nije bitno, ja lično smatram da ako ljudi koji rade u tim institucijama vide da postoje određeni defekti u radu sistema kao cjeline, onda svakako da oni imaju ne samo mogućnost nego oni i moraju predložiti preporuke da se to u sistemu popravi. I mislim da bi ovaj izvještaj bio nepotpun da nema ovih preporuka. A sad je stvar, preporuka sama po sebi kaže da se preporučuje nekome ko je nadležan da razmisli o tim procesima a, kada razmisli, on će sam izučiti da li postoji ta preporuka, da li je opravdano, da li je treba promijeniti, da li je treba dograditi. I prema tome ne vidim uopšte razloga da se ovaj izvještaj vraća ili samo radi toga što postoji u njemu preporuka. To je moje stajalište. Ja lično smatram i bio bih sretan kad bi u svakom izvještaju bile određene preporuke za poboljšanje rada svih institucija koje sudjeluju u jednom lancu, hajmo reći, vlasti bilo koje, zakonodavne, izvršne ili sudske, jer to

olakšava drugim institucijama da uoče određene promjene i, ako je potrebno, te promjene treba da se mijenjaju.

A na kraju moram da kažem, bez obzira na mišljenje mnogih, ova je reforma svakako dobro uspjela i dobro napreduje, a da je potrebno, evo sad ću reći, za naše tijelo, znači zakonodavnu vlast da ona treba da uradi i pročešlja sve određene zakone, koji, po mom sudu, ... su nedorečeni, generiraju određene, određene promjene u društvu koje nisu poželjne. Prema tome preporuku u svakom slučaju podržavam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Uvažena zastupnica Azra Hadžiahmetović.

AZRA HADŽIAHMETOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući. Kada sam dobila ovaj izvještaj, mislila sam, evo, konačno ću dobiti i odgovor u ovom izvještaju na pitanja koja sam Visokom sudskom i tužilačkom vijeću postavila za ovom govornicom prije godinu dana i na koja nikad nisam dobila odgovor. I već u nekoliko navrata su bila u izvještajima postavljena pitanja, neodgovorena pitanja koja su upućena Visokom sudskom i tužilačkom vijeću, i evo ja se nadam da će možda i danas, ukoliko bude obraćanja nekoga iz Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, možda biti prilike da dobijem i usmeno; ako ne u normalnoj proceduri, usmeno odgovor na postavljeno pitanje.

Naime, ja ću vas samo podsjetiti da sam prije godinu dana postavila pitanja koja su se dobrim dijelom odnosila na starosnu strukturu imenovanih sudija i pitanje koje se odnosilo, između ostalog, zašto sudije odlaze u penziju sa navršenih recimo 65 godina starosti kao što su prema odredbama zakona koji regulišu tu materiju u oba entiteta obaveze, između ostalog, svih institucija, odnosno organa. Naime, prema podacima kojima sam tada detaljnije raspolagala, između ostalog, bilo je uočljivo da smo imali sudija sa 67-68 godina i koji su sami donosili odluku kada će odlaziti u penziju. Ja mogu razumjeti da negdje postoji zaista deficitarnog kadra, ali slučajno znam da pravni fakulteti u BiH, koji su sami po sebi brojni, svake godine jako puno diplomiranih pravnika izađe iz tih institucija, i to je bio povod zašto sam postavila to pitanje. I, vezano za to pitanje, bilo je pitanje koje se tiče odredbe zakona koje je ovaj parlament donio: ko ocjenjuje psihofizičku sposobnost sudija što je zakonska obaveza, odnosno zakonski uslov prilikom izbora sudija.

Kada je riječ o samom izvještaju, ja sam odmah potražila naravno odgovore u naslovima koji su prikazani. Usput da pomenem da zaista ovaj izvještaj, iako nisam pravnik, ali ovaj izvještaj pruža zaista dovoljno svima onima koji hoće da razumiju dokle se došlo, dovoljno materijala, i u tom smislu i pohvale. Kada je riječ o odgovoru na ovo moje pitanje, recimo koje se ticalo starosne strukture imenovanih sudija i tužilaca, na strani 26. našla sam samo jednu tabelu, bez ikakvog čak i komentara da je nešto problematično ili da je nešto dobro, odnosno da nije problematično. Pa sam recimo između ostalog uočila da je prosječna starost, kako ja to tumačim, ovdje 55 godina starosti kod imenovanih sudija u Sudu BiH, 58 godina u vrhovnim sudovima u Federaciji i Republici Srpskoj, 53 recimo u Tužilaštvu Federacije i Republike Srpske, odnosno vrhovnim sudovima, uzimam sa kantonalnim i okružnim sudovima, što je još jedan prilog upravo onoj tezi o kojoj sam govorila, zbog čega sam između ostalog i prije godinu

dana postavila ovo pitanje. I bilo mi je zaista iznenađujuće da u preporukama recimo na ovu oblast naiđem na imenovanje stručnih saradnika, uvođenje naknada za odvojeni život, nadležnosti vezano za imenovanje sudija Ustavnog suda, između jedne riječi u smislu korekcija, koliko postoji, a očito da postoji potreba korekcija ovih, da kažem, malo starosne strukture kada je u pitanju sastav sudija, odnosno tužilaca.

Ja ću se između ostalog i referirati i na prijedlog zaključaka koje je predložila SDA i cijenim da su oni upravo i u funkciji da ove izvještaje učinimo malo i proaktivnim, odnosno iskoristimo u smislu i prijedloga da na neki način Parlamentarna skupština podstakne neke aktivnosti kako bismo ojačali te institucije. Ja bih u tom smislu i predložila recimo da preporuke – bez obzira što imamo različita mišljenja o njima i što bi možda ona mogla biti i drugačija, ja cijenim da su došla upravo od onih institucija koja dišu sa problemima sa kojima se suočeva – da, između ostalog, recimo, te preporuke i adresira ili pretvori u formu nekog akcionog plana, jer se dio preporuka odnosi i na one institucije koje nažalost neće imati priliku da raspravljaju o ovom izvještaju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Dobrim dijelom, recimo, nadležnosti za donošenje nekih zakona se tiču i entitetskih parlamenata i u tom smislu jedna sugestija i preporuka može da se ovo pretoči u formu ... nekog akcionog plana.

I još jedna napomena, možda kao dopuna ovim zaključcima, ne bi bilo loše, s obzirom da je reforma pravosuđa jedna od najznačajnijih i na putu zemalja ka članstvu u EU, u nekim zemljama je bila posebno problematična, kod nas na svu sreću do sada se smatra možda jednom od uspješnijih reformi, bez obzira na razloge, možda i nezadovoljstva nekoga, hoću da pomenem potrebu da upravo zbog specifičnosti BiH, nošenja sa problemima zaostalih predmeta iz perioda kada smo bili preokupirani nekim drugim stvarima ili recimo pitanja bavljenja ratnim zločinima itd., što nije specifikum nekih rugih zemalja – da možda dobijemo jednu informaciju na koji način recimo ova Parlamentarna skupština može pomoći kako bi ova reforma postigla onu dinamiku u ukupnom setu reformi na putu BiH ka članstvu u EU.

Zahvaljujem.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Sljedeći je uvaženi zastupnik Slavko Jovičić.

SLAVKO SLAVUJ JOVIČIĆ:

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo, na početku ... /odmaknut od mikrofona/ ... od ove institucije kada je bio prisutan tadašnji glavni tužilac gospodin Marinko Jurčević od njega sam tražio pred Parlamentom da nam pripremi petogodišnju strategiju oko rješavanja predmeta ratnih zločina. Dakle, ovdje pred nama ima stenogram. I za divno čudo još nekoliko međunarodnih konferencija, podsjetim ga na to, i onda se stalno pojavljuje u medijima i da obećanje da će to uraditi. Čovjek ode, i sad vidim ovu strategiju u nekim naznakama formiranjem nekih komisija. Ali napraviću jednu digresiju koja je vrlo bitna za mene. Zalaže se da pravosuđe bude nezavisno i prvo od politike, od nas. Ali nažalost ono je nezavisno od političara, nezavisno je od građana, nezavisno je samo od sebe, ali je zavisno od lopova i kriminalaca. Čitaju li ta gospoda barem „Slobodnu Bosnu“ ili „Dnevni avaz“ ili neki list, pa da vide da po četiri-pet stranica dnevno lopova, kriminalaca, ovoga, onoga, i ništa ne rade.

Sad će neko reći ja vršim pritisak na sudstvo i tužilaštvo. Nije tačno. Ja sam uvijek bio protiv u ovom parlamentu da primamo bilo kakve izvještaje k znanju, jer nažalost oni neće primiti k znanju kad i njima nešto kažemo i to je velika suprotnost i divim se kako su fino upakovali, odštampali ovu knjigu da bi je poželila svaka biblioteka u svijetu. I dole su naveli kako o njima fino mišljenja ima Evropska komisija i neka nevladina organizacija, a da su dali prostor kakvo o njima mišljenje ima narod, ta knjiga nikad ne bi bila odštampana. Jer samo su oni gori od nas. Samo narod gore mišljenje ima o tužilaštvu i sudovima od nas političara. Dakle, možemo mi ovdje misliti da smo mi najljepši, najpametniji izabrani, važno je šta narod misli. A narod o sudovima i tužilaštvu i pravosuđu misli sve najgore. Ali će oni uljepšati izvještaj, sa statističkim podacima nas bombardovati i ne znam samo gdje nađoše ovako masnog papira, ovo fino ga upakovaše. I tu sam knjigu koristio dok sam ovo pročitao i na svu sreću odmah bacio, jer ko će ovo držati po regalima. Odgovara meni zelena boja, ne smeta meni ni jedna boja i nek farbaju u bilo koju, al' nek ne farbaju nas.

Dakle, fokusiraću se na taj segment ili poglavlje ratnih zločina. Ja nikad u svojim javnim istupima, a pogotovo sad u Parlamentu ili bilo gdje, nisam tražio, ponavljam, stalno balans u količini počinjenih zločina. Tražio sam balans u količini pravde. Pravda podrazumijeva da je neko kriv, a neko je žrtva i onome ko je kriv treba se izreći presuda. Ja ovim ne želim da vršim pritisak da kažem da moraju osuditi sve od tamo, ne znam ... 15.000 koliko ih ima prijava za tri ili četiri godine. Ali nažalost od njih ne možete dobiti informaciju u kojem statusu je taj predmet, koji tri godine po nekim ladicama hoda. Je li on osnovan od strane tužioca, hoće li to sud procesuirati, je li on odbačen? Zato ponavljam opet – oni su nezavisni od svakoga.

Ja se zalažem zaista za reformu pravosuđa i divim se, eto uspjeli smo malo, ali ću reći mišljenje, neću pominjati barem ovaj izvještaj, kako imaju obraza da se fale da su nešto uradili. Ne smijemo im mi određivati plate, jer je, niko ih nije pomenuo u medijima, a tri mjeseca ako nije Belkić tamo ili Niko, jesam ja sigurno, svako je. Samo poslanici sebi. A oni traže u nekim izvještajima i odvojene živote i, ne znam, sve im treba dati. Pa kad ćete vi jednom rezultat neki, pred narod izaći, a ne da pravite farsu tamo, molim vas lijepo. Za dokazanog kriminalca, vi ste se nagodili tamo i uzeli 400.000 maraka, a on državu opljačkao za 200 miliona!

Ja ne znam, stvarno, hoćemo li mi uljepšavati ovu situaciju u BiH samo zbog toga da se nekom dodvoravamo, pa će se večeras pojaviti informacija kako su ovu napravili tako uspješnu reformu, da ja bez njih ne mogu da živim. Ja ponavljam stalno: slušaj šta narod priča! I sad, zar nam nije najbolji indikator, ne znam ko je predstavnik Visokog sudskog, ima li ovdje, možda se, vi, je li, e na vas se ne odnosi, ali prenesite to. Zar vama nije glavni indikator da u vas niko iz RS nema povjerenje. Ja sam protiv toga, otvoreno ću reći, da nosi tužiocu u Beograd da procesuiru predmete, a kod nas ne može doći na red. Šta vi dalje pričate, kakve izvještaje pravite, a onda drvlje i kamenje u medijima kako može suditi Beograd, kako može Srbija, kako ne radi BiH. Zato što vi ne radite! E sad, kad vam sve ovo kažem, onda tražim vašu strategiju koju sam tražio prošle godine. Zašto ne izađete pred Parlament i kažete - pet godina je rok da završimo sa ratnim zločinima, najbolnijom tačkom ovog društva, ovog naroda, da dođe do takvog povjerenja, do pomirenja. Pitanje je da li će ikada doći, jer je to individualni čin. I tražite, recimo, evo sad hipotetički 200 tužilaca, 200 sudija. Pa za ovu državu se isplati da se zaduži u inostranstvu kreditom da ovo razriješi da narod mirno živi, a ne da odugovlačite 50 godina, pa svaki novi proces samo više usložnjava međuetničke i međunacionalne sukobe, netrpeljivost. Vi tome doprinosite.

Dakle, nemojte vi lično, gospodo predstavnici, shvatiti da se to na vas dvojicu, sad vas vidim dvojicu, nažalost, neko vas je ovdje uvalio, poslao vas, vi niste krivi. Oni koji su odgovorni za ovo, a vi ste novi, je li, predsjednik; ko te uvali u ovo, čovječe, pa dobro, pitaću ja tebe mnoge druge stvari. Možeš nam slati izvještaje k znanju, ali ćeš ovdje polagati račun, ne meni kao političaru nego narodu, narodu. I ovo nije prijetnja, ovo nije prijetnja. Ovo je jedan korektan odnos da narod o vama kaže da bilo šta radite. Pa ima li institucije sa kojom je ovaj čovjek, obični građanin, nezadovoljniji u ovoj zemlji nego vama. Nema. Sto hiljada praznih stepenica, onda su neke druge organizacije.

NIKO LOZANČIĆ:

Uvaženi kolega, ako mogu ja samo da usmjerim vašu raspravu, neću Vas još prekinuti, ali danas raspravljamo o Godišnjem izvješću Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, a ne o izvješću sudova i tužitelja.

SLAVKO SLAVUJ JOVIČIĆ:

Dobro, ali evo gospodin, to je on, persona, ali neće biti persona da nam gata, nego dobro došao ovdje da nam kaže šta je ovo, dokle će izluđivati izvještajima, a ovo nije tako. Narod nezadovoljan, evo završiću time, mogao bih danima govoriti. Ratni zločini ključ su rješenja problema i međunacionalnog povjerenja u ovoj zemlji. Izadite jednom sa strategijom, stalno vas prozivam, prozivam preko medija, u Parlamentu! Ovdje tražim da jednom kažete – šta i kako ćete riješiti? Nemojte tjerati ljude da idu, ponavljam vam to da zapamtite, da idu u Beograd, da traže pravdu u Americi, a vi ovde postojite. I nemojte, ponavljam, misliti lično, nego svi ste vi tu u tom sistemu. Pogledajte novine, ako meni ne vjerujete. Svako se na vas žali. Na tužioce, sudije, pravosuđe, ovo ono. Uozbiljite malo to.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženi kolega.

Sljedeći se za raspravu prijavio uvaženi zastupnik Šemsudin Mehmedović.

ŠEMSUDIN MEHMEDOVIĆ:

Gospodo, predsjedavajući, dame i gospodo zastupnici, nastojat ću da vrlo kratko ukažem na neke zamke koje sam ja uočio u ovom Godišnjem izvještaju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća za 2007. godinu.

Naime, koeficijent protoka predmeta, znači odnosa primljenih neriješenih predmeta, konstatovan u osnovnim općinskim sudovima koji nose većinu predmeta a naznačeni su na stranama 167, iznosi oko 122%. Uočljivo je da svi referati rješavaju približno broj zaprimljenih predmeta, te da jedino prekršajni referat rješava gotovo dvostruk broj predmeta, na osnovu čega zaključujem da upravo ovom referatu pripada smanjenje broja predmeta u sudovima od 44.600 predmeta. U ovome ne treba zanemariti podatak, konstatovan na strani 168 ovog izvještaja, da je nastupila zastarjelost procesuiranja 63.535 prekršajnih te 486 krivičnih predmeta, što smatram vrlo negativnim djelovanjem, te zaključujem da je jedino od izvorišta smanjenja broja predmeta konstatacija zastarjelost. Znači, bojim se da ovo, da je lažna slika o efikasnosti sudova i tužilaštava zbog upravo zastarjelosti predmeta.

Drugo, s obzirom na prethodnu konstataciju da sudovi u ovom trenutku približno rješavaju broj predmeta jednak ... predmeta, osvrnuo bih se na način na koji je to ostvareno, te bih se pozvao na kvantitet rada osnovnih i općinskih sudova na stranama 171. i 173. koji u prosjeku iznosi oko 165%. Zaključujem: Visoko sudsko i tužilačko vijeće uz pomoć predsjednika sudova su jednim pritiskom ostvarili ovakvu efikasnost, odnosno ovakav povećan stepen efikasnosti rada sudija.

Dalje, sljedeće što bih htio primijetiti da konstatacija na stranama 135. i 164. da je priliv predmeta u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu povećan ukupno u sudovima za 41%, a u osnovnim i općinskim za 53%. Konstatujem da presude sudova ne ostvaruju željene efekte prema građanima, jer cilj nije smanjenje broja predmeta po principima udarničkog rada, odnosno pritiskom na sudije da rade što veći broj predmeta, već da presude svojim kvalitetom ukažu građanima na granice primjerenog građanskog postupanja.

Dalje, s obzirom da u ovom izvještaju ... ne daje se dovoljno informacija iz građanskog, upravnog, privrednog i drugih referata, prethodnu tezu ću elaborirati kroz podatke iz krivičnog i prekršajnog referata. Naime, prekršajni odjeli u osnovnim i općinskim sudovima riješili su 360.850 predmeta, kako je to rečeno na strani 167., dok je u ovim sudovima na krivičnom referatu bilo 14.297 osuđujućih presuda. A većina, odnosno 77% po kaznenom nalogu po kome najviše može biti izrečena novčana kazna. Broj izrečenih novčanih kazni je 94.105 u ukupnoj vrijednosti od 18.614.457 što iznosi manje od 200 KM po rješenju ili po presudi. To je konstatovano na strani 168.

Dalje, okružni sudovi, koji sude teška krivična djela, izrekli su 75 predmeta; u 75 predmeta novčane kazne, u ukupnom iznosu od 61.070 KM. Dakle, u prosjeku od oko 800 KM po presudi, kako je to navedeno na strani 154. Nije jasno kakve su to odluke donesene u najmanje 3/4 prekršajnih predmeta, što je najmanje 270.000 predmeta, kada se zna da su novčane kazne osnovne kazne u prekršajnom. Da li su to ukori, opomene itd, što svakako može imati negativan efekat na ponašanje građana u prekršajima. Nije jasno kojom će to normom sudije biti rješavan priliv predmeta ukoliko se trend povećanja priliva predmeta nastavi i u ovoj godini. Karakteristično je da u izvještajima okružnih kantonalnih tužilaštava nema podataka o oslobađajućim presudama, te, s obzirom da ima podataka o broju ovih presuda na osnovnim i općinskim sudovima, ne može se utvrditi koliko viši sudovi donesu ovakvih presuda u drugostepenom postupku, rješavajući po žalbi. Sve su ovo bitni parametri za utvrđivanje kvaliteta rada nosilaca pravosudnih funkcija.

Sljedeća stvar na koju želim da ukažem a što evo može se primijetiti i u ovom izvještaju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Naime, bojim se da postoji anomalija u primjeni člana 4. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću koji govori o nacionalnoj strukturi Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Naime, pravo je svakoga da se nacionalno izjašnjava kako to želi, odnosno kako to osjeća. Međutim, bojim se da postoji zloupotreba u cilju, da ne kažem, sticanja imovinske koristi, odnosno napredovanja u karijeri; ali dozvolite da Gorana Zlatković, tužilac Okružnog tužilaštva u Doboju koja je zamijenila Snježanu Petković, tužioca Okružnog tužilaštva u Banja Luci, se izjašnjava kao Bošnjak, naravno, to je njeno pravo, odnosno Bošnjakinja, ali ako je prije nekoliko godina prilikom imenovanja za sudiju Osnovnog suda u određenoj općini izjašnjavala se ili izjašnjava se kao Srbin ili Srpkinja, onda to nešto nije uredu, znate. To je zloupotreba ovog člana 4. Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Zbog toga želim da ukažem na

ovu, hajde najblaže rečeno, anomaliju u primjeni ovog člana 4. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću.

Dalje, nejasno je kako to da nijedan tužilac u RS nije bošnjačke nacionalnosti. Znači, kao u sastavu Republičkog tužilaštva. Dalje, imenovanje sudija? Naravno, to je vaše pravo, ja ne želim da se u to petljam, ali bojim se da postoji takođe jedna anomalija da se iz reda Bošnjaka imenuju uglavnom sudije starije dobi, i to po principu u osnovne, odnosno općinske sudove, što znači da oni ne mogu baš nešto naročito napredovati u karijeri zbog svojih godina a da pri tom nijednog sudije pripravnika nema bošnjačke nacionalnosti, što je ovako, u najmanju ruku, je li, jedna anomalija.

Stoga bih, evo na kraju, želio da kažem da ću podržati naravno ovaj Godišnji izvještaj ali bih želio da naredne godine u izvještaju ove anomalije budu otklonjene.

Hvala vam lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Kod mene nema više prijavljenih. Znači, dobra evidencija. Predsjednik Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća gospodin Milorad Novković je želio da se kratko obrati.

Izvolite.

MILORAD NOVKOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, uvaženi poslanici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, uvaženi gosti, dame i gospodo, želim u svoje lično ime i u ime svih članova Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH da vas pozdravim, da vas pozovem da posjetite Visoko sudsko i tužilačko vijeće, da se zahvalim što ste Godišnji izvještaj za prošlu godinu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH stavili na dnevni red i što ste meni omogućili da u par minuta nešto usmeno kažem u vezi ovog izvještaja. Posebno se zahvaljujem na konstruktivnim diskusijama koje sam danas čuo u ovoj sali. Impresioniran sam jednom činjenicom ... da ste vi kao poslanici upoznati i da ste pročitali dosta jedan obiman materijal Izvještaja o radu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća za 2007. godinu. Dakle, to je jedan vrlo dobar kvalitet.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće je konstituisano 2002. godine. Ne bih govorio na koji način i kako, vama je to kao poslanicima poznato. Negdje od 2001. godine je počela da se provodi aktivna reforma pravosudnog sistema u BiH, naročito u segmentu legislative, zatim je izvršena u kadrovskom osposobljavanju sudija i tužilaca i u segmentu budžeta. Visoko sudsko i tužilačko vijeće je jedan od glavnih nosilaca reforme pravosudnog sistema u BiH. Svakako da je izvršna i zakonodavna vlast takođe nosilac reforme pravosudnog sistema u BiH. Isključiva nadležnost Visokog sudskog i tužilačkog vijeća je da imenuje sudije i tužioce na svim nivoima sudova i tužilaštava u BiH i da uspostavi odgovornost sudija i tužilaca za svoj rad, a to je učinjeno preko Ureda disciplinskog tužioca. Sve ostale aktivnosti Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, kao što je budžet, legislativa, ažurnost sudova, Vijeće djeluje kao partner sa izvršnom i sa zakonodavnom vlasti. Posebno, Vijeće djeluje samostalno kada je u pitanju Kodeks sudijske i tužilačke etike i kada je u pitanju edukacija sudija i tužilaca preko Centra za sudsku edukaciju entiteta.

Godišnji izvještaj za 2007. godinu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća je dostavljen dosta sadržajan, obiman i on je podijeljen u 12 poglavlja. U ovom izvještaju su opisane detaljno aktivnosti Visokog sudskog i tužilačkog vijeća koje je učinilo u 2007. godini, ali u domenu i okviru Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću. Moramo imati u vidu jednu činjenicu da su sudovi i tužilaštva samostalni u svom radu, pa su samostalni u svom radu i od Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. Kada je u pitanju odluka tužioca, kada je u pitanju odluka sudova, bilo kojih nivoa, to je neovisno od Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i mislim da tako i treba da bude, da sudovi i tužilaštva u svom radu budu nezavisni, samostalni ali svakako u okviru zakona.

Kada je u pitanju izvorna nadležnost Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, krenuću ukratko sa imenovanjem sudija i tužilaca. Danas smo čuli jedan podatak da su 2003., odnosno 2004. godine bile određene personalne promjene u Visokom sudskom i tužilačkom vijeću i da je taj proces prošlo oko 1.000 sudija i tužilaca. Uvažena gospodo poslanici, to je vrlo obiman i vrlo odgovoran posao koje je Visoko sudsko i tužilačko vijeće uradilo 2003. i 2004. godine. Naše su procjene bile da će taj proces imenovanja sudija i tužilaca dobrim dijelom biti okonačan i završen za neko izvjesno buduće vrijeme. Međutim, proces imenovanja sudija i tužilaca je i dalje nastavljen iz razloga što određen broj sudija i tužilaca napuštaju sudijsku i tužilačku funkciju iz više razloga. Ja moram da vam predstavim, da kažem, da je biti sudija i tužilac jedan častan posao koji je vrlo odgovoran, vrlo zahtjevan. Traži puno stručnosti, traži puno zdravlja, snage i energije. Određen broj sudija i tužilaca, ja ih ocjenjujem kao vrlo časne ljude, nije u mogućnosti da zadovolji ovim zahtjevima, pogotovo u ovom vremenu, nema snage, nema energije i nema zdravlja da izdrži duže vrijeme da radi u sudu. Zbog toga se i pojavljuje potreba stalnog imenovanja sudija i tužilaca. Jedna od činjenica koja nas u Visokom sudskom i tužilačkom vijeću zabrinjava, a vjerujem da zabrinjava i vas kao vrlo uvažene, odgovorne ljude ove države, poslanike ovog doma: to je da se susrećemo sa nedostatkom sudija i tužilaca za imenovanje u institucije okružnih sudova, kantonalnih sudova, vrhovnih sudova entiteta i Suda i Tužilaštva BiH. Imamo naročito izraženu pojavu u zadnje vrijeme da vrlo malo kvalitetnih kandidata koji mogu da obavljaju svoju funkciju se javlja na konkurse, odnosno aplicira za tužioce. Jedan od razloga je taj što je to vrlo, vrlo težak, odgovoran, i intelektualno i fizički, posao. Uloga tužioca nije ona uloga koja je bila prije 10-tak godina nego je sasvim jedna druga uloga. Tužilac učestvuje zajedno sa policijom u otkrivanju počinitelja krivičnih djela, u istražnom postupku, u postupku otpušivanja, u postupku zastupanja pred sudovima i u žalbenom postupku.

Mi u Visokom sudskom i tužilačkom vijeću u 2007. godini, a to će nam biti i zadatak za ubuduće, smo se vrlo ozbiljno počeli da bavimo ovim problemom. To ne možemo riješiti sami, to ćemo kao partneri rješavati sa zakonodavnom i sa izvršnom vlasti. Potrebno je proširiti sistematizaciju pripravnika i stručnih saradnika u svim sudovima i tužilaštvima i na svim nivoima. Zato je potrebno u segmentu reforme pravosudnog sistema u BiH kada je u pitanju budžet obezbijediti sredstva. I mogu da vam kažem, na naše a i vaše zadovoljstvo, da u izvršnoj vlasti sa ministarstvima pravde entiteta, ministarstvima finansija i ministarstvom BiH imamo tu izgrađen jedan program i da su tu rezultati vidni, a naročito što će to biti u narednom periodu. To je jedini način da zaokružimo proces obezbjeđenja kadrova koji će doći u osnovne sudove, dijelom u tužilaštva, a ti iskusniji kadrovi će zauzeti mjesto u okružnim sudovima, u kantonalnim sudovima, u vrhovnim sudovima entiteta i u Sudu BiH.

Ja ću, kad ovo izlažem, odmah poslaniku Azri odgovoriti na postavljeno pitanje kada je u pitanju starosna dob sudija koje biramo u okružne i kantonalne sudove. To su standardi koji su u našem okruženju i u Evropskoj zajednici. Analiza je pokazala da za nivo tih sudova okružnih i kantonalnih je potrebno dovoljno životno iskustvo i potrebno stručno i radno iskustvo, zato što je ta starosna struktura u tim sudovima to je taj rezultat, to je i u regionu, a i šire. Zašto je zakon propisao da sudije mogu da rade do 70 godina životne dobi? Isključivo iz razloga što su sudovi u procesu reforme u čitavoj BiH bili izuzetno neažurni. Ažurnost je uzrokovana prethodnim događajima koji su se odvijali na ovim prostorima od 1992. godine pa do 1998–1999. dok nije započet proces reforme pravosudnog sistema u BiH. Taj kadar je dosta kvalitetan i taj kadar može da educira mlađe sudije a to je slična ako ne ista situacija u regionu, odnosno u evropskim zemljama. U SAD sudije rade do 72 godine starosti. Svakako da se vodi računa o psihofizičkim sposobnostima. Nijedan sudija i tužilac nije izabran na poziciju bilo kog nivoa bez ljekarskog uvjerenja. Ja sam lično vadio i tražio ljekarsko uvjerenje i tamo kad sam dobio ljekarsko uvjerenje prošao sam i na testu psihofizičke sposobnosti. Dakle, niko ne počinje da radi bez ljekarskog uvjerenja.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće je u 2007. godini imenovalo 118 sudija i 33 dodatnih sudije, 33 stručna saradnika, međunarodne sudije, tužioce itd. Imamo jednu pojavu da veliki broj tužilaca i sudija, naveo sam iz kojih razloga, odlaze u advokaturu i odlaze u jednu novu instituciju, koja je na ovim prostorima, a to su notari, koja je dosta ovako popularna, bar zasada, u ovo vrijeme. I susrećemo se sa ozbiljnim problemima kada su u pitanju kadrovi i obezbjeđenje dovoljno stručnih kadrova koji mogu da iznesu ovaj proces reforme i da dovedu sudove u ažurno, odnosno približno ažurno stanje.

Sistem rada sudija i tužilaca je u potpunosti podložan odgovornosti od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća. To se čini putem Ureda disciplinskog tužioca. Ja ću iznijeti samo jednu činjenicu da u svim pravosudnim institucijama – pa možda je to malo i odviše izvršena popularizacija na ulazu u pravosudnu instituciju – velike plakate stoje gdje je tačno navedeno kad se može staviti pritužba protiv sudije, protiv tužioca, kome itd. Na hiljade pritužbi dođe na rad sudija i tužilaca. Istina, uglavnom je veliki broj tih pritužbi neosnovan, više od 95% ili 6%. Međutim, mi smo u prošloj godini procesuirali određen broj sudija i tužilaca: jedan sudija razriješen, tri sudije su podnijele ostavku u postupku vođenja disciplinskog postupka – neko od uvažanih poslanika je pomenuo i Veliku Kladušu – i predsjednik Općinskog suda u Velikoj Kladuši je podnio ostavku u procesu procesuiranja, tako da je ta disciplinska odgovornost jako izražena i mislim da ni u jednoj instituciji na teritoriji BiH niko nije podložan takvoj odgovornosti kao što su to sudije i tužioci. Jedan od razloga što smo to učinili je upravo prethodno vrijeme koje je bilo, koje je stvorilo korupciju od određenog broja sudija i tužilaca i ja vam garantujem da su što se tiče korupcije i mita da je to, pa skoro da mogu da kažem, svedeno na jedan minimum, koji je otprilike isti kao što je u našem okruženju i u drugim modernim i civilizovanim evropskim zemljama.

Jedan od osnovnih problema na koje je usmjeren rad Visokog sudskog i tužilačkog vijeća je dovođenje sudova u ažurno stanje. Tu se ulažu maksimalni napori. Jedan broj sudija i tužilaca i napušta te pozicije upravo što nemaju snage i energije to da izdrže. Otkad je konstituisano Visoko sudsko i tužilačko vijeće...

NIKO LOZANČIĆ:

Ja Vas molim da pomalo privodite kraju jer ističe Vaše vrijeme.

MILORAD NOVKOVIĆ:

...u prošloj godini smo bili u poziciji prvi put da rješavamo priliv predmeta. Za 2008. godinu se sačinjava poseban program rada na ažuriranju, odnosno na rješavanju predmeta iz ranijih godina. Naša buduća odrednica rada Visokog sudskog i tužilačkog vijeća je ulazak BiH u EU. Pravosuđe se mora tome da prilagodi i rješavanju ažurnosti rada sudova po starim predmetima. Ja očekujem i nadam se da ćemo već iduće godine u ovo vreme u tom pogledu moći dati dosta popularnije stanje o broju zaostalih i neriješenih predmeta.

Ja se zahvaljujem na pažnji.

NIKO LOZANČIĆ:

Hvala, hvala Vama.

Zaključujem raspravu o ovoj točki dnevnog reda.

I u skladu sa ranijim obećanjem, znači vraćamo se na 9. točku dnevnog reda:

Ad. 9. Prijedlog zakona o javnim cestama (prvo čitanje)

NIKO LOZANČIĆ:

Prije nego što pređemo na raspravu ove točke dnevnog reda, ja želim, evo, apelirati na vas, znači da pokušamo voditi računa da danas završimo zasjedanje. Ukoliko budemo se držali dnevnog reda, imali kraće rasprave, postoji mogućnost da završimo, ali ukoliko ne, nije namjera da radimo do kasno večeras, znači prekinut ćemo sjednicu, pa ćemo nastaviti kad Kolegij utvrdi novi termin, a utvrdit ćemo u toku zasjedanja, tako da se ne sekirate.

VINKO ZORIĆ:

Možemo li znati dokle ćemo raditi?

NIKO LOZANČIĆ:

Pa evo, ja sam za to da radimo, dogovaramo sad još uvijek, mislili smo do 18,00 sati raditi, računajući da ćemo do tada završiti, a evo pokušat ćemo malo prolongirati ali dogovorit ćemo se i bit ćete obaviješteni.

VELIMIR JUKIĆ

/nije uključen mikrofon/

BERIZ BELKIĆ:

Hajte, da ne gubimo vrijeme, evo da krenemo.

NIKO LOZANČIĆ:

Znači, prelazimo na devetu točku utvrđenog dnevnog reda:

Ad. 9. Prijedlog zakona o javnim cestama (prvo čitanje)

NIKO LOZANČIĆ:

Vijeće ministara je 23. lipnja 2008. godine dostavilo Prijedlog zakona o javnim cestama. Mjerodavno je Povjerenstvo za promet i komunikacije. Ustavnopravno povjerenstvo je Mišljenje o ustavnom temelju dostavilo 27. lipnja 2008. godine. Mišljenje o načelima Povjerenstvo za promet i komunikacije dostavilo je 4. srpnja 2008. godine. Prihvaćeni su i ustavna osnova i načela predloženog zakona.

Otvaram raspravu o Prijedlogu zakona o javnim cestama u prvom čitanju. Želi li ministar? Želi.

Riječ ima uvaženi ministar prometa i komunikacija doktor Božo Ljubić.

BOŽO LJUBIĆ:

Gospodo, predsjedavajući, dame i gospodo zastupnici, prvo, želim se zahvaliti što ste odložili ovu točku dnevnog reda zbog mog odsustva jer sam bio na sastanku lidera parlamentarnih stranaka u Federaciji sa najvišim dužnosnicima u Federaciji. Sastanak koji je znatno ranije zakazan nego što je utvrđen ovaj dnevni red.

Dakle, pred vama je ovdje danas zakon koji smo čekali godinama. To je Prijedlog zakona o javnim cestama i ja vas molim da danas u jednoj raspravi doprinesete da u prvom čitanju ovaj zakon dobije, da tako kažem, na osnovu vaše rasprave i prijedloga Vijeću i Ministarstvu materijale da konačan prijedlog koji će vam biti dostavljen na usvajanje bude još bolji. S obzirom da je predsjedavajući već u uvodu rekao da je ustavni temelj, da je Ustavnopravno povjerenstvo Parlamenta utvrdilo dakle da postoji ustavnopravni temelj za donošenje ovog zakona, ja se neću, dakle trošiti vaše vrijeme, da se pozivam na točke Ustava koji neosporno dakle daju pravo ovoj Parlamentarnoj skupštini da donese ovaj zakon.

Programom Vijeća ministara i obvezama BiH iz Evropskog partnerstva, naše Ministarstvo komunikacija i prometa je obvezano da u proceduru Vijeća ministara uputi Zakon o javnim cestama, što smo mi i uradili. Ove obveze, dakle Ministarstva, Vijeća ministara i Parlamenta proizlaze iz naših unutarnjih potreba za reguliranjem ove oblasti ali i iz naših obveza prema Evropskom partnerstvu. To su u prvom redu evropski sporazumi o glavnim međunarodnim prometnim arterijama, dokument Evropske komisije, Transport energy, dakle Transportna energetska infrastruktura u jugoistočnoj Evropi iz listopada 2001. godine, odluke Panevropske konferencije o prometnim koridorima iz Helsinkija iz 1997. godine, Finalnog izvješća HLV group iz Brisela 2005. godine, Memoranduma o razumijevanju za razvitak temeljne regionalne prometne mreže jugoistočne Europe, Luksemburg, 2004. godine i Sporazum o uspostavi i funkcioniranju SETO-a, ... Transport observatory, dakle njegovog tajništva. I naravno, pored toga u procesu zaključivanja Sporazuma o stabiliziranju i pridruživanju stvorena je obveza da se još u prvoj polovici 2006. godine, zato sam rekao čekamo na ovaj zakon godinama, donese *Zakon o javnim cestama* na razini države BiH.

Predmet ovoga zakona je reguliran, dakle, i bavi se u prvom redu razvrstavanjem javnih cesta, upravljanjem, planiranjem, izgradnjom, rekonstrukcijom, održavanjem javnih cesta, te

mjerama zaštite javnih cesta i prometa na njima, kao i financiranje i nadzor nad javnim cestama u BiH.

Dame i gospodo, vama će se možda nekima učiniti da je premalo, da tako kažem, državnih nadležnosti u ovom zakonu, drugima će možda činiti se da ih ima previše, ja ću isto potpuno iskreno reći: ja sam isto tako u početku smatrao da država treba imati nešto jači stupanj nadležnosti u *Zakonu o javnim cestama* nego što je dat u ovom predmetnom zakonu koji je vama upućen, tako da je vama prva verzija zakona koji sam uputio u proceduru Vijeća ministara za 42. sjednicu, u ožujku ove godine, sadržavala dakle članak koji je tretirao osnivanje državne 'Direkcije za autoceste' koja bi se bavila planiranjem, izgradnjom i upravljanjem magistralnim cestama i autocestama.

Međutim, rasprava na Vijeću ministara i rasprave dakle u javnosti u BiH su me uvjerile da ta verzija zakona, da kažem, ne može dobiti prolaz u ovom momentu u BiH za usvajanje, a cijeneći da ovoj državi treba državni *Zakon o javnim cestama*, nakon rasprave na Vijeću ministara, formirao sam jednu ekspertsku mješovitu komisiju od predstavnika državnog ministarstva i entitetskih ministarstava sa zadatkom da izgrade nacrt zakona koji će u sebi sadržavati potreban minimum državnih nadležnosti u ovoj oblasti, a u isto vrijeme će osiguravati prohodnost ovog zakona kroz proceduru usvajanja u Vijeću ministara i Parlamentu BiH i takvu verziju sam prezentirao na 50. sjednici Vijeća ministara i ona je usvojena krajem svibnja ove godine i upućena u proceduru.

Dakle, umjesto ove direkcije koja je primarno bila planirana, ovim zakonom se osniva 'Agencija za javne ceste BiH' sa nadležnostima da harmonizira tehničke standarde, implementiranje tehničkih standarda za građenje i održavanje cesta, harmoniziranje naknada za korištenje cesta, nadzor nad primjenom standarda i propisa, koordiniranje usklađivanja liste prioriteta projekata obnove, rekonstrukcije i izgradnje cesta, utvrđene na razini entiteta u cilju prezentiranja međunarodnim finansijskim institucijama. Dalje, praćenje, pripremu i izradu studijsko-prometne dokumentacije za autoceste na međunarodnim i međuentitetskim koridorima, pripremu stručne podloge za izradu programa itd.

Prema tome, ja smatram dakle da ove odredbe iz djelokruga rada ove 'Agencije za ceste' koja se predlaže osnovati na osnovu ovoga zakona pružaju dovoljan okvir za jedno koherentno planiranje izgradnje prioriteta održavanja standardiziranja cesta i da u ovom momentu zadovoljava potrebe BiH u njenom Evropskom partnerstvu i u njenim obvezama i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Ja vas molim dakle da nakon rasprave podržite dakle u prvom čitanju ovaj zakon jer alternativa je nemanje zakona, a nemanje zakona znači ulazak u potencijalno vrlo kaotičnu situaciju. Mi se suočavamo sada sa situacijom da pojedine ceste mijenjaju svoju razinu na prijelazu iz jednog entiteta u drugi. Dakle, u jednom entitetu ista cesta magistralna, u drugom regionalna, što automatski utječe na sve aspekte korištenja, održavanja ove ceste, a time i sigurnost prometa. Isto tako, mi se suočavamo sa odvojenim planiranjem izgradnje cesta najvišeg ranga, kao što su autoceste u entitetima, da ne kažem u kantonima, što može dovesti do jedne, da tako kažem, apsurdne situacije u budućnosti da pojedine autoceste završavaju kao slijepe ceste, a da ne kažemo da se tim pristupom teško mogu dobiti sredstva međunarodnih finansijskih institucija.

Prema tome, da završim, ja smatram da ovaj zakon nudi onaj potrebni minimum BiH u ovom momentu koji uređuje ovu oblast, vrlo važnu, da nudi BiH zadovoljavanje uvjeta na regionalnom planu i na širem evropskom planu i, naravno, sigurno iz vaše rasprave će proisteći i prijedlozi i dopune i primjedbe koje će nam omogućiti i da Ministarstvo i Vijeće ministara da konačan prijedlog koji će vam biti ponuđen na usvajanje i da bude još bolji.

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem gospodinu ministru.

Otvaram raspravu. Nema? Ima prijavljenih. Uvaženi zastupnik Momčilo Novaković, izvolite.

Uvaženi zastupnik Momčilo Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Očito da od ovog približavanja SDS-a i PDP-a nema ništa. Drugi nam, mislim, smetaju, drugi nam smetaju. Vidite, ja ću prvo obratiti pažnju na jedan dio izlaganja ministra koji je rekao da je formirao jednu ekspresnu grupu, i ekspertnu i ekspresnu, dakle, koja je trebala da pošto tekst, prvi tekst, zakona nije očito po procjeni mogao dobiti podršku pa je formirana grupa koja je napravila ovaj tekst zakona. I u sastavu te grupe su bili predstavnici entitetskih ministarstava i ministarstva na nivou BiH. E sad, vidite, vrlo je indikativno da nakon toga od Ministarstva saobraćaja i veza RS dobijemo dopis u kome se ne slaže gotovo ni sa jednim članom ovog zakona. Dakle, gotovo ni sa jednim članom. U isto vrijeme, imamo čak i stav Vlade, zaključak Vlade RS da je zakon u suprotnosti sa Ustavom RS i Ustavom BiH. To će reći da glasanje o ustavnom osnovu koje smo imali na Ustavnoj komisiji, i od dijela članova Ustavne komisije je bio u suprotnosti sa stavovima njihove političke partije, dakle, koja je jasno naravno preko Vlade rekla da ovaj zakon nema ustavni osnov. To je ono o čemu sam ja govorio i na Ustavnoj komisiji.

Ali evo, dakle dvije su grupe razloga zbog čega mi ne možemo podržati principe ovog zakona. Dakle, jedna grupa razloga je što, po nama, zakon nema ustavni osnov i, naravno, uvažavajući potrebu, uvažavajući potrebu da imamo ovaj zakon, mislim da je trebalo ući u proceduru definisanu Ustavom, kako bismo dobili ovaj zakon. Dakle, ne sporim potrebu za zakonom nego način na koji smo došli do ovog zakona. Dakle, jedna grupa jesu razlozi političke prirode i to je ovo o čemu sam sad govorio. I onda bismo mogli ići redom od člana 1., 2., 4., itd. 8., 7., 9., 10., pa ne znam ni ja sve dokle, 41. itd. Pazite, ovde – da sada, više ću govoriti kad budemo u drugom čitanju, ako dođemo do drugog čitanja i kad budemo radili amandmane na ovaj zakon – ali zaista vrlo interesantno da, recimo, jedan član zakona predviđa da se na osnovu politike i strategije razvoja saobraćaja i programa za izgradnju, rekonstrukciju, održavanje i zaštiti javnih puteva BiH pripremaju dugoročni i srednjoročni planovi za izgradnju, rekonstrukciju i zaštitu javnih puteva. To će reći da silna obećanja o brzim cestama, autoputevima itd. nakon ovoga neće zavisiti od onih koji su ih dali nego od nekih drugih, što bi mogao biti dobar alibi za neizvršavanje tih silnih obećanja datih u izbornim kampanjama.

Ono što, i sad da ne nabrajam dalje te političke razloge, druga grupa razloga jesu razlozi neke druge, a ne političke prirode ili praktične prirode. Definisani su u članu 10. u stavu (3), kaže: *Program za izgradnju, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu regionalnih lokalnih puteva*

donose vlade entiteta i kantona na prijedlog nadležnih ministarstava. Ma nije valjda da ćemo i one lokalne puteve u opštinama popravljati i praviti na bazi programa vlada entiteta ili kantona? I hoćemo li i to uzeti pravo opštinama da oni mogu da naprave svoj program rekonstrukcije lokalnih puteva? Da ne govorim o onim našim putićima i puteljcima. E pa vidite, tačno je to ako ova vlada bude u RS uzimala od opština to što uzima, onda oni ni neće moći to ... bez toga da naprave puteve. Dakle, vlada ima obavezu da dio budžeta, znači sredstava iz budžeta daje opštinama, pod navodnim znacima, *daje* jer ona s njima i ne treba da gazduje. Naravno, oni se ponašaju kao da daju, a ne kao da usmjeravaju. I to je tačno.

Dakle, opštine su te ili lokalne zajednice su te koje imaju planove za održavanje, rekonstrukciju, popravljanje i pravljenje i modernizaciju tih puteva. I one će to raditi sa onoliko para koliko imaju. I bolje im je da rade sa onoliko para koliko imaju, nego da zavisi od toga koja je vlada gore, pa da tamo gdje se razlikuje lokalna vlast i entitetska vlast lokalna vlast neće imati puteva. Dakle, ovdje, ovo je vrlo važno pitanje i možda najvažnije u čitavom ovom zakonu. U vrijeme dok pričamo o decentralizaciji, o jačanju lokalnih zajednica, u isto vrijeme i sa jednim po jednim zakonom, uzimamo lokalnim zajednicama sve što one mogu i čime mogu da se bave. Naravno, i ovo ćemo takođe, mi ćemo na ovo djelovati amandmanski.

I na kraju, u članu 41. je predviđen inspeksijski nadzor u sprovođenju ovog zakona u okviru nadležnosti Agencije. A vidjeli smo koje su nadležnosti agencije. Dakle, ovde imamo jedno novo tijelo, dakle imamo inspekcije, nove inspekcije, nova ministarstva koje sada treba da u njihovoj nadležnosti bude nadzor nad primjenom standarda i propisa i nije rečeno na kojim putevima. Na svim putevima! Pa onda praćenje priprema izrada studijske projektne dokumentacije za autoputeve itd., sad da ne govorim priprema stručne podloge, harmonizacija tehničkih standarda itd. itd.

Mislim da puno toga u ovom zakonu ima sporno i bojim se da nije ova ekspertna i ekspresna radna grupa došla do teksta zakona koji bi bar, što se mene tiče, mogao dobiti prolaznost u Parlamentu. A moram reći, i što se tiče, ako stavovi Vlade RS i Ministarstva jesu ovo što su nam dostavili, onda bojim se da nema uopšte prolaznosti u ovom parlamentu.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku.

Replika: uvaženi zastupnik Martin Raguž.

MARTIN RAGUŽ:

Evo ja ću replicirati. Ne radi mikrofon! Znači, ja ću replicirati na ovaj dio prvi koji je gospodin Novaković nazvao sam političkim, pa onda ovaj drugi stručnim, a ustvari ovaj prvi dio se ticao osporavanja ustavnopravnog osnova temeljem načina na koji su glasovali određeni članovi Ustavnopravnog povjerenstva gdje sam i ja član. I ako uzmemo ustavni temelj koji je definiran u obrazloženju zakona, i ako uzmemo činjenicu da je Vijeće ministara jednoglasno, znači jednoglasno utvrdilo ovaj prijedlog zakona, da je to isto bilo znači i na mjerodavnoj komisiji uz jedan glas „uzdržani“, ali nije bilo glasova „protiv“, i ako uzmemo činjenicu dakle da ovde nije ona generalna nadležnost temeljem članka IV Ustava BiH, već se poziva na članak III točka 1. h) i i) gdje je propisano da su nadležnosti institucija BiH uspostava i funkcioniranje

zajedničkih i međunarodnih komunikacijskih sredstava i reguliranja međuetitetskog prometa i ako uzmemo šta su nadležnosti Vijeća ministara i ovog nadležnog ministarstva, vidimo da ta argumentacija apsolutno ne može stajati, nego naprotiv da je sva procedura ispunjena i uz još obrazloženje koje je dao ministar, u smislu korekcija prvobitnih rješenja i angažiranje i usklađivanje sa entitetima, mislim da ta dimenzija prigovora se ne bi mogla uputiti ovom zakonu. Naprotiv, mislim da je on zadovoljio sve elementarne pretpostavke da se tretira u ovom domu, naravno uz amandmane, popravke stručne i sve drugo, ali mislim da tu dimenziju osporavanja generalno mislim da nije baš argumentirano.

NIKO LOZANČIĆ

Zahvaljujem.

Replika: uvaženi zastupnik Nanić.

HUSEIN NANIĆ:

Zahvaljujem se, predsjedavajući.

Na dvije stvari želim da ovdje ispravim krive navode koji su rečeni a tiče se sporenja ustavnosti. Mi smo dobili stav Ustavnopravne komisije koji je meni bio jedna uputa kako ću i kao član Komisije za saobraćaj i komunikacije se odnositi prema ovom zakonu i on je jasan, njega je ova komisija donijela da ima ustavne osnove i on je dalje otvorio priču koja slijedi evo i do sada.

I druga stvar jeste ovdje izneseno da imaju neki dokumenti koji pokazuju da je suprotno stav vlade ili nekog ministarstva po pitanju ovog zakona. Ja bih zamolio poslanika da ukoliko postoje ti dokumenti, da li to dolazi putem Pisarnice Parlamentarne skupštine, da neko dobije nešto, neko drugi ne dobije, da ukoliko je to kvalitetno, validno itd, da to svi poslanici dobiju, pa da vidimo o čemu je riječ, a ne da neko ima možda ekskluzivu da dobije direktno ili ne znam na koji način.

Znači, o onim pitanjima o kojima se od mene kao poslanika, vjerujem i od sviju nas, očekuje da zauzmemo stav, zamolio bih da imamo sve materijale koji su relevantni za raspravu o ovom pitanju, kako bi donijeli konačan stav.

NIKO LOZANČIĆ:

Odgovor na repliku, pojašnjenje, evo uvaženi zastupnik Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Materijale o kojima sam govorio sam znači na sopstveni zahtjev ja tražio mišljenje i stavove Vlade, pa dobio mišljene i stavove Vlade. Dakle, nisu materijali koji su došli po nekoj službenoj znači liniji, nego na zahtjev, tako da, zato ih vi niste dobili, pretpostavljam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Nemam više replika. Uvaženi zastupnik Dokić.

BRANKO DOKIĆ:

Gospodine predsjedavajući, ja ću vrlo kratko u ime Komisije. Dakle Komisije za komunikacije i transport je raspravljala o ovom zakonu i, ja bih rekao, skoro jednoglasno ili, bolje rečeno, sa jednim uzdržanim glasom je prihvatila da postoji osnov za donošenje ovog zakona i zato je to upućeno vama. I nije bilo puno ni polemike na Komisiji, s tim što smo rekli da u ovom zakonu (konstatovali, a nije zapisnički konstatovano) ima dosta manjkavosti koje se mogu otkloniti u amandmanskoj proceduri. To je u ime Komisije.

A sada ćete dozvoliti da ja, u ime poslaničke grupe PDP-a, iznesem neke stavove. Prvo, uz svo uvažavanje kolege Ljubića, mog nasljednika, ja bih mogao da kažem da je on čitao ovaj zakon koji su mu saradnici pripremali, ali da sam ja hodao po ovom zakonu. I u tom kontekstu ćete dozvoliti da i dam odgovarajuće obrazloženje.

Mi često imamo praksu u ovoj našoj državi da, evo, ljudi kažu, ja smatram ili mi smatramo da bi trebalo da postoji nešto, pa hajte da napravimo to nešto. Ono što dolazi u Parlament ne smije da bude zasnovano na pretpostavci nekoga, pa bilo to kog autoriteta, već mora da bude zasnovano na Ustavu. E, u tom kontekstu ovaj zakon će morati pretrpjeti neke promjene pa ... samoj preambuli. Ali nije ovo jedini zakon koji ima tu manjkavost. Gledajte, ovdje u preambuli kaže - na osnovu člana IV 4.a) Ustava BiH kojim se daje pravo Parlamentarnoj skupštini da donosi zakone. To nije dovoljno. Normalno da Parlamentarna skupština donosi zakone ali mora da se i kaže - na osnovu odluka Predsjedništva i Ustava. Dakle, ovo mora da slijedi, ovome mora da slijedi koji je to ustavni osnov.

Ja moram da kažem da taj ustavni osnov nije u onome što smo mi dobili u Obrazloženju iz Ministarstva komunikacija i transporta, gdje se kaže da je to tačka 3.h) *Postavljanje i rad zajedničkih i međunarodnih komunikacijskih uređaja*. Dozvolite da i kao evo univerzitetski profesor koji se bavi komunikacijama i koji je završio taj smjer sebi uzmem za pravo da tumačim šta znači ovo *komunikacijskih uređaja*. Ovo se ne odnosi na transport, ovo se odnosi na komunikacije. Evo, da se ne pozivam na autoritet profesora, pozvaću se na autoritet Visokog predstavnika koji je nametnuo Zakon o komunikacijama BiH 2002. godine koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“ u kome u članu 1. stav (2) kaže: *Komunikacije uključuju telekomunikacije, radioemitovanje i usluge i sredstva koja su s tim u vezi*. S druge strane, trebam li vam isticati da u Savjetu ministara postoji ministarstvo koje se zove Ministarstvo komunikacija i transporta. I svako od ta dva ministarstva ima po dva sektora koja su potpuno odvojena. Imamo na jednoj strani dva sektora koja se bave transportom i dva sektora koja se bave komunikacijom, odnosno taj drugi je informatikom, informaciono-komunikacionim tehnologijama. Dakle, i to najbolje ukazuje na činjenicu da se ne možemo pozvati ni na taj ustavni osnov.

Postoji ustavni osnov za ovaj zakon i on je sadržan u tački 3.i), a ne h), gdje se kaže: *Donošenje propisa o transportu među entitetima*. Odmah da kažem da i ovdje može da bude diskutabilno, šta znači ovo *propisa u transportu među entitetima!*? I sad zavisi iz kog ugla se to gleda. Jedni mogu da kažu: to je, to se radi samo o pitanju prevoza transporta. I ja mogu da vam kažem da je ovaj parlament usvojio prije nekoliko godina Zakon o međunarodnom i međuentitskom prevozu roba i putnika. To je jedan aspekt. Ali transport podrazumijeva i ono preko čega se prevoze te robe i ti putnici. Dakle, ovdje se može naći taj ustavni osnov i on, i

lijepo ovdje kaže: *donošenje propisa*. I uopšte ne ulazi u nadležnost onoga nečega što stoji u ovom zakonu, a to je upravljanje i posjedovanje. Da je upravljanje i posjedovanje u potpunosti u nadležnosti entiteta, govori i sljedeći podatak koji je veoma važno istaći ovdje, na ovom parlamentu, to je Sporazum između Federacije BiH i RS o uspostavljanju zajedničke drumske i javne korporacije kao dijela transportne korporacije koju su 2000. godine potpisali dvojica premijera entiteta gospodin Edhem Bičakčić i Milorad Dodik, s jedne strane, i, s druge strane, dopremijer u Federaciji Dragan Čović a kao svjedok Raffi Gregorijan, prvi zamjenik visokog predstavnika.

Znači, ta korporacija je osnovana 2000. godine, usput budi rečeno, nikad nije zaživjela. Reći ću vam i zašto nije zaživjela, a u definicijama eksplicitno stoji da Direkcija za puteve, znači ovaj sporazum je potpisan od strane četiri čovjeka, znači tijelo koje osnuje entitet ili kanton, potpuno eksplicitno, a koje će se izričito baviti projektovanjem, planiranjem, izgradnjom, održavanjem i upravljanjem drumskom infrastrukturom. Dakle, neću dalje. Ja ću na ovaj zakon imati dosta amandmana i neću vas sad zamarati s tim. Kad bude prilika, onda ću pričati o njima. Htio sam samo na samom početku da razjasnim u kom domenu se može kretati ovaj zakon. Dakle, on se može kretati u domenu donošenja propisa o transportu unutar BiH i to je dobrim dijelom i definisano ovim članom gdje se definiše šta su nadležnosti agencije, koje je i pročitao ministar, s tim što tu treba da postoje još neke nadležnosti, odmah da kažem. Jedna od bitnih nadležnosti jeste npr. propisi iz oblasti zaštite životne sredine jer kad se nešto gradi, primjera radi, u Federaciji, za zaštitu životne sredine, može da ima veću štetu u RS nego u Federaciji i obrnuto, naravno. Dakle, ovo treba da bude uključeno. Trebalo bi da budu uključene baze podataka o putevima, da bi uopšte mi mogli da komuniciramo sa međunarodnim predstavnicima i međunarodnom zajednicom, baze podataka o saobraćajnoj opterećenosti, baze podataka o saobraćajnim nezgodama na putevima. Imamo tu obavezu i prema Zakonu o bezbjednosti saobraćaja itd. Dakle, ima elemenata i za dopunu, da bude i kvalitetnija ova institucija o kojoj je riječ.

Drugo, ima dosta ovde nelogičnosti ... na samom početku se kaže o Zakonu o putevima u BiH, znači vrlo precizno je tu, apsolutno to stoji a posle se govori o npr. o Agenciji za puteve BiH. Neću da vam objašnjavam da je bitna razlika, ono Agencija za puteve BiH i u BiH. Sve one stvari koje su vezane, evo o nekima je govorio i gospodin Novaković, koje su vezane za upravljanje. To ne može biti nadležnost ove agencije i ona izvorno nije ni napisana gdje piše nadležnosti. Ali kroz neke druge članove se provlači. Dakle, to ćemo intervenisati amandmanski.

I isto tako, kada je u pitanju inspekcijski nadzor, postoje elementi koje treba da ima Ministarstvo komunikacija i transporta, ali oni mogu biti samo vezani za nadležnosti ove agencije koja je opet, kako da kažem, pod uticajem. I da opet da vas ne bih dalje zamarao, ja kažem, ja ću, uzimam sebi u obavezu da s obzirom da sam hodao po ovom zakonu da pripremim najmanje desetak amandmana koji će, nadam se, kvalitativno popraviti ovaj zakon uz još jednu napomenu, evo ponovo da se vratim na početak moje diskusije, Komisija za komunikacije i transport je smatrala da postoji ustavni osnov za donošenje ovog zakona.

I hoću da budem vrlo jasan, eksplicitan, i danas jedan od mojih amandmana će biti da je sjedište ove agencije u Banja Luci iz sljedećih razloga, samo malo, dozvolite, ja kažem hoću da budem vrlo, vrlo otvoren do kraja i jasan Moj je utisak, a pazite, radio sam u ovoj oblasti upravo od 2000. do evo i dan-danas, bio sam šest godina ministar, moj je utisak da Korporacija nije ...

BERIZ BELKIĆ:

Molim vas za malo strpljenja i, gospodine Dokiću, vrijeme.

BRANKO DOKIĆ:

... zaživjela zbog opstrukcije u Federaciji, da budem jasan, samo zbog toga što je sjedište ovdje napisano u ovom sporazumu u Banja Luci. Prostor je nađen, prostor je prilagođen, obezbeđen, jedna švajcarska kompanija je obezbedila opremu za taj prostor koja je tamo stajala tri godine i ta kompanija je povukla tu opremu i dala je za neke druge svrhe, ne znam ni ja za šta. Dakle, između ostalog, i iz principijelnih razloga, evo stav poslaničke grupe PDP-a će biti sjedište u Banja Luci sine qua non.

Hvala lijepo.

BERIZ BELKIĆ:

Replika: gospodin Genjac.

HALID GENJAC:

Predsjedavajući, poštovane kolege i kolegice, vrlo kratko.

Uz ne ambiciju da otvorimo polemiku oko prevoda našeg Ustava i tih pitanja, međutim u prevodu koji mi zvanično imamo i u tekstu koji je na engleskom jeziku, dakle član 3. tačka i) ne govori o donošenju propisa oko međuentitetskog transporta, nego tačka i) govori o *regulisanju međuentitetskog transporta*. Regulisanje je daleko širi pojam od donošenja propisa. Mislim da je vrlo značajno to napomenuti.

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik Ekrem Ajanović, replika na repliku.

BRANKO DOKIĆ:

Ne, prevod na hrvatski jezik, Ustav BiH.

/zajednička diskusija/

BERIZ BELKIĆ:

Poslanik, molim vas, molim vas malo strpljenja inače nećemo privesti sjednicu kraju, Ekrem Ajanović.

EKREM AJANOVIĆ:

Predsjedavajući, u mene nema uopšte dileme da li ovaj zakon ima ustavni osnov ili nema ustavni osnov. Ja sam član Ustavnopravne komisije. Koliko ja mogu čitati a mislim da sam ipak naučio nešto da čitam i dugo sam evo, hajde da kažem, poslanik, ja lično smatram da tu nema dileme uopšte da li zakon ima ustavni osnov ili nema. To je, na kraju krajeva, Ustavnopravna komisija i kazala i ne bih o tome ... više diskutovao.

Ovo ponukalo me je danas da kažem nekoliko riječi. Neki diskutanti, ne smatrajući da njima repliciram ili da odgovaram, jer nemam tu ambiciju, jer svakako ovaj zakon se može mnogo popraviti, a može se mnogo i pogoršati sa davanjem amandmana. Sve zavisi od toga šta nam je cilj i kakav nam je cilj. Slušajući pažljivo gospodina ministra, zapelo mi je u uhu da, ako nemamo ovog zakona, nemamo ni pristupa određenim fondovima koji su vrlo, vrlo interesantni i potrebni BiH tim prije što se svi do jednog zaklinjemo u ... kretanje prema EU a, osim toga, mi smo već i potpisali neki Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i znači postoje određene pretpostavke gdje mi moramo raditi na tome da se približavamo, bilo nam to drago ili ne, na neki način EU.

S druge strane, isto tako, moram da kažem da ovaj zakon ne može nikako, ama baš nikako, smanjiti ingerencije ili usporiti određen razvoj putne mreže lokalnih puteva. Dobar primjer u Zeničko-dobojskom kantonu gdje je ovaj kanton donio ovaj zakon o određenoj pomoći izgradnji puteva u mjesnim sredinama je samo time što je donio odluku da građani učestvuju sa 25% sredstava, 25% općina i kanton onda sa 50%. I mogu da vam kažem da poslije toga, ovdje sjedi moj kolega, hajde, iz Tešnja, politički suparnik, ali mora čovjek reći ono što je istina i što je dobro. On je stvarno ... kao ministar komunikacija uspio da taj zakon prođe i da mi napravimo jedan preporod, ne u regionalnim putevima ali preporod sigurno u mjesnim putevima i mjesnim sredinama. I mislim da to ne može nikako biti kočnica ako ljudi koji rade i koji hoće i imaju ... razmišljanja ... na jedan pozitivan način da se donošenjem određenih zakona pomogne razvoju društva kao cjeline, a time države kao cjeline, a time i mjesnih zajednica, a time svakako i entiteta.

Istina je to što je rekao gospodin profesor da je Edhem Bičakčić 2000. godine potpisivao određene dogovore i on se je sigurno ponašao i tadašnji predsjednik vlade entiteta ponašali su se kao premijeri dviju država, što je jako kritikovano u to vrijeme, jer ne mogu entiteti nikako preuzeti ulogu država i ne mogu sa svojim pojedinačnim stavovima donositi određene propise koji su dati u ingerenciju ... višoj instanci, u ovom slučaju državi, a u ovom slučaju ovom parlamentu.

Znajući a, između ostalog, i slušajući gospodina Ljubića, vidjeli ste da je ovaj zakon u prvom obliku pretrpio dosta izmjena, jer su ministri određeni koji su tamo a koji su iskreno govoreći i vrlo pozvani da kao vlada, kao cjelina, znači kao jedna institucija, cijene nešto što je predloženo i što nije i kada izađe takav zakon iz vlade, znači kada je prihvaćen kad vlade, to više nije zakon jednog ministarstva nego to je zakon koji predlaže vlada i smatram da će zakon podržati sa punim pravom da poslanici imaju pravo predlaganja određenih amandmana, što nije upitno da će poslanici čiji ministri sjede u vladi podržati ovaj zakon u prvom čitanju, a svakako dalje da će se nastaviti njegov put.

Ja bih ovde samo htio da nas podsjetim sve koliko smo mi zakona usvojili otkako smo ovdje u ovom mandatu došli, ne računajući ove prijašnje mandate, jer smatram da ne može biti ... od mene da ne počinje svijet, gdje smo iste ovakve rasprave vodili da li je zakon, da li možemo uraditi, da li ne možemo uraditi, a na zadovoljstvo svijetu nas smo ipak takve zakone koji su bili u smislu dilema ponijeli i ti zakoni trebaju da se implementiraju i da idu dalje. Zato smatram da ćemo uspjeti da nađemo jedan, da donesemo jedan kvalitetan zakon koji će sadržavati sve elemente koji su nam potrebni a zadovoljiti, s druge strane, i sve ..., ne bih rekao, ambicije, jer to nisu ambicije nego mišljenja ljudi koji su i iz struke i iz politike ali koji imaju i odgovornost sjedeći ovde u ovom parlamentu da određene stvari donosi.

Hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Ispravka netočnog navoda: uvaženi zastupnik Dokić.

BRANKO DOKIĆ:

Gospodine predsjedavajući, vrlo kratko.

Dakle, gospodin Bičakčić i Dodik nisu potpisali ovaj sporazum 2000. godine zato što su se oni ponašali kao premijeri država već zbog toga što su imali obavezu prema Aneksu IX Dejtonskog mirovnog sporazuma. Ova korporacija je sastavni dio toga i trebalo je da bude osnovana. Ja hoću da vas podsjetim da je vaš član Predsjedništva, evo iz ove govornice, jednom prilikom pred ovim sazivom parlamenta, kritikovao što nije realizovan Aneks IX Dejtonskog mirovnog sporazuma. Ja vam ovdje odgovorno tvrdim, a to možemo u amandmanskoj fazi, kad budemo govorili, da su opstrukcije za to bile iz Federacije. Dvojica ministara, jedan iz Stranke za BiH i jedan iz Stranke SDA, nisu htjeli da urade posao koji su prema Sporazumu trebali da urade da bi se osnovala ova korporacija.

Dakle, nisu oni to radili zato što su se ponašali kao predsjednici vlada država već su uradili ono što su trebali da urade i to je trebalo poslije da se provede. Da je to napravljeno, nama ovaj zakon ustvari ne bi bio ni potreban. Agencija praktično će raditi i prema ovom zakonu one poslove koje je trebalo ova korporacija da radi ovim sporazumom, uglavnom. Ne kažem sve, ali 80%.

Hvala i neću se danas više javljati.

NIKO LOZANČIĆ

/nije uključen mikrofon/

BRANKO DOKIĆ:

Žao mi je što nije kolega Novaković ovdje. Ja mogu da kažem da u vrijeme kada je premijer Vlade RS bio iz SDS-a, kada je ministar saobraćaja i veza u RS bio iz SDS-a, da su oni imali dva člana komisije koja je radila na ovom zakonu, što će reći da su i oni tada kao i u ovoj vladi, i ova vlada je imala dva člana koja su predložili ministru Ljubiću, a i u moje vrijeme takođe, ova vlada nije samo od ovih izbora nego i ranije. Dakle, postoji u jednom dužem vremenskom periodu zajednički rad na ovim pitanjima. Bilo je neslaganja oko pojedinih članova i definicije ali samom činjenicom da su učestvovali u radu ukazuje da su prihvatili da postoji osnov da se donese ovakav zakon.

Hvala.

NIKO LOZANČIĆ:

Odgovor na repliku: uvaženi zastupnik Ajanović.

EKREM AJANOVIĆ:

Replicirati profesoru. U to vrijeme bio sam u Vladi Federacije i iskreno govoreći možda i nisam potrefio za ovaj zakon koji ste vi citirali večeras ali je tada bila era, umjesto donošenja zakona na nivou države, da se donose zakoni sa harmonizacijom, tako se zvalo, kaže, harmonizacija zakona na nivoima entiteta što je, po mom mišljenju, za državu i za entitete pogubnije nego donošenje zakona ... zakona na nivou države, usklađivanje sa ...

Eto, toliko samo.

NIKO LOZANČIĆ:

Replika: uvaženi zastupnik Okolić.

MIRKO OKOLIĆ:

Replika i ujedno pitanje. Ja bih samo molio gospodina profesora, uvaženog kolegu, da mi kaže godinu i ime i prezime premijera i ministra saobraćaja iz SDS-a kada je to bilo moguće uvezati.

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

NIKO LOZANČIĆ:

Jeste li se ispričali? Jeste. Dobro, nastavljamo dalje sa raspravama.
Uvaženi zastupnik Džaferović je sljedeći, pa onda gospodin Matić.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Predsjedavajući, kolegice i kolege, svi govore o ustavnom osnovu. Ja sam mislio ne govoriti na ovu temu, ali evo svi govore o ustavnom osnovu, pa red je da i ja nešto, kao predsjedavajući Komisije, kažem, je li.

Napisano je da postoji ustavni osnov i oko toga zapravo nema dileme. Ja pozivam sve one koji imaju ambiciju da tumače ovaj Ustav BiH da vjeruju Ustavnoj komisiji, da se ne trude, jer ja nisam nikada učio da postoji tzv. bukvalno tumačenje Ustava, ali evo vidio sam ... u praksi da se i to pokušava. Ustav se tumači u svojoj ukupnosti i kada iza nečega stane Ustavno-pravna komisija onda je to to.

Ovo što smo čuli od kolege Novakovića, ja mislim da je to, rekao sam mu to privatno dok sam sjedio za govornicom, zapravo pokušaj jednog zakuhavanja, mislim na liniji takmičenja ko će više iz političkih partija iz RS-a zaštititi RS i to je ta vrsta zakuhavanja. Ja vas pozivam da se takmičite ko će više doprinijeti BiH. Mislim da je to u interesu i vas i svih nas ovdje i da jednom krenemo s tom vrstom ... priče. A, što se zakona tiče, nemate potrebe, gospodine Novakoviću. Mislim, to je toliko mršav državni kapacitet i toliko jak entitetski kapacitet projektovan ovim zakonom da, pravo da Vam kažem, kod mene samog izaziva dilemu kako ćete se odnositi prema ovom zakonu, iz tih razloga.

I, još jedna stvar kada su sjedišta u pitanju. Mislim da je došao vakat, mislim da ovoj praksi treba stati ukraj. Vijeće ministara nekad utvrdi sjedište, nekad ne utvrdi sjedište, ... i onda stvar dođe u Parlament i onda se igraju raznorazne igre – gdje će biti sjedište! Konačno je vrijeme da mi jednom napravimo raspored ovih institucija koje formiramo. Zašto bi to bilo samo u Banja Luci i Mostaru osim glavnog grada BiH? Što to ne može biti i u Doboju, naravno, što to ne može biti i u Bihaću, i u Zenici, i u Tuzli, i u Goraždu? Molim vas lijepo ... da vidimo, dakle da se napravi takav raspored. Ovdje je dosta više tzv. lova, lova u mutnom, ja to, ... ja to vidim.

Toliko, hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Replika: uvaženi zastupnik Kalabić.

DRAGO KALABIĆ:

Na prvi dio izlaganja gospodina Džaferovića: SDS je platila ceh davajući puni doprinos izgradnji BiH u proteklom mandatu zajedno sa vama i bar vi to ne bi trebali da spočitavate SDS-u o ovome. To vam je poznato, da im vi bar na muku tu ne stajete puno.

A što se tiče ovog drugog dijela, s obzirom da ste vi uveli jednu praksu u radu Ustavno-pravne komisije, koliko ja znam da mi na Ustavnopravnoj komisiji nismo postigli, nismo postigli dogovor oko ... ustavnog osnova i Ustavnopravna komisija nije imala jedinstven stav o ovom pitanju. Znači, nismo se oko ovoga dogovorili, evo. Govorim terminologijom koju Vi upotrebljavate u zadnje vrijeme kao jedan od rezultata rada Ustavnopravne komisije.

NIKO LOZANČIĆ:

Odgovor na repliku: uvaženi zastupnik Džaferović.

ŠEFIK DŽAFEROVIĆ:

Nemam ja, gospodine Kalabiću, mislim, ja nemam ... zaista niti ambiciju, niti namjeru, ne znam kako da to kažem, da, dakle, ulazim u te tamo odnose i relacije. Mislim, ja sam rekao ono što mislim vezano za to. A kada je u pitanju rad Ustavnopravne komisije, on je uređen Poslovníkom i ja Vas molim da kao član Ustavnopravne komisije i kao član Kolegija ne karikirate rad ove komisije koja, dakle po mom mišljenju, a nadam se i po mišljenju ostalih, vrlo ozbiljno i vrlo odgovorno radi svoj posao.

Toliko, hvala vam.

NIKO LOZANČIĆ:

Replika: uvaženi zastupnik Novaković.

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

Pa, vidite, ja ne znam koliko ja puta trebam reći, valjda ljudi i ne čuju, da nijedan zakon u ovom parlamentu nije usvojen u zadnjih osam godina, a da za njega nije glasao SNSD. Bukvalno nijedan, izuzimajući osnovni zakon o indirektnom oporezivanju a kasnije sve prateće zakone je

podržao i SNSD, uključujući i sve koje je nametnuo Visoki predstavnik a kojima je SNSD dao legalitet i legitimitet.

_____ (?)
Je li to plus ili minus?

MOMČILO NOVAKOVIĆ:

I, eto, oni nisu platili tu cijenu! Mi smo naravno platili tu cijenu. Na sljedećim izborima oni će platiti tu cijenu, pa tako ćemo dalje.

/zajednička diskusija/

NIKO LOZANČIĆ:

Odgovor: uvaženi zastupnik Kalabić.

DRAGO KALABIĆ:

Nisam očekivao da će gospodin Novaković replicirati ali vjerovatno je narod vidio onoga ko je nosio bajrak u tim procesima. Vi ste bili bajraktar. Ako je neko bio na začelju kolone, možda u tome nije najbolje primijećen. I obično bajraktar plati ceh te priče.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

DRAGO KALABIĆ:

Da, vidjećemo, o tom, po tom, u nekom narednom periodu, a u ovom periodu, gospodine Džaferoviću, nisam karikirao nimalo rad Ustavnopravne komisije. Ja govorim o jednoj praksi koja se uvodi, jer Ustavnopravna komisija odlučuje po Poslovniku. Vi ste u nekoliko navrata, ja sam Vas upozorio na Komisiji da to može biti neprincipijelno i da možemo, na neki način, doći u situaciju da to tumačimo, zato što smo par puta govorili kako ne možemo postići, kako je odluka Ustavnopravne komisije to da mi ne možemo postići jedinstveno mišljenje. Ja se potpuno slažem da je ovdje donesena odluka, ona je donesena većinom glasova, ali to treba da važi i u svim drugim slučajevima. Ako je poslovnički, Ustavnopravna komisija mora imati odluku. Evo, imaju i ostali članovi i mi smo upozorili da se to ne bi trebalo, baš zbog ovakvih stvari, dešavati, jer ako ćemo uvoditi terminologiju takvu da se nismo usaglasili, a Vi znate na koje ja usaglašavanje mislim, onda ... i ovdje važi taj termin da nemamo jedinstveno mišljenje ili da nemamo usaglašen stav po ovom pitanju.

NIKO LOZANČIĆ:

Pozivam predsjednike klubova da dođu ovdje do stola da se dogovorimo o načinu daljnjeg rada.

/zajednička diskusija/

NIKO LOZANČIĆ:

Za repliku, za raspravu ćemo poslije. Nema niko za repliku, rasprava ima. Sljedeći je za raspravu uvaženi zastupnik Slavko Matić.

SLAVKO MATIĆ:

Gospodine predsjedatelju, uvažene dame i gospodo zastupnici, ja ću od neakve dulje rasprave odustati. Javlja sam se ranije da reagiram kako bih ispravio jedan netočan navod u onom dijelu kada je gospodin Dokić govorio u ime Povjerenstva za promet i veze. Pretpostavljam da je omaškom izrekao, i to u dva navrata, kada smo se suglasili o postojanju osnova, a drugi puta eksplicitno izrekao o postojanju ustavnog osnova, iako je bilo pokušaja na sjednici ovog povjerenstva da neki dovedu u pitanje postojanje ustavnog osnova, odnosno da li se ovim prijedlogom zakona ulazi u područje nadležnosti, ustavne nadležnosti entiteta. Suglasili smo se da to ipak nije naš mandat u Povjerenstvu za promet i veze, i da je o tome raspravljalo, prije nas, Ustavnoopravno povjerenstvo i okrenuli smo se onome o čemu bi trebali na Povjerenstvu za promet i veze, a to je o postojanju potrebe za donošenje ovog zakona i o principima ovog zakona. I za jedno i drugo smo se suglasili. I da postoji potreba i podržali principe ovog zakona. Ja pretpostavljam da je ovo gospodin Dokić samo omaškom izrekao.

Od dalje rasprave odustajem, hvala lijepo.

NIKO LOZANČIĆ:

Sljedeći je prijavljen uvaženi zastupnik Huskić.

ADEM HUSKIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Poštovane kolege, ja isto neću, neću dugo govoriti ali, ... ponukan nekim diskusijama, smatram da bi trebalo reći nekoliko stvari.

Prvo, mislim da je ovo vrlo važan zakon i da ... sada tražiti da li postoji ustavni osnov ili ne postoji, ja mislim da potreba njegova se nameće, a ustavni osnov, po mom dubokom uvjerenju, postoji u najmanje tri tačke. Ako pročitamo ovo što je napisano u ovom obrazloženju i u preambuli, to su dvije stvari. I ima još jedna stvar. Ja mislim, također da može poslužiti kao ustavni osnov, to je član III tačka 5.b). Ako pročitamo, ja sam tako pročitao, mislim da se i to može uzeti kao ustavni osnov za donošenje ovog zakona.

Što se tiče principa, ja mislim da ih trebamo danas podržati i otvoriti mogućnost da se na ovaj zakon djeluje amandmanima. Svako od nas ima razlog da podnese određenu vrstu amandmana. Neki zbog toga što misle da je predefinisano, neki zato što nije dovoljno definisano. Ja sam, čitajući ovaj zakon, gledao zakon susjedne Republike Hrvatske i mogu vam reći svoje mišljenje da je taj zakon, znači Republike Hrvatske, kvalitetniji od ovoga i ja ću pokušati kroz amandmane ugraditi ono što su oni tamo ugradili. Ja mislim da su kvalitetnije napravili zakon.

Ali, mislim da je ovdje važno reći sljedeće. Ono što je spominjao kolega Novaković i što smo mi na neki način pričali na Ustavnopravnoj komisiji, to mislim da treba reći ovdje u

Parlamentu. Previše često se u zadnje vrijeme, kao jedini ustavni osnov, spominje ovaj član IV. Ja mislim da neko u Vijeću ministara, ... što reče kolega, nema hrabrosti da napiše da postoji drugi osnov, pa se napiše obrazloženje, a ne napiše se u preambuli. I ja ne vidim nikakvog razloga za to, jer ono što ... ostaje, što je u obrazloženju, to ne ide sa zakonom poslije, pa se može, je li, ko hoće, da čita zakon na jedan način, može da kaže da je to vrlo upitno, da li se ima pravo donositi takav zakon ili nema.

Dakle, evo da uputimo neku vrstu prijedloga, inicijative da se zaista napiše: ono što piše u obrazloženju, da stoji i u preambuli u sljedećim projektima koji dolaze iz Vijeća ministara.

Zahvaljujem.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem uvaženom zastupniku.

Nema više prijavljenih. Ima. Uvaženi zastupnik Bešlagić, ispričavam se.

SELIM BEŠLAGIĆ:

Poštovani predsjedavajući, poštovani kolegice i kolege, gospodine Novakoviću ako možete samo malo.

Prije svega smatram da ovaj zakon treba donijeti ali sam skeptik u pogledu da će on dobiti u Parlamentu prolaz. Jednostavno, ne, ne, jednostavno ja sam i na Komisiji bio taj koji je bio uzdržan iz jednog prostog razloga što smatram da procedure, koje se traže u ovom parlamentu za usvajanje zakona, polaze od toga da li su se entitetske vlade dogovorile. Međutim, bio sam suzdržan jer sam smatrao da zakon treba doći u proceduru i ja se zahvaljujem ministru na objašnjenju i smatram da ovdje postoji jedan feler. Feler je u tome što gospodin ministar je rekao da ne možemo učestvovati u fondovima za izgradnju puteva nakon potpisivanja ovog sporazuma. Međutim, to nije tačno. Mi imamo slučajeve da naše ... entitetske vlade dobivaju kredite od međunarodnih institucija ali je problem u tome što ste vi rekli da smo mogli dobiti autoput koji će biti slijepi put. Mislim da su to stvari gdje bi morali iznaći saglasnost da ovom parlamentu dođe neki zakon koji bi, ako ništa drugo, mogao da projecira, da projecira, ja bih rekao, razvoj evo ove infrastrukture koja je potrebna BiH u smislu visoko rangiranih ...

S druge strane, dobro bi bilo, dobro bi bilo, evo ja sada sugerišem svima nama da ovaj zakon prođe u prvom čitanju da bismo mogli da dobijemo amandmanski niz primjedbi koje bi, evo, mogli bi da idemo na to da se ide i na usaglašavanje ako treba pod tim ... Ja se duboko nadam da će ministar Ljubić sa bivšim ministrom ali i, hajde da kažemo, institucijama iz entitetskih vlasti uspjeti da se dogovore oko toga da dobijemo zakon koji bi mogao, ako ništa drugo, da projicira ono što se zove izgradnja i kontrola onoga što se zove visoki rang puteva, to jest autoputeva i brzih cesta.

Hvala vam velika.

NIKO LOZANČIĆ:

Zahvaljujem.

Ima li još prijavljenih? Nema. Konstatiram da nema. Zaključujem raspravu o ovoj točki dnevnog reda.

Sada smo stigli do 14. točke dnevnog reda i u Kolegiju smo zaključili pa predložili predsjednicima klubova, odnosno Proširenom kolegiju, da ovog trenutka na ovoj točki prekinemo rad i da rad nastavimo u ponedjeljak u 11 sati. Pošto se radi o prekidu koji bi, po ovom prijedlogu, trajao duže od 24 sata nužna je odluka Doma.

Ima li potrebe da raspravljamo o ovom prijedlogu? Ako nema, stavljam na izjašnjanje ovaj prijedlog.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon

NIKO LOZANČIĆ:

U ponedjeljak, rekao sam, u ponedjeljak 14. u 11 sati nastavak sjednice bi bio u skladu sa ovim prijedlogom. Znači, da može sutra, mi bismo predložili sutra, ali evo. Prvi termin slobodan je ponedjeljak.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

NIKO LOZANČIĆ:

Molim da se pripremite za izjašnjanje.

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

BERIZ BELKIĆ:

Pa, dogovorili smo sa predsjednicima klubova.

NIKO LOZANČIĆ:

Molim vas da se pripremite za izjašnjanje.

Glasujte sada!

Uz 31 glas „za“, dva „protiv“, jedan „suzdržan“, konstatiram da je prijedlog zaključka o nastavku sjednice prihvaćen.

Molim vas da se još malo strpite. Da ne bude dilema, nećete dobivati nove pisane pozive. Nastavak sjednice je u ponedjeljak 14. ovog mjeseca u 11,00 sati u ovoj dvorani.

Hvala vam lijepo. Zaključujem ovaj dosadašnji rad.

Sjednica je prekinuta u 18,30 sati.